

## Samu'il «1»

### *Dərd-ələmdin boləqan tilək*

<sup>1</sup> Əfraim taqlıkidiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqlı, Yəroham Elihuning oqlı, Elihu Tohuning oqlı, Tohu Zufning oqlı idi. ■

<sup>2</sup> Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hənnah, yənə birsining ismi Pənninah idi. Pənninahning baliliri bar idi, ləkin Hənnahning balisi yoq idi. <sup>3</sup> Bu adəm hər yili öz xəhiridin samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarəqə səjdə qilip qurbanlik sunəyli Xiloqəqə baratti.

U yərdə Əlining Hofniy wə Finihəs degən ikki oqlı Pərwərdigarning kaşinliri bolup ixləytti.

■ <sup>4</sup> Hər qetim Əlkanah qurbanlik qiloqan künidə u *qurbanliqtin* ayali Pənninah wə uning hər bir oql-kizliriqə öz ülüxini berətti.

<sup>5</sup> Əmma Hənnahəqə bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hənnahni tolimu səyətti. Ləkin Pərwərdigar uni tuqmas qiloqanidi. □

<sup>6</sup> Pərwərdigarning uni tuqmas qiloqanlikidin uning kündəx rəqibi *Pənninah Hənnahni* azablax üqün uning bilən qattıq qerixatti. <sup>7</sup> Wə hər yili, Hənnah hər qetim Pərwərdigarning əyigə qıqqanda, *Pənninah* uningəqə azar berətti.

Pənninah xundəq qiloqəqə, u yioqlap həq nemə

---

■ **1:1** 1Tar. 6:11, 12 ■ **1:3** Mis. 23:14; Qan. 16:16. □ **1:5** «**Ləkin Pərwərdigar uni tuqmas qiloqanidi**» — ibraniy tilida: «Ləkin Pərwərdigar uning baliyatqusini etiwətkənidi».

yemaytti. □ <sup>8</sup> Ahiri uning eri Əlkanah uningoa: — I Hannah, nemixka yiqlaysən? Nemixka birnərsə yeməysən? Nemixka kənglüng azar yəydu? Mən özüm sanga on oquldin əwzəl əməsmu?! — dedi.■

<sup>9</sup> Ular Xiloħda yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kahin xu qaoqda Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta olturatti) Hannah dastihandin turdi; <sup>10</sup> u kattik azab iqidə Pərwərdigaroa dua kəlip zar-zar yiqlaytti. <sup>11</sup> U kəsəm iqip: — I samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlki dedikinggə bir oqul bala ata kilsang, uni pütün əmrining künliridə Sən Pərwərdigaroa beoixlaymən; uning bexiqə ustira heqqaqan selinmaydu, dedi.□ ■

<sup>12</sup> U Pərwərdigarning aldida duasini dawam

---

□ **1:7 «Wə hər yili, Hannah hər qetim Pərwərdigarning öyigə qıqqanda, Pəninnaħ uningoa azar berətti»** — nemixka ular hər qetim «Pərwərdigarning öyigə qıqqanda» xundak bolidu? — bizningqə hər qetim bir ibraniy ailə Hudaning aldioqa xundak kəlgəndə, ular barlıq baliliri üqün alaħidə təxəkkür eytixi mumkim. Xu qaoqlarda Pəninnaħ Hannahqa «Sən bir tuomas!» dəp əslitətti. Bəzi tərjimilərdə muxu jümlining bexiqə: «U (Əlkanah) hər yili Pərwərdigarning öyigə qıqqanda, Hannah uningoa həmrəħ bolup baroqanda...» deyilidu. ■ **1:8** Rut 4:15. □ **1:11 «uning bexiqə ustira heqqaqan selinmaydu»** — Təwrat dəwrində bəzi kixilər əzlrini Hudaning ibaditigə beoixlax məksitidə əzlrini «nazariy» dəp ataytti; «nazariy»lar (nazariy boluxka kəsəm iqip bekitilgən məhləttə) harək iqməytti, qaqqlirini heq qüxürməytti. «Qəl.» 6:1-22ni kəring. ■ **1:11** Hək. 13:5.

kiliwatqanda, Əli uning aqziora qarap turdi; <sup>13</sup> qünki Hənnah duani iqidə qiloqqa ləwliri midirlawatqini bilən awazi anglanmaytti. Xunga Əli uni məst bolup qaptu, dəp oylidi. <sup>14</sup> Əli uningora: — Qaqanoqiqə məst yürisən? Xarabingni özüngdin neri qil, dedi.

<sup>15</sup> Ləkin Hənnah jawabən: — Undaq əməs, i oqjam! Kəngli sunuq bir məzlummən. Mən xarabmu, harakmu iqmidi, bəlki jenim dərdini Pərwərdigarning aldida təktüm; ■ <sup>16</sup> dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla. Qünki mening zor dərdim wə azablimdin bu küngiqə xundaq nida kiliwatimən, dedi.□

<sup>17</sup> Əli uningora jawab berip: — Tinq-aman qaytqin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijay-ingni ijabət qiloqay, dedi.

<sup>18</sup> Hənnah: — Dedəkliri kəz aldilirida iltipat tapqay, dedi. U xularni dəp qikip, oqiza yedi wə xuningdin keyin qirayida ilgirikidək oqəmkinlik kərünmidi.

<sup>19</sup> Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzurida səjdə qilip bolup, Ramahdiki öyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hənnahora yeqinqilik qildi; Pərwərdigar uni əsligənidi. <sup>20</sup> Hənnah hamilidar bolup, waqtisaiti toxup, bir oqul tuqdi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil

---

■ **1:15** Zəb. 62:8; 142:2 □ **1:16 «dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla...»** — ibraniy tilida «dedəklirini «Belialning kizi» dəp bilmigəyla» deyilidu. «Belial»ning mənisi «ərziməs» degənlik bolup, bəlkim Iblisni kərsitidu.

qoydi. □

### *Hannah Samuilni Pərwərdigarğa ataydu*

<sup>21</sup> Uning eri Əlkanah öyidiki həmmisi bilən Pərwərdigarğa atidiqan hər yillik qurbanliqni qilqili wə qilqan qəsimini ada qilix üqün Xilohğa qikti. <sup>22</sup> Lekin Hannah billə barmay erigə: — Bala əmqəktin ayriloqandila andin mən uning Pərwərdigarning aldida hazır boluxi üqün uni elip barimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi. <sup>23</sup> Eri Əlkanah uningğa: — Əzünggə nemə yahxi kərünsə, xuni qiloqin. Uni əmqəktin ayriqıqə turup turoqin. Pərwərdigar Əz səz-kalamıqə əməl qilqay, dedi. Ayali öydə qelip balisi əmqəktin ayriloqıqə emitti. <sup>24</sup> Balisi əmqəktin ayriloqandin keyin u uni elip, xundakla üq buqa, bir əfah un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarning Xilohdiki öyigə apardi. Bala bolsa tehi kiqik idi. □ ■ <sup>25</sup> Ular bir buqini soyup balini əlining qexiqə elip kəldi. □ <sup>26</sup> Xuning bilən Hannah *uningğa*:

□ **1:20 «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil qoydi** — ibraniy tilida «Samuil» degəning mənisi «Huda anglidi» yaki «Hudadin tiligən» degəngə yeqin kelidu.

□ **1:24 «bir əfah un»** — «əfah» axliq-danlarning olqəm birliki idi, təhminən 27 litr. Buqa qurbanliq qilinqanda, uningğa qoxup undin «qoxumqə axliq hədiyə» qiliniximu kerək idi.

■ **1:24** Luka 2:41. □ **1:25 «Ular bir buqini soyup balini əlining qexiqə elip kəldi»** — qaloqan ikki buqa bəlkim eliqə Samuilni bəqix üqün bərgən «bəqix həqki» boluxi mumkin. Baxqa bir ehtimalliq barki, 24-ayətning mənisi: «...üq buqa» əməs, bəlkı «...üq yaxliq bir buqa» boluxi mumkin. Biraq bu ayətni xundaq qüxəngən alimlar az.

— I oqjam, ezliridə hayat rast boləjnidək, bu yərdə silining qaxlirida turup Pərwərdigarəya nida kəlojan məzlum mən bolimən, dedi. <sup>27</sup> Mən muxu oqul bala üqün dua kildim wə mana, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijabət kildi. <sup>28</sup> Əmdi hazır mən uni Pərwərdigarəya tapxurup bərdim. Əmrining həmmə künliridə u Pərwərdigarəya beəixlanəjan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarəya səjdə kildi.□

## 2

*Hannah təntənə bilən Pərwərdigarni mədhıyləydu*

<sup>1</sup> Hannah dua kilip mundak dedi: —

«Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi;

Aqzim düxmənlirimning aldida təntəniliktə eqildi;

Qünki Sening nijatingdin xadlinimən.□ ■

<sup>2</sup> Pərwərdigardək mükəddəs boləuqi yoktur;

Qünki Səndin baxka heq kim yok,

□ **1:28 «...ular u yərdə Pərwərdigarəya səjdə kildi» —**

«**ular**» bəzi kona kəqürmilərdə «u u yərdə Pərwərdigarəya səjdə kildi» deyilidu (demək, Samuilni kərsitidu). □ **2:1**

«**Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi**»

— Təwratta, «münggüz»lər kəp həllarda adəmləring abruy-xəhritini yaki küqini bildüridu. Muxu yərdə

Qutkuzəuqi-məsihi kərsitixi mumkin. «Zəb.», 132:17ni kərüng. Bu münggüzlər adəmnin bexida əskən əməs, əlwəttə!

■ **2:1** Luqa 1:46.

Hudayimizdæk heq uyultax yoqtur.■

<sup>3</sup> I insanlar, kibirlik sözliringlarni kəpəytiwərmənglar,

Yooqan gəplərnı aqzınglardın qıqarmanglar;

Qünki Pərwərdıgar bılim-ııdayətkə ıgə Hudadur.

İnsanlarning əməllırı Uning tərıpıdın tarazıda tartılıdu.

<sup>4</sup> Palwanlarning oq-ıalırı sundurıldı;

Lekin putlıxıp yıkıloqanlarning belı bolsa kúdrət bılən baqlandı.

<sup>5</sup> Kərsıqı tok boləqanlar nan tepıx üqün əzını yallanmılıkka bərđı;

Lekin aq kəloqanlar hazır aq kəlmıdı;

Həttə tuqmas aıal yəttını tuqıdu;

Lekin kəp balılık boləqan solıxıp ketıdu.■

<sup>6</sup> Pərwərdıgar həm ɵltürıdu, həm hayət berıdu;

U adəmni təhtısaraqa qúxürıdu, u yərdın yənə turoquzıdu;□ ■

<sup>7</sup> Pərwərdıgar adəmni həm namrat kılıwetıdu, həm bay kılıdu;

U kixını həm pəs kılıdu, həm egız kɵtürıdu.

<sup>8</sup> U ɵzi mısıknını topıdın kəpurıdu,

Kıoqlıktın yoqsulnı kɵtürıdu;

Ularını esızadılər arısıda təng ɵlturoquzıdu;

Ularını xan-xərəplik təhtıgə mıras kıldurıdu;

Qünki yərning tıwrúklırı Pərwərdıgarınkıdur;

U ɵzi dunıanı ularnıng üstıgə saləqanıdı.■

■ 2:2 Kan. 3:24; Zəb. 86:8. ■ 2:5 Zəb. 34:9-10; Yıq. 5:6;

Luka 1:53. □ 2:6 «təhtısara» — ɵlgənlərnıng roıı barıdıoqan

ıay. ■ 2:6 Kan. 32:39; ɵz. 37:11-14 ■ 2:8 Ayup 36:15; Zəb.

113:7, 8; Luka 1:52; Zəb. 24:1-2; 102:25; 104:5

<sup>9</sup> Өз муқəددəs бəндилirining putlirini U мəзmut қилidу;

Әmma рəзillər bolsa, қаранғoғуда хүк қилinidу;  
Qünki һəқkim өз қудriti билən нusrət tapmaydu.

<sup>10</sup> Pərwərdigar билən қарxilaxқанлар парə-парə қилиwetilidу;

U Өzi asmanlardin ularoғa қарxi güdürləydu.

Pərwərdigar yər yüzining qətlirigiqə һöküm qıқiridу;

U Өzi tikligən padixahқа қудrət beridу,

U Өzi məsiһliginining münɡgüzini egiz kəturidу!».□ ■

<sup>11</sup> Əlkanah bolsa Ramahdiki өз öyigə yenip bardı. Bala bolsa əlining qəxida Pərwərdigaroғa hizmət қilip қaldi.

*Əlining oқullirining kaһinlik mənsipidin rəzillik билən paydilinixliri*

<sup>12</sup> Әmma Əlining oқulliri intayin yaman kixilərdin болup, Pərwərdigarni tonumaytti. □

---

□ **2:10** «U Өzi məsiһliginining münɡgüzini egiz kəturidу!» — «məsiһlimək» yaki «məsiһ қilix»: Hudaning yolyoruki билən Israiloғa yengi bir padixah bekitix üqün uning bexiqə zəytun meyi sürülüxi kerək idi. Muxu murasim «məsiһ қilinix» yaki «məsiһlinix» dəp atilatti wə xundakla xu qəqdin baxlap xu padixah «Hudaning məsiһligini» dəp atilatti. Kaһinlar wə bəzi waқtida pəyoғəmbərlərnu «məsiһ қilinatti». Israilda xu qəqda padixah bolmioғaqқа, Һannahning bu sözi dərwəқə kəlgüsi ixlarni aldin'ala kərsətkən bezarət idi. ■ **2:10** 1Sam. 7:10; Zəb. 2:6; 21:8; 89:24 □ **2:12** «...intayin yaman kixilərdin болup» — ibraniy tilida: «Belialning (Iblisning) oқulliridin болup» deyilidу. «Belial»ning mənisi «ərziməs», bəlkim Xəytanni kərsitidу.

13 Kahinlarning h kl rg  mundak aditi bololan: — Birsi qurbanlik qilip, g x kaynap pixi-watkanda kahinning hizmatkari kelip  q tillik qanggakni qolida tutup <sup>14</sup> dax, qazan, dangkan yaki korining iqig  sanjip, qanggakka nem  elinolan bolsa kahin xuni  zig  alatti. Ularning Xilohqa *qurbanlik qilolili* kalgan h mm  Israil-larqa xundak aditi bololan. □ <sup>15</sup> Xundakla h tta yoqni keyd rm st  kahinning hizmatkari kelip qurbanlik kiliwatkan ad mg : — Kahinqa kawap  qun g x b rgin, qunqi u s ndin kaynap pixkan g x qobul qilmaydu, b lki ham g x lazim, d ytti. <sup>16</sup>  g r qurbanlik qilouqi uningqa: — Awwal yoqi keyd r l p bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin, desə, u: — Bolmaydu, manga dərhal bər! Bolmisa m jburiy alim n, dəytti; □ <sup>17</sup> Xundak qilip bu ikki yaxning gunahi Pərwərdigarning aldida tolimu eoqir bololanidi; qunqi uning s w bidin h k Pərwərdigarqa atiolan qurbanliklar k zg  ilinmaywatatti.

---

□ **2:14 «Ularning Xilohqa qurbanlik qilolili kalgan h mm  Israilarqa xundak aditi bololan»** — muxu hil qurbanliklar, x bh sizki, «təxəkkür qurbanlikliri» yaki «inakilik qurbanlikliri» idi. Kahinlarning muxu aditi Musa p yoq mb rg  q x r lg n qanunning b lgilimilirig  asaslolan  m s. Kahinlarning «h kuk  l xi» bolsa «Law.» 7:11-18, 28-34-ay tl rd  k rsitilidu.  mma  lining oqulliri aqk zl kidin bu ad tni tolimu h ddidin axuruw tk nidi. Keyinki ay tl rni kərüng. □ **2:16 «Awwal yoqi keyd r l p bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin»** — Musa p yoq mb rg  q x r lg n qanun boyiqə qurbanliklardiki barlik yoqlar Pərwərdigarqa atap keyd r l tti. Ad mning uni yeyixi mən'i qilinatti.



18 Əmma Samuil narəsidə bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət qılatti. □ 19 Buningdin baxka uning anisi hər yilda uningə bir kiçik ton tikip, hər yillik kurbanlikni qiloqili eri bilən barəanda aloqə kelətti. 20 Əli Əlkanah wə ayaliqə bəht tiləp dua qilip: — «Ayalingning Pərwərdigarə beoqilətininoning ornioqə sanga uningdin baxka nəsil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi öz əyigə yandi. 21 Xuning bilən Pərwərdigar Hənnahni yoqlap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy üq oqul wə ikki kiz tuqdi. Kiçik Samuil bolsa Pərwərdigarning aldida turup əsüwatatti.□

22 Əli bək qerip kətkənidi. U oqullirining pütkül Israiləqə həmmə qiloqanlirini anglidi həm jamaət qedirining ixikidə hizmət qilidioqan ayallar bilən yatqinimumu anglidi. □ 23 U ularəqə: — Silər nemə üqün xundak ixlarni qilisilər? Qünki bu həlkning həmmisidin silərnin yamanliqinqlarni anglawatimən, dedi. 24 Bolmaydu, i oqullirim! Mən anglioqan bu həwər yahxi əməs, Pərwərdigarning həlkini

---

□ **2:18 «Samuil narəsidə bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət qılatti»** — «əfod» degan nemə? Huda Musa pəyoqəmbərgə qüxürgən qanun boyiqə, bax kaqin kiydioqan bir alahidə kaltə qapan bolup, uning iqidiki ikki hil tax arkilik Hudadin yol sorioqili bolatti. Samuil Lawiy qəbilisidin bolmisimu, bu ayətkə qarəanda «kaqinlik kiyim» kiyip, kaqinlik hizmitini qiliwatatti. □ **2:21 «...yoqlap bərikətləp»** — ibraney tilida pəqət «yoqlap» deyilidu. Hudaning «yoqlixi» toqruqluq «təbirlər»nimumu kəring. □ **2:22 «jamaət qediri»** — yəni «ibadət qediri» yaki «muqəddəs qedir».

azdurupsilər. □ 25 Əgər bir adəm yənə bir adəmgə gunah kilsa, baxka birsi uning üqün Hudadin rəhim sorisa bolidu; lekin əgər birsi Pərwərdigarəja gunah kilsa, kim uning gunahini tiliyələydu? — dedi. Lekin ular atisinin səzigə kulak salmidi; qünki Pərwərdigar ularni öltürüxnü niyət kıləjanidi. 26 Əmma Samuil degən bala əsüwatatti, Pərwərdigar həm adəmlərninğ aldida iltipat tapқанidi. ■

27 Hudaning bir adimi Əlining yenioja kelip mundak dedi: — Pərwərdigar xundak dəydu: «Misirda, Pirəwnningkidə turojanda Əzümni atangning jəmətigə oquq ayan kilmidimmu? ■ 28 Mən uni kaħinim bolux, Əz kurbangahimda kurbanlik kılıx, huxbuy yekix wə Mening aldimda əfod tonini keyip hizmət kılıxka Israilning həmmə kəbililiridin tallimiojanidimmu? Xuningdək Mən Israilning otta keydüridiojan həmmə kurbanliklərini atangoja tapxurup təkdim kıləjan əməsmu? □ ■

29 Nemixka Mən buyruoan, turaloju jayimdiki kurbanlikim bilən axlik hədiyələrnü dəpsəndə kılısilər? Nemixka həlkim Israillar kəltürgən həmmə hədiyələrninğ esilidin əzliringlarnü səmritip, əz oqulliringlarning hərmitini

---

□ 2:24 «Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər» — baxka birhil tərjimisi: «Pərwərdigarning həlki arisida tarqalojan həwər yahxi əməs». ■ 2:26 Luqa 2:52. ■ 2:27 Ros. 7:25. □ 2:28 «... Mən Israilning otta keydüridiojan həmmə kurbanliklərini atangoja tapxurup təkdim kıləjan əməsmu?» — Təwratka əsasən, kaħinlarning hərқandak kurbanliklərdin özigə has bir ülüxnü elix hոқuқi bar idi. ■ 2:28

Law. 10:14.

Meningkidin üstün kilisən?» ■ 30 Uning üqün Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən dərhəqiqət sening wə atangning jəmätidikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggü mangidu, dəp eytkanidim; lekin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənki, bu ix hazır Məndin neri bolsun! Meni hərmət qiloqanlarni Mən hərmət kilimən, lekin Meni kəmsitkənlər pəs qarilidu. ■ 31 Mana xundak künlər keliduki, sening bilikingni wə atangning jəmätining bilikini təng kesiwetimən; xuning bilən jəmätində birmu qerioqan adəm tepilmaydu! □ 32 Sən turaloqu jayimda dərd-kayoqu kərisən; Israillar hərəkandak huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmätində əbədgiqə birmu qerioqan adəm tepilmaydu. □ 33 Wə Mən qurbangahimning hizmitidin üzüp taxlimioqan adiming bar bolsa, u kəzlingning hirəlixixi bilən jeningning azablinixioqa səwəb bolidu. Jəmätində tuquloqanlarning həmmisi

---

■ 2:29 Qan. 32:15.

■ 2:30 Mis. 28:43; 29:9.

□ 2:31 «... **sening bilikingni wə atangning jəmätining bilikini təng kesiwetimən**» — «adəmning biliki» uning küqi, qabiliyiti wə hoquqini bildürətti. □ 2:32 «**Sən turaloqu jayimda dərd-kayoqu kərisən**» — yaki «Sən turaloqu jayimda düxmən kərisən». «**sening jəmätində əbədgiqə birmu qerioqan adəm tepilmaydu**» — bu bexarət təwəndiki bablarda eqilidu. Əli əzi Pərwərdigarning əhdə sanduqining bulap ketilgənlikini kəridu; birak keyinki künlərdə, yəni Dawut padixahning künliridiki bəht-bərikətni u kərməydu (Əlining jəmätining keyinki tarihi 22-bab, 1-22, «1Pad.» 2:26-27də kərülidu).

balaoʻattin oʻtməy oʻlidu. □ 34 Sanga bu ixlarni ispatlaxqa, ikki oʻqlung Hofniy bilən Finihəsning bexioʻa qūxidioʻan mundaq bir alamət bexarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə oʻlidu. 35 Əmma Өzümgə Rohim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəridioʻan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uningə məzmut bir jəmət kurimən; u Mening məsih kuloʻinimning aldida mənggü mengip hizmət kilidu. □ 36 Xundaq boliduki, sening jəmətingdikilərdin hər bir tirik qaloʻanlar bir sər kümüx wə bir qixləm nan tiləxkə uning aldioʻa kelip uningə təzim kilip: «Kahinlik hizmətliridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qixləm nan tapay dəp eytidioʻan bolidu» dəydu.

### 3

#### *Pərwərdigar Samuilni qakiridu*

1 Samuil degən bala bolsa əlining aldida Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning səzi u künlərdə kəm idi; wəhiylik kərünüxlərmu kəp əməs idi. 2 Wə xundaq boldiki, bir küni Əli ornida yatqanidi

□ **2:33 «kəzlingning hirəlixixi»** — bu ibarə adəttə kəz yaxlirining kəp təkülənlikidin yaki zor oʻəmkinliktin boləan hələtni kərsitidu. □ **2:35 «...Mening məsih kuloʻinimning aldida»** — Mening padixahimning aldida, deməkqi. Bizningqə bu bexarət awwal Samuilning əzidə andin kahin Zadokning jəmətidə əməlgə axuruldi. **«mənggü mengip hizmət kilidu»** — ibraniy tilida «barlik künlərdə mengip hizmət kilidu».

(uning kəzliri torlixip kərməs bolup qalay degənidi) ■ <sup>3</sup> Hudaning qirioqi tehi eqmigən bolup, Samuil Pərwərdigarning ibadəthanisida, Hudaning əhdə sanduqioqa yeqinla yərdə yatatti.

<sup>4</sup> Pərwərdigar Samuilni qakirdi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. <sup>5</sup> U Əlining kexioqa yügürüp berip: — Mana mən, meni qakirdingotu, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakirmidim; kaytip berip yatqin, dedi. Xuning bilən u berip yatti.

<sup>6</sup> Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qakirdi. Samuil qopup əlining kexioqa berip: Mana mən, meni qakirdingotu, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakirmidim i oqlum, yənə berip yatqin, dedi.

<sup>7</sup> Samuil Pərwərdigarni tehi tonumioqanidi; Pərwərdigarning səzi uningəqa tehi ayan kilinmioqanidi. <sup>8</sup> Lekin Pərwərdigar yənə üqinqi ketim: «Samuil!» dəp qakirdi; u qopup əlining kexioqa berip: — Mana mən; sən meni qakirding, dedi.

U wakitta Əli Pərwərdigar balini qakiriptu, dəp bilip yətti. <sup>9</sup> Xuning bilən Əli Samuiləqa: — Berip yatqin. U əgər seni qakirsa, sən: — I Pərwərdigar, səz kילוqin, qünki kulung anglaydu, dəp eytkin, dewidi, Samuil berip ornida yatti. <sup>10</sup> Wə Pərwərdigar kelip yeqin turup ilgirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qakirdi. Samuil: — Səz kילוqin, qünki kulung anglaydu, dəp jawab bərdi. □

<sup>11</sup> Pərwərdigar Samuiləqa: — Mana Mən

---

■ **3:2** 1Sam. 4:15. □ **3:10** «**Samuil, Samuil!**» — Təwrat-injilda Huda bir kixining ismini kaytilap qakiroqan bolsa, u adəmning əzigə intayin səyümlük ikənlikini kərsitidu.

anglioqanlarning ikki qulikini zingildatkudək bir ixni Israilning arisida qilmakqimən. ■

<sup>12</sup> Xu künidə Mən burun Əlining jəmätidikilər toqrisida eytkinimning həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahirqoqə ada qilimən! ■

<sup>13</sup> Qünki əzigə ayan bolqan kəbihlik tüpəylidin Mən uningqə, sening jəmätinqdin mənggülük həküm qikarmakqimən, dəp eytkanmən: qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi. □

<sup>14</sup> Uning üqün Əlining jəmätidikilərgə kəsəm qilqanmənki, Əlining jəmätidikilərninq kəbihliki məyli qurbanlik bilən bolsun, məyli hədiyə bilən bolsun kafarət kilinmay, əbədgiqə kəqürüm kilinmaydu, dedi.

<sup>15</sup> Samuil ətisi tang atquqə yetip, andin Pərwərdigarning əyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhiylik kərünüxninq Əligə eytixtin qorqti.

<sup>16</sup> Lekin Əli Samuilni qakirip: — I Samuil oqlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi. <sup>17</sup> U: — U sanga nemə söz qildi? Səndin ötünəy, uni məndin yoxurmiqin. Əgər Uning sanga eytkanlirining birini mangu eytmay qoysang, Huda deginini sening bexingqə qüxürsun wə uningdin artuq qüxürsun! — dedi.

<sup>18</sup> Xuning bilən Samuil uningqə həqnemini qaldurmay həmmini dəp bərdi. Əli: — Mana,

■ **3:11** 2Pad. 21:12; Yər. 19:3. ■ **3:12** 1Sam. 2:31.

□ **3:13** «Mən uningqə, sening jəmätinqdin mənggülük həküm qikarmakqimən, dəp eytkanmən» — yaki «Mən uningqə, sening jəmätinqdin mənggülük həküm qikarmakqimən, dəp eytkin». «qünki u oqullirining iplaslikini bilip turup ularni tosmidi» — yaki «qünki u oqullirining Hudani qarqoqanlikini bilip turup ularni tosmidi».

U Pərwərdigardur; U nemini layiq tapsa, xuni kilsun, dedi.

<sup>19</sup> Samuil əsüp qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytqan bexarətlik səzlidiridin heqkaysisini yərdə qaldurmaytti.

<sup>20</sup> Xuning bilən pütkül Israil Dandin tartip Bəər-Xəbaşiqə Samuilning Pərwərdigarning pəyoqəmbiri kılıp tikləngənlikini bilip yətti. □

<sup>21</sup> Xu waqıtta Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kildi. Qünki Pərwərdigar Xilohda Əz səz-kalami arkilik Samuilə Əzini ayan kildi; wə Samuil Uning səzini pütkül Israilə yətküzdi. □

## 4

### *Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiylərnin qolioğa qüxidu*

<sup>1</sup> U waqıtta Israil Filistiylər bilən jəng kılqılı qikip Əbən-Əzərgə yəkin jayda bargah-qedirlarni tikti. Filistiylər bolsa Afək degən jayda bargah-qedirlarni tikti.

<sup>2</sup> Filistiylər Israillar bilən sokuxkili səp tizip turdi. Jəng kəngəygəndə Israil Filistiylər aldida tarmar boldi; Filistiylər ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmni öltürdi.

<sup>3</sup> Halayiq bargahka yenip kəlgəndə, Israilning aqsakalliri: — Nemixka Pərwərdigar bügün

---

□ **3:20 «Dandin tartip Bəər-Xəbaşiqə»** — «Dan» Israilning ximaliy qetidə, «Bəər-Xeba» uning jənubiy qetidə idi. □ **3:21 «Samuil Uning səzini pütkül Israilə yətküzdi»** — yaki «Samuil eytqan bu səz pütkül Israilda yüz bərdi».

bizni Filistiyələr tərpidin tarmar kıldurdi? Biz Xilohdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəximizəyə elip keləyli; u arimizda bolsa, bizni dūxminimizning kolidin kūtquzidu, dedi.

<sup>4</sup> Xu gəptin keyin halayik Xilohəyə adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning otturisida olturoqan samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kətürüp kəldi. Xuningdək Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihasmu Hudaning əhdə sanduqi bilən billə kəldi. □ ■ <sup>5</sup> Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqi ləxkərgahəyə elip kelingəndə pütkül Israil yərnə təwrətküdək küqlük bir quqan kətürüxti.

<sup>6</sup> Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — Ibraniylarning ləxkərgahəyidin angloqan bu küqlük quqan nemə wəjədin qikkəndu, dəp eytixti. Arkədinlə ular Pərwərdigarning əhdə sanduqining ularning ləxkərgahəyəyə kəltürülgəyini bilip yətti. <sup>7</sup> Xuning bilən Filistiyələr kərkup: — İlahlar ularning ləxkərgahəyəyə kəptu, həlimizəyə way! Mundak ix bu wəkitkiqə həq boləqan əməs, deyixti. <sup>8</sup> Həlimizəyə way! Bizni bu qudrətlik ilahlarning kolidin kim kūtquzidu? Mana bayawanda misirliklərnə türlük bala-wabalar bilən uroqan ilahlar dəl xulardur! <sup>9</sup> İ Filistiyələr, əzliringlərnə jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa,

□ 4:4 «...kerublarning otturisida olturoqan samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigar» — «kerublar» pərixtilərnəg xəklidə bolup, əhdə sanduqining ikki tərpidə turatti. «Mis.» 25:17-22ni kərüng. Huda «kerublarning otturisida, əhdə sanduqining üstidə həzurunni olturoquzimən, dəp wədə kəloqanidi. ■ 4:4 2Sam. 6:2; Zəb. 80:1; 99:1



ibraniylar bizgə kul boləjandək biz ularəja kul bolimiz; ərkəktək bolup jəng kilinglar! — dedi.

■

<sup>10</sup> Xuning bilən Filistiylər Israillar bilən jəng kildi. Israil tarmar kilinip, hər biri tərəp-tərəpkə öz qedirigə bədər qaçti. Jəngdə kattik kirojinqilik bolup, Israildin ottuz ming piyadə əskər öltürüldi. <sup>11</sup> Pərwərdigarning əhdə sanduqı olja bolup kətti wə Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihasmu öltürüldi. ■

<sup>12</sup> Xu küni bir Binyaminlik jəng məydanidin keçip kiyim-keqəkliri yirtik, üstibexi topa-qang halda Xilohəja yügürüp kəldi. ■ <sup>13</sup> U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qetidə öz orundukıda olturup takiti-tak bolup kütüwatatti; uning kəngli Pərwərdigarning əhdə sanduqining oqemidə pərixan idi. U kixi həwəni yətküzgili xəhərgə kirgəndə, pütkül xəhər pəryad-qukan kətürdi. <sup>14</sup> Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nemə warang-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kelip əligə həwər bərdi <sup>15</sup> (Əli toqsan səkkiz yaxka kirgən, kəzliri ketip qaləjan bolup, kərməytti). ■ <sup>16</sup> U kixi Əligə: — Mən jəngdin qaytip kəlgən kiximən, bügün jəng məydanidin keçip kəldim, dedi. Əli: — I oqlum, nemə ix yüz bərdi? — dəp soridi. <sup>17</sup> Həwərqi jawab berip: — Israil Filistiylərnin aldidin bədər qaçti. Həlk arisida kattik kirojinqilik boldi! Sening ikki oqlung, Hofniy bilən Finihasmu əldi həmdə Hudaning əhdə sanduqimu olja bolup kətti,

■ **4:9** Həq. 13:1.

■ **4:11** 1Sam. 2:34; Zəb. 78:59-61

■ **4:12**

Yə. 7:6.

■ **4:15** 1Sam. 3:2

dedi. <sup>18</sup> Wə xundak boldiki, həwərqi Hudaning əhdə sanduqini tiləyə aloqanda, Əli dərważining yenediki orunduktin kəynigə yikilip qüxüp, boyni sunup əldi; qünki u kərip, bədinimu eqirlixip kətkənidi. U kırık yıl İsrailning həkimi boləqanidi. □

<sup>19</sup> Uning kelini, yəni Finihəsning ayali hamilidar bolup tuəuxkə az qələqanidi. U Hudaning əhdə sanduqining olja bolup kətkənliki wə kiyinatisi bilən eriningmu əlgənlik həwirini angliqanda, birdinla qattik toləqak tutup, pükülüp balini tuəqdi. <sup>20</sup> U ələy dəp qələqanda, qərisidə turoqan ayallar: — Qorkmioqin, sən oqul bala tuəqung, dedi. Lekin u buningəyə jawabmu bərmidi həm kəngül bəlmidi. <sup>21</sup> U: «Xan-xərəp İsraildin kətti» dəp balioqə «Ihabod» dəp isim qoydi; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətkən həm qeyinatisi bilən erimu əlgənidi. □ <sup>22</sup> U yənə: — Xan-xərəp İsraildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətti! — dedi.

## 5

<sup>1</sup> Filistiylər Hudaning əhdə sanduqini olja elip, uni Əbən-Əzərdin elip Axdodkə bardı. <sup>2</sup> U yərdə Filistiylər Hudaning əhdə sanduqini elip

□ **4:18** «U kırık yıl İsrailning həkimi boləqanidi» — «həkim»larning yetəkqi həm sorəqqi rolini qüxinix üqün Təwrattiki «Batur Həkimlar»ni kərüng. □ **4:21** «U: «Xan-xərəp İsraildin kətti» dəp balioqə «Ihabod» dəp isim qoydi» — «Ihabod» bəlkim «Xan-xərəp qəni?» yaki «Xan-xərəp kətti» degənni bildüridu.

Dagon buthanisioqa əkirip, Dagon degən butning yenioqa koydi. <sup>3</sup> Axdoddikilər ətisi səhər qopup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiloqiniqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yənə öz ornida turozuzup koydi. <sup>4</sup> Ləkin ətisi səhər qopup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiloqiniqə düm yatatti; Dagonning bexi həm kolliri bosuqida qekiloqanidi; Dagonning pəkət beliksiman teni qaloqanidi. □ <sup>5</sup> Xunga bügüngə kədər Axdodta ya Dagonning kahinliri bolsun ya Dagonning buthanisioqa kirgüqilər bolsun, Dagonning bosuqisioqa dəssiməydu.

<sup>6</sup> Andin Pərwərdigarning qoli Axdoddikilərnin üstigə kattik qüxüp, ularni wəyran qilip, Axdod bilən ətrapidikilərnə hürrek kesili bilən urdi. □ ■ <sup>7</sup> Axdoddikilər bularni kərüp: — Israilning Hudasining əhdə sanduqi bizlərdə turmisun! Qünki uning qoli bizni wə ilahimiz Dagonni kattik besiwaldi, deyixti. <sup>8</sup> Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyələrnin həmmə oqojilirini qakirtip jəm qilip ulardin: — Israilning Hudasining əhdə sanduqini qandak bir tərəp qilimiz? dəp soridi. Ular: — Israilning Hudasining əhdə sanduqi Gatqa qət yol bilən yetkəlsun, dəp jawab berixti. Xuning bilən ular Israilning Hudasining əhdə sanduqini u

---

□ **5:4 «Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə yikiloqiniqə düm yatatti»** — «Dagon» degən butta adəmnin bexi wə belikning teni bar idi. □ **5:6 «hürrek kesili»** — yaki «əsmilər» yaki «bowasir kesili». ■ **5:6** Zəb. 78:60-66.

yergə qət yol bilən yetkidi. □ <sup>9</sup> Wə xundak boldiki, ular uni qət yol bilən yetkigəndin keyin Pərwərdigarning qoli u xəhərgə qüxüp kixilərnı kəttik sarasimigə qüxürdi. U kiqiklərdin tartip qonglaroıqə xəhərdikilərnı urdi, ular hürrek kesiligə giriptar boldi. <sup>10</sup> Xuning bilən ular Hudaning əhdə sanduqini Əkronoqa əwətti. Lekin Hudaning əhdə sanduqi Əkronoqa yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad kilip: — Biz bilən həlkimizni ɵltürüx üqün ular Israilning Hudasing əhdə sanduqini bizgə yetkidi! — dedi. <sup>11</sup> Ular adəm mangdurup Filistiylərnıng ɵojilirini kiqkartip jəm kilip ularoqa: — Biz bilən həlkimizni ɵltürməsliki üqün Israilning Hudasing əhdə sanduqini bu yərdin ɵz jayioqa kətküzünglər, dedi; qünki kəttik wəhimə xəhərnı baskanidi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eoıır qüxkənidi. <sup>12</sup> Əlmigən adəmlər bolsa hürrek kesili bilən urulup, xəhərnıng pəryadi asmanoqa kətürüldi.

## 6

### *Filistiylər əhdə sanduqini kəyturup əwətidu*

<sup>1</sup> Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiylərnıng yurtida yəttə ay turdi. <sup>2</sup> Filistiylər kahınlar bilən palqılarnı qakırip ularoqa: — Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəndək kilimiz? Uni kəndək kilip ɵz jayioqa əwətləymiz? Yol kərsitinglər,

□ **5:8 «Gatka qət yol bilən yetkəlsun»** — bəlkim baxqa xəhər-kəntlərdin ɵtküzməslık üqün.

dedi. <sup>3</sup> Ular: — Əgər Israilning Hudasing əhdə sandukini kayturup əwətsənglar, quruk əwətmənglar, heq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik qurbanliqi»ni birgə əwətxinglar zərürdur, dedi. Xundak qiloqanda xipa tapisilər, xundakla Uning qolining nemə üqün silərdin ayrilmioqanliqini bilisilər, dedi. <sup>4</sup> Ular: — Biz nemini itaətsizlik qurbanliqi kilip əwətimiz? — dəp soridi. Ular: — Filistiylərnin qojilirininin sani bəx; xunga bəx altun hürrek wə bəx altun qaxqan yasap əwətinglar; qünki silərgə wə qojanglarqə ohxaxla bala-qaza qüxti. <sup>5</sup> Hürrekliringlarning xəklini wə zemininglarni wəyran kilidioqan qaxqanlarning xəklini nəqix kilip yasap, Israilning Hudasioqə xan-xərəp kəltürünglar. Xuning bilən u bəkim silərnin, ilahlirimizning wə zemininglarning üstini baskan qolini yeniklitərmikin: — <sup>6</sup> Misirliklar bilən Pirəwn öz kəngüllirini kattik qiloqandək silərmu nemixka öz kənglünglarni kattik kilisilər? U misirliklarqə zor kattik kolluk kərsətkəndin keyin, ular Israillarni qoyup bərmidimu, ular xuning bilən kaytip kəlmidimu? ■ <sup>7</sup> Əmdi yengi bir harwa yasap, tehi boyunturukka kəndürülmigən mozaylik ikki inəkni harwioqə qoxunglar; ulardin mozaylirini ayrip, əydə elip qelinglar; <sup>8</sup> andin Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp harwioqə selinglar; wə uningqə əwətidioqan itaətsizlik qurbanliqi kilidioqan altun buyumlarni bir kapka selip sandukka yandap qoyunglar wə sandukni xu peti mang-

---

■ 6:6 Mis. 12:31.

durunglar; <sup>9</sup> andin qarap turunglar. Əgər hərwa Israil qeğrisidiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xu qong bala-qazani qüxürgüqining əzi Pərwərdigar bolidu. Undağ bolmisa, bizni urəjan Uning qoli əməs, bəlki bizgə qüxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti.

<sup>10</sup> Xuning bilən Filistiyələr xundağ kildi. Ular Mozayliq ikki inəkni hərwiəqə qoxup, mozaylirini əydə solap koyup,

<sup>11</sup> Pərwərdigarning əhdə sanduqini hərwiəqə selip, altun qaxқан wə kuyma hürreklər kaqılanəjan kapni uningəqə yandap koydi.

<sup>12</sup> Inəklər Bəyt-Xəməxkə baridiəjan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürülgən yol

bilən mangəqəq mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətmidi. Filistiyələarning

əojiliri ularning arkisidin Bəyt-Xəməxning qeğrisiəiqə bardı. <sup>13</sup> Bəyt-Xəməxtikilər jiləqida

buəqday oruwatatti, ular baxlirini kətürüp əhdə sanduqini kərüp hux boluxti. <sup>14</sup> Hərwa Bəyt-

Xəməxlik Yəxuaning etizliqəqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldı. Ular

hərwinı qeqip, ikki inəkni Pərwərdigarəqə atap keydürmə qurbanliq kildi. □ <sup>15</sup> Lawiyar

Pərwərdigarning əhdə sanduqi bilən altun buyumlar bar kapni qüxürüp qong taxning

üstigə koydi. Xu küni Bəyt-Xəməxtikilər Pərwərdigarəqə keydürmə qurbanliqlar wə

---

□ **6:14 «Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliqəqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldı»** — demisəkmü, Bəyt-Xəməxtikilər Israillar idi, Bəyt-Xəməx Israil bilən Filistiyə otturidiki qeğra idi.

baxka qurbanliklarni kildi. □ 16 Filistiylarning bax oqjisi bularni kerup xu kuni Ekronoqa kaytip kettti. 17 Filistiylarning Perwardigaroga itaetsizlik qurbanliki kilip bergan altun hurriki: — Axdod uqun bir, Gaza uqun bir, Axkelon uqun bir, Gat uqun bir wa Ekron uqun bir idi. 18 Altun qaxkanlarning sani bolsa Filistiylarning bax oqjisioqa tawa barlik xeharning sani bilan barawer idi. Bu xeharlər sepillik xeharlər wə ularoqa qaraxlik səhra-kəntlərni, xundakla ular Perwardigarning əhdə sanduqini koyoqan qong qimənzaroqə həmmə jayni ez iqigə alatti. Bu qimənzar hazirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida bar.□

19 Əmma Bəyt-Xəməxtikilər ez məyliqə əhdə sanduqining iqigə qarinqini uqun Perwardigar ulardin yetmix adəmni, jümlidin qonglardin əllikni urdi. Perwardigar həlkni mundak kattik uroqanliki uqun pütun həlk matəm tutti.

---

□ 6:15 «**Bəyt-Xəməxtikilər Perwardigaroga keydürmə qurbanliklar wə baxka qurbanliklarni kildi**» — «baxka qurbanliklar» bəlkim «təxəkkür qurbanlikliri»ni kərsitidu. Undak qurbanliklarni yeyixkə bolidu. □ 6:18 «**Bu xeharlər sepillik xeharlər wə ularoqa qaraxlik səhra-kəntlərni, xundakla ular Perwardigarning əhdə sanduqini koyoqan qong qimənzaroqə həmmə jayni ez iqigə alatti. Bu qimənzar hazirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida bar**» — baxka birhil tərjimisi: «(bu xeharlər sepillik xeharlərni wə uningoqa qaraxlik səhra-kəntlərni, xundakla ular Perwardigarning əhdə sanduqini koyoqan qong taxkiqə həmmiini ez iqigə aloqanidi) bu qong tax bəgüngiqə Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikida turmaqta». Yənə baxka tərjimiliri uqrixi mumkin.

□ 20 Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu mukəddəs Huda Pərwərdigarning aldida kim ərə turalaydu? Əhdə sanduqi bizning bu yərdin kimning kəxiqə apirilixi kerək? — dedi.

21 Andin ular Kiriət-Yearimdikilərgə əlqilərnə əwitip: — Filistiylər Pərwərdigarning əhdə sanduqini kayturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzünqlərqə elip ketinqlar, dedi.

## 7

### *Israillar Filistiylər bilən yənə soquxidu*

1 Xuning bilən Kiriət-Yearimdiki adəmlər kelip Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip qikiq, dəngning üstidiki Abinadabning əyidə koydi wə uning oqlı Əliazarni əhdə sanduqiqa karaxqa Pərwərdigarqa atap bekitti. ■ 2 Əhdə sanduqi Kiriət-Yearimda koyuloqandin tartip uzun wəqit, yəni yigirmə yil ətti. Israilning pütkül jəməti Pərwərdigarni seqindi.

3 Wə Samuil Israilning pütkül jəmətigə: — Əgər pütün kəlbinqlar bilən Pərwərdigarning yeniqə kaytip, yatlarınq ilahliri bilən Axtarotlarınq öz aranglarınq yokitip, kənglünqlarni Pərwərdigarqa baqlap, has Uning ibaditidila bolsanglar U silərnə

---

□ 6:19 «...yətmix adəmnə, jümlidin qonglarınq əllikni urdi» — buning baxqa birhil təjimi: «...bəx tūmən yətmix adəmnə urdi». Az bir kisi kə qəqürmilərdimu pəkət «yətmix adəm» dəp hatiriləngən. ■ 7:1 2Sam. 6:4.



Filistiylarning qolidin kutkuzidu, dedi. □ ■

<sup>4</sup> Xuning bilən Israil Baallar bilən Axtarotlarni taxlap has Pərwərdigarning ibaditidila boldi.

<sup>5</sup> Andin Samuil: — Pütkül Israilni Mizpah xəhirigə jəm kılsanglar, mən silər üqün Pərwərdigarning aldida dua kılay, dedi. <sup>6</sup> Əmdi ular Mizpahka jəm bolup, u yərdə su tartip uni Pərwərdigar aldiqə quydi wə u küni roza tutup: — Biz Pərwərdigarning aldida gunah sadir kılduk, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahta Israillarning ərz-dəwaliri üstidin həküm qikardi. □

<sup>7</sup> Filistiylər Israillarning Mizpahda jəm bolqinini anglidi; Filistiylarning oqojiliri Israil bilən jəng kılojili qikti. Israillar buni anglap Filistiylərdin qorkti. <sup>8</sup> Israillar Samuilqə: — Biz üqün Pərwərdigar Hudayimiz bizni Filistiylarning qolidin kutkuzuxi üqün uningqə nida kilixtin tohtimiqin, dedi. <sup>9</sup> Samuil anisini emiwatqan bir kəzini elip toluk bir keydurmə qurbanlik kilip Pərwərdigarqə sundi; Samuil Israilning həkqidə Pərwərdigarqə pəryad kətürdi; Pərwərdigar duasini anglidi. <sup>10</sup> Samuil keydurmə qurbanlik kiliwatqanda Filistiylər Israil bilən soquxkili yekinlap kəldi. Ləkin Pərwərdigar xu küni Filistiylarning üstigə

□ **7:3 «Axtarotlar»** — yaki «Axərahlar» — alahidə dərəhlər bilən munasiwətlik ayal butlarni kərsitidu; dərəhlər bəlkim ayal but xəklidə oyulqan yaki nəqixləngən boluxi mumkin idi. ■ **7:3** Qan. 6:13; 10:20; Mat. 4:10; Luqa 4:8 □ **7:6 «...Samuil ... Israil həlkining ərz-dəwalirining üstidin həküm qikardi»** — Samuil pəyoqəmbər Israil üstigə həküm sürgən «batur həkimlar» yaki «kutkuzoquqi baturlar»ning əng ahirkisi idi.

qattiq güldürmama güdürlitip ularni alakzadə kiliwätti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. ■ <sup>11</sup> Israillar Mizpahtin qikiq ularni Bəyt-Karning tüwigiqə qoqlap kirdi.

<sup>12</sup> U waqıtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xəning otturisida tikləp: — «Pərwərdigar bizgə haziroqiqə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzər dəp atidi. □ ■

<sup>13</sup> Xuning bilən Filistiyələr besikiq Israilning zeminoqa yənə tajawuz kılmidi; Samuil *hakim* boləqan barlıq künlərdə Pərwərdigarning qoli Filistiyələarning üstigə qarxi boldi; <sup>14</sup> xundaq kilip Əkrəndin tartip Gatkiqə Filistiyələr Israildin eliwaləqan xəhərləarning həmmisi Israiləqə yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələarning qolidin yandurup aldi. Buningdin baxka Israil bilən Amoriylar otturisida tinqlik boldi.

<sup>15</sup> Samuil bolsa pütün əmrədə Israilni soridi.

<sup>16</sup> Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahlarıni aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürgüzətti. <sup>17</sup> Andin u Ramahka yenip baratti; qünki uning əyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürgüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarəqə bir qurbangah yasioqanidi. ■

---

■ **7:10** Yə. 10:10. □ **7:12** «Samuil bir taxni elip... Pərwərdigar bizgə haziroqiqə yardım beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzər dəp atidi» — «Əbən-Əzər» degəning mənisi: «yardəm texi». ■ **7:12** 1Sam. 4:1. ■ **7:17** 1Sam. 8:4.

## 8

<sup>1</sup> Xundak boldiki, Samuil kerioqanda oqullirini Israiloqa hakim kilip koydi. <sup>2</sup> Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi.

<sup>3</sup> Lekin oqulliri uning yollirida yürməytti, bəlki mənprəetni kəzləp ezip, parilarni yəp, hək-nahəkni astin-üstün kildi. ■

<sup>4</sup> U waqitta Israilning həmmə aqsakalliri Ramahda jəm bolup Samuilning kexioqa kelip

<sup>5</sup> uningoqa: — Mana sən kəriding, oqulliring bolsa sening yolliringda yürməydu. Barlik əllərdə bolqandək üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin, dedi. ■

<sup>6</sup> Ularning «Üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin» degini Samuilning kengligə eoqir kəldi. Samuil Pərwərdigaroqa dua kiliwidi,

■ <sup>7</sup> Pərwərdigar Samuiloqa jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsa ularoqa kulak saloqin; qünki ular seni əməs, bəlki «Üstimizgə padixah bolmisun» dəp Meni taxlidi. <sup>8</sup> Mən ularni Misirdin qiqarqan kündin tartip bögünki künqigə ular xundak ixlarni kilip, Meni taxlap baxqa ilahlaroqa ibadət kilip kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak kilidu. <sup>9</sup> Xuning üqün ularning səzigə unioqin. Lekin ularni kattik agahlandurup kəlgüsidə ularning üstidə səltənət kilidioqan padixahning ularni qandak baxkuridioqanliqini bildürgin, dedi.

<sup>10</sup> Samuil ezidin bir padixah sorioqan həlkqə,

■ **8:3** Mis. 18:21; Qan. 16:19.

■ **8:5** Hox. 13:10; Ros. 13:21.

■ **8:6** 1Sam. 12:17.

Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi.

11 U: — Üstünlarda səltənət kilidioğan padixahning tutidioğan yolu mundaq bolidu: — U oqulliringlarni öz ixioğa koyup, jəng hərwilirini həydəxkə, atlik əskərliri boluxka salidu; ular uning hərwilirining aldida yügüridu; 12 ularni əzi üqün ming bexi wə əllik bexi boluxka, yerini həydəxkə, həsulini oruxka, jəng qoralliri bilən hərwa əswablrini yasaxka salidu. 13 Kizliringlarni ətir yasaxka, tamak etixkə wə nan yekixka salidu. 14 Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytunluqliringlarni tartiwelip öz hizmətkarlırioğa beridu. 15 U urukunglardin, üzümzarliringlarning həsulidin ondin bir ülüxini əzining oqjidarlıri wə hizmətkarlırioğa bəlüp beridu. □ 16 U kulliringlar, dedəkliringlar, əng kelixkən yigitliringlarni wə exəkliringlarni öz ixioğa salidu. 17 U qoyliringlardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning qul-hizmətkarlıri bolisilər. 18 Silər u kündə əzünglaroğa tallioğan padixah tıpəylidin pəryad kətürisilər; ləkin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi.

19 Həlk bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəlki üstimizgə səltənət kilidioğan bir padixah bolsun, dedi. 20 —Xundaq kilip biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikirip, bizni

□ 8:15 «**urukunglar**» — bəlkim axliqning əzini kərsitixi mumkin. «**əzining oqjidarlıri wə hizmətkarlırioğa ...**» — yaki «**əzining aqwatlıri wə hizmətkarlırioğa ...**».

baxlaydu wə biz üqün jəng kilidu, dedi.

<sup>21</sup> Samuil həlkning həmmə səzlidirini anglap, ularni Pərwərdigarəya yətküzdi. □

<sup>22</sup> Pərwərdigar əmdi Samuiləya: — Sən ularning səzigə kulak selip, ularəya bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israillarəya: — Hərbiringlar öz xəhiringlarəya kaytinglar, dedi.

## 9

### *Saul Samuilning kexioya kelidu*

<sup>1</sup> Binyamin kəbilisidin Kix atlik bir kixi bar idi. U Abiəlning oqli, Abiəl Zerorning oqli, Zeror Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. ■ <sup>2</sup> Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqli bar idi. Israillar arisida uningdin qiraylik adəm yok idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həlkning hərəkandiki uning mürisigimu kəlməytti.

<sup>3</sup> Saulning atisi kixning exəkliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Sauləya: — Sən hizmətkarlardin birini özüng bilən billə elip, exəkləni tepip kəlgin, dedi. <sup>4</sup> Ular berip Əfraim edirlikidin ətüp, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinu ətти, exəklər u yərdimu yok idi. Andin Binyamin zeminini kezip ətти, ularni yənə tapalmidi.

□ **8:21 «Samuil ... səzlidirini anglap, ularni Pərwərdigarəya yətküzdi»** — ibraniy tilida «Samuil ... səzlidirini anglap, ularni Pərwərdigarning kulikioya kaytilap bərdi». ■ **9:1** 1Sam. 14:51.

<sup>5</sup> Ular Zuf zemini o'qayotgan yotkandə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkari o'qayotgan: — Bolə, o'ygə yanayli; bolmisa atam exəklərdin ənsirməy, əksi qə bizning o'qemimizni yəp ketərmiki, dedi.

<sup>6</sup> Lekin u uning o'qayotgan: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtəram bir adəm, hərə nemə desə əməlgə axmay qalmaydu. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə barid o'qayotgan yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi.

<sup>7</sup> Xunga Saul hizmətkari o'qayotgan: — Lekin uning yenio'qayotgan barsək u kixigə nemə berimiz? Qünki hurjunlirimizda nan tügəp qaldı, qolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowa'qitimiz yok. Yenimizda yənə nemə bar? — dedi.

<sup>8</sup> Hizmətkar Saul o'qayotgan javab berip: — Mana qolumda qarək xəkəl kümüx bar. Mangid o'qayotgan yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni berəy, dedi □ <sup>9</sup> (burun Israilda bir adəm Hudadin yol sorimak'qi bolsa: — Kelinglar, aldin kərgüqining kəxi o'qayotgan barayli, dəytti. Həzir «pəyo'qəmbər» degənni o'tkən zamanda «aldin kərgüqi» dəytti).■

<sup>10</sup> Saul hizmətkari o'qayotgan: — Məslihəting yahxi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turo'qayotgan xəhərgə bardı.

<sup>11</sup> Ular xəhərgə qikid o'qayotgan yolda ketiwatqanda, su tartkili qikқан birnəqqə kizo'qayotgan uqrıdi wə ulardin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp sorıdi.

<sup>12</sup> Ular javab berip: — Xundaq. Mana u

□ **9:8 «Mana qolumda qarək xəkəl kümüx bar»** — «xəkəl» eo'qirlik miqdari, kümüx bəlkim 11.4 gram idi. ■ **9:9** Yar. 25:22.

aldinglarda turidu; tez beringlar, qünki halayik bügün *xəhərning* yukiri jayida qurbanlik kilmakçi, xunga u bügün xəhərgə kirdi. <sup>13</sup> U *qurbanliqtin* yeyixkə tehi yukiri jayoqa qikmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrix-isilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydu, qünki u awwal qurbanlikni bərikətləydu; andin qakiriloqan mehmanlar taamoqa eoiz tegidu. Həzir qikinqlar, qünki bu dəl uni tapkili bolidiloqan waqit, dedi. □

<sup>14</sup> Ular xəhərgə qikip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayoqa qikixka ularoqa qarap keliwatatti.

<sup>15</sup> Pərwərdigar Saul kelixtin bir kün ilgiri Samuiloqa: ■

<sup>16</sup> — Ətə muxu waqitlarda Mən yeningoqa Binyamin zeminidin bir adəmni əwətimən. Sən uni Mening həlkim Israilning üstigə əmir boluxka məsih kילוqin. U Mening həlkimni Filistiyələarning qolidin kutkuzidu. Qünki Mening həlkimning pəryadi Manga yətkini üqün ularoqa iltipat bilən qaridim, — dedi.

<sup>17</sup> Samuil Saulni kərgəndə Pərwərdigar uningoqa: — Mana, Mən sanga söz kילוqan adəm muxudur. Bu adəm Mening həlkimning üstidə səltənət kিলidu, dəp izhar kildi.

<sup>18</sup> Saul dərwarzida turoqan Samuilning qexioqa berip: Silidin soray, aldın kərgüqining öyi nədə, dəp soridi.

---

□ **9:13** «...u awwal qurbanlikni bərikətləydu» — «qurbanlikni bərikətləx» muxu yərdə (1) təxəkkür eytix; (2) qurbanlik qobul kילוqay dəp tiləxni bildüridu. ■ **9:15** 1Sam. 15:1.

19 Samuil Sauloqa: — Aldin kergüqi mæn özüm xu. Mændin awwal yukiri jayoqa qıkkın. Bügün siler mæn bilən taam yəysilər; ətə seni uzutup qıkkanda, kənglündiki hər bir ixlarni sanga dəp berəy, — dəp jawab bərđi. <sup>20</sup> Əmma üq kün burun yitip kətkən exəklərdin bolsa, əndixə qılmioqin; ular tepildi. Əmdi Israilning həmmə arzusi kimgə mayil? Sanga wə atangning pütkül jəmətigə əməsmu? — dedi.

21 Saul jawab berip: — Mæn Israil kəbililiri iqidiki əng kiqik kəbilə boloqan Binyamindin, jəmətimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kiqiki tursa? Nemə üqün bu sözlərnı manga dəyla? — dedi.

22 Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarini baxlap, mehmanhana öyigə kirdi wə ularni qakiriloqanlarning arisida tərdə olturozdi. Ular ottuzqə adəm idi. <sup>23</sup> Samuil axpəzgə: — Mæn saklap koyoqin dəp, sanga tapxuroqan həliki taamni elip kəlgin, dedi.

24 Xuning bilən axpəz saklap koyoqan qong ajritiloqan kolni elip Saulning aldioqa koydi. Samuil: — Mana, *sanga* saklap koyuloqini xudur! Uni aldingoqa elip yegin; qünki u mæn həlkni qakiroqan qeoqimda atayin sanga atap elip koyoqandın tartip bu bekıtilgən waqitkiqə saklandı, dedi. Xuning bilən u küni Saul bilən Samuil tamaqta billə boldi. <sup>25</sup> Ular yukiri jaydin qüxüp xəhərgə kirdi, *Samuil* əgzidə Saul bilən sözləxti. <sup>26</sup> Ətisi tang xəhərdə orundin turoqanda Samuil Saulni əgzidin qakirip: — Ornungdin tur, mæn seni uzutup koyay, dedi. Saul orundin turdi wə ikkisi billə qıkti, — həm u Samuil bilən billə



koqioqa qikti. <sup>27</sup> Ular xəhərning ayioioqa ketiwatqanda, Samuil Sauloqa: Hizmətkaroqa aldimizda mangoʻaq turoʻin, dəp buyruoʻin, dedi. U xundak qildi. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərwərdigarning səz-kalamini sanga yətküzəy, dedi.

## 10

### *Samuil Saulni məsih qilidu*

<sup>1</sup> Samuil bir may komzikini elip uning bexiqa təküp uni səyüp mundak dedi: — «Mana bu, Pərwərdigarning seni Əz mirasioqa əmir boluxka məsih qiləini əməsmu?» □ ■

<sup>2</sup> Sən bügün məndin ayriloqandin keyin Binyamin zeminining qəgrisidiki Zəlzahqa yetip barəiningda Raħiləning kəbrisining yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sən izdəp barəan exəklər tepildi, wə mana, atang exəklərdin oʻəm qilmay, bəlki silər üqün: Ooqlumni kandaq kilip taparmən, dəp ənsiriməktə» dəp eytidu. <sup>3</sup> Sən u yərdin mengip, Tabordiki dub dərihiqə yətkəndə Pərwərdigarning aldioqa berix üqün Bəyt-Əlgə

□ **10:1 «mana bu, Pərwərdigarning seni əz mirasioqa əmir boluxka məsih qiləini əməsmu?»** — bəzi kona kəqürmilərdə Samuilning səzliri: «Pərwərdigar seni Əz həlki Israil üstiqə həkümran qildi. Sən Pərwərdigarning həlki üstiqə səltənət kilisən wə ularni ətrapidiki düxmənləning qolidin kutquzisən. Mana, xu ix Pərwərdigar seni Əz mirasioqa bax boləili məsih qiləan əməsmu?» buningə qoxup deyilidu. ■ **10:1** Ros. 13:21.

qikip ketiwatqan üq kixigə uqraysən. Ulardin biri üq oqlaq, biri üq nan wə yənə biri bir tulum xarabni kətürüp kelidu.

<sup>4</sup> — Ular sanga salam qilip ikki nanni sunidu; sən bərginini qolliridin aloqin. ■ <sup>5</sup> Andin sən «Hudaqə *ataloqan* Gibeah xəhərigə barisən (u yərdə Filistiylərnin bir ləxkərgəhi bar); sən xu xəhərgə kəlsəng qiltar, təmbur, nəy wə lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyoqəmbərlər sanga uqraydu. Ular bexarətlik sözlərni qilidu. □ ■ <sup>6</sup> Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi sening wujudunqə qüxidu, sən ular bilən birliktə bexarətlik sözlərni kilisən wə yengi bir adəm bolisən.

<sup>7</sup> Muxu alamətlər sanga kəlgəndə, qolungdin nemə kəlsə xuni qiloqin. Qünki Huda sən bilən billidur. <sup>8</sup> Andin məndin ilgiri Gilgalə qüxüp barisən. Mana, mən həm yeningə qüxüp keydurmə qurbanliqlar sunux wə inaq qurbanliqlar kilix üqün kelimən. Mən yeningə berip, nemə qilixing kerəklikini ukturmioquqə, meni yəttə kün saklap turoqin».■

<sup>9</sup> Wə xundaq boldiki, u burulup Samuildin ayriloqanda Huda uningə yengi bir kəlb ata kildi; wə bu alamətlərnin həmmisi axu küni əməldə kərsitildi.

---

■ **10:4** Həq. 18:15. □ **10:5** «**Hudaqə ataloqan Gibeah xəhərigə barisən**» — baxqə bir hil tərjimisi: «Hudaning dəngigə barisən». İbraniy tilida: «Hudaning Gibeahı» (Gibeah bir xəhər, mənisi «dəng», «edir»). «**lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyoqəmbərlər**» — yaki «lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxidioqan bir bələk pəyoqəmbərlər».

■ **10:5** 1Tar. 16:39; Qəl. 11:25 ■ **10:8** 1Sam. 13:8.



dəp bərmidi.

### *Samuil həlkni ağahlanduridu*

<sup>17</sup> Samuil əmdi həlkni Pərwərdigarning aldioğa jəm bolunglar dəp, Mizpahğa qakirdi. <sup>18</sup> U Israiloğa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən silər Israilni Misirdin qikirip misirliklarning kolidin azad kilip, silərgə zulum kiloğan həmmə padixahliklarning kolidin kutkuzdum. <sup>19</sup> Ləkin bügünki kündə silərnə bexinglaroğa qüxkən barlik balayi'apətlərdin wə barlik muxəkkətlərdin kutkuzoquqi Hudayinglardin waz keqip uningoğa: «Yaq. Üstimizgə bir padixah bekitip bərgəysən» — dedinglar. Əmdi özünqlarni kəbilənglar boyiqə, jəmətinglar boyiqə Pərwərdigarning aldioğa hazır kilinglar» — dedi.■

<sup>20</sup> Xuning bilən Samuil Israilning həmmə kəbililirini aldioğa jəm kilip, qək taxliwidi, qək Binyamin kəbilisigə qikti. ■ <sup>21</sup> U Binyamin kəbilisini jəmət-jəmətliri boyiqə öz aldioğa kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrining jəmətigə qikti. Andin keyin yənə qək taxliwidi, Kixning oqli Sauloğa qikti. Ular uni izdiwidi, əmma uni tapalmidi.

<sup>22</sup> Xunga ular Pərwərdigardin yənə: — U kixi bu yərgə keləmdu? — dəp soridi.

Pərwərdigar jawabən: — Mana, u yük-taklarning arisioğa yoxuruniwaldi, dedi.

<sup>23</sup> Xunga ular yügürüp berip uni xu yərdin

elip keldi. U həlkning otturisida turojanda halayikning boyi uning m risigimu k lmidi.■

<sup>24</sup> Samuil barlik h lk : —  mdi Pərwərdigar talliojan kixigə karanglar! D rw k  barlik həlkning iqid  uningoa yetidiojan birsi yoqtur, dedi. W  həlkning həmmisi: — Padixah yax-isun! — d p towlaxti.

<sup>25</sup> Samuil h lk  padixahlik h kuk-qanunlirini ukturdi w  uni oram yazma kilip yezip qikip, Pərwərdigarning aldioja koydi. Andin Samuil h mm  həlkni, h rkaysisini  z  ylirig  kayturdi. <sup>26</sup> Saulmu həm Gibeahdiki  yig  kaytti; keng lliri Huda t ripidin t sirl nd r lg n bir t rk m batur kixi uning bilən bill  bardi. ■ <sup>27</sup> Lekin birnəqqə rəzil kixi: — Bu kixi kandakmu bizni kutkuzalisun? — d p uni k msitip uningoa heq sowoqat bərmidi;  mma u anglimaslikka saldi.□ ■

## 11

### *Saul Yab xtikilerg  yordamg  baridu*

<sup>1</sup> Xu wakitta Ammoniy Nahax qikip Yab x-Gileadni muhasirig  aldi. Yabəxning h mm  adəmliri Nahaxka: —  g r biz bilən əhdə t zs ng, sanga boysunimiz, dedi.□

---

■ **10:23** 1Sam. 9:2 ■ **10:26** 1Sam. 13:2. □ **10:27 «birnəqqə rəzil kixi»** — ibranij tilida: «Belialning (Xəytanning) birnəqqə baliliri». ■ **10:27** 1Sam. 11:12; 2Tar. 17:5. □ **11:1 «Yab x-Gilead»** — demək, Gilead (rayoni)diki Yab x.

<sup>2</sup> Lekin Ammoniy Nahax ularoqa: — Pütkül Israiloqa dæxnəm kılıx üqün hər biringlarning ong kəzini oyup andin silər bilən əhdə kılay, dedi.

<sup>3</sup> Yabəxning aqsakalliri uningoqa: — Bizgə yəttə kün məhlət bərgin; biz Israilning pütkül yurtioqa əlqilərnı mangdurup andin keyin bizni kütkezidioqan adəm qıkmisa, əzimiz qıqip sanga təslim bolimiz, dedi.

<sup>4</sup> Əmdi əlqilər Saulning xəhəri Gibeahoqa kelip muxu səzlərnı həlkning kulıqioqa yətküzdi; həmmə həlk pəryad kətürüp yioıldı. <sup>5</sup> Wə mana, Saul etizlikidin qıqip kalılarnı həydəp keliwatatti, u: — Həlk nemə dəp yioılaydu, dəp soridi. Ular Yabəxtin kəlgən kixilərnıng səzlrını uningoqa dəp bərdi. <sup>6</sup> Saul bu səzlərnı anglioqanda Hudaning Rohı uning üstigə kelip, uning oəzıpi kattıq kozoıaldi. <sup>7</sup> U bir jüp uynı qepip parqılap, parqılirını əlqilərnıng kəli arkilik pütkül Israil zeminiqoqa tarkitip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuiloqa əgəxmisə, ularnıng uylirımu muxuningoqa ohxax kılınıdu, dedi. Xuning bilən Pərwərdigarning kərkunqi həlkning üstigə qüxti; xundak boldiki, ular ittipaklıxip bir adəmdək jənggə qıkti. ■ <sup>8</sup> Saul ularnı Bezək *degən jayda* sanioqanda Israillar üq yüz ming, Yəhudaning adəmliri bolsa ottuz ming qıkti. <sup>9</sup> Ular kəlgən əlqilərgə: — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki, ətə kün qüx bolqoqanda nijat silərgə kelidu, dedi. Əlqilər berip xuni Gileadtiki Yabəxliklaroqa yətküzdi; ular intayin huxal boluxti.

■ 11:7 Hək. 20:1.

<sup>10</sup> Xuning bilən Yabəxtikilər: — Ətə biz kəxinglarəqa qikip *təslim bolimiz*, silər bizni kəndək kılıxka layik kərsənglar, xundək kilinglar, dedi.

<sup>11</sup> Ətisi xundək boldiki, Saul həlkni üq bələk kildi; ular keqə tətinqi jesəktə ləxkərgahəqa kirip Ammoniylarni kün qüx boləuqə urup kirdi. Tirik qaləanlar bolsa xundək parakəndə boldiki, ulardin ikki adəmmu bir yərgə keləlmidi.

### *Saul padixah kilingdu*

<sup>12</sup> Həlk əmdi Samuiləqa: — Bizning üstimizgə Saul padixah bolmisun dəp eytkənlər kimlər? Bu kixilərnəni kəltürüp, ularni əltürəyli, dedi. ■

<sup>13</sup> Ləkin Saul: — Būgün heqkim əltürülmisun. Qünki būgün Pərwərdigar Israiləqa nusrət bərđi, dedi.

<sup>14</sup> Samuil həlkqə: — Kəni, Gileadka berip u yərdə padixahlıknəni yengibaxtin tikləyli, dəp eytti.

<sup>15</sup> Xuni dewidi, həmmə həlk Gileadka berip Gileadta Pərwərdigarning aldida Saulni padixah kildi; ular u yərdə Pərwərdigarning aldida inaklık kurbanlıqlirini kəltürdi. Saul həm xuningdək barlık Israil xu yərdə zor huxallıqka qəmdi.

## 12

<sup>1</sup> Samuil pütkül Israiləqa: — Mana, mən silərnəning

■ 11:12 1Sam. 10:27.

barlik eytkan sozliringlarni anglap üstinglaroqa bir padixah koydum; □ <sup>2</sup> Mana əmdi padixah silərninɡ aldinglarda yürməktə, mən bolsam kərip bexim akardı; mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu. Yaxlikimdin tartip bu künɡiqə silərninɡ aldinglarda mengip kəldim. □

<sup>3</sup> Mana bu yərdə turuptimən. Pərwədigarning aldida wə uning məsih kılinoqinining aldida manga ərzinqar bolsa dəweringlar; kimning uyini tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim? Kimning həkkinini yedim? Kingə zulum kildim? Yaki mən kəzümni kor kılıx üqün kimdin para aldim? Xundak bolsa dənglar, wə mən uni silərgə töləp berimən, dedi.

<sup>4</sup> Ular jawab berip: — Sən bizning həkkimizni yemiding, heqkingə zulum kilmiding wə heq kixining qolidin birər nərsinimu eliwalming, dedi.

<sup>5</sup> U ularoqa: — Məndə heq həkkinglar qalmioqanliqioqa Pərwədigar silərgə guwah bolup wə uning məsih kıloqini həm bügün guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwahtur, dedi.

<sup>6</sup> Samuil həlkkə mundak dedi: «Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir

---

□ **12:1 «mən silərninɡ barlik eytkan sozliringlarni anglap üstinglaroqa bir padixah koydum»** — ibraniy tilida: «mən silərninɡ eytkan sozliringlarning həmmisidə awazinglaroqa kulak selip bir padixah koydum» deyilidu. □ **12:2 «mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu»** — Samuilning deginining mənisi, xübhəsizki: «Əzüm kəri; mening oqullirim öz gunahlırioqa əzliri məs'ul — silər ularni qandak bir tərəp kılsanglar öz ihtiyaringlar. Mən əzüm silərninɡ aldinglarda gunahkar əməsmən» degəndək.



zeminidin qikarøuqi bolsa Pərwərdigardur.  
 7 Əmdi ornunglardin turunglar, mən Pərwərdigarning aldidə Pərwərdigarning silərgə wə ata-bowiliringlarøa yürgüzgən həkkaniy əməllirini silərnin aldinglarøa qoyuxka səz qilay.

8 Yakup Misirøa kirgəndin keyin ata-bowiliringlar Pərwərdigarøa pəryad qiloqanda, Pərwərdigar Musa bilən Hərunni əwətti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yərdə olturaqlaxturdi. □ ■ 9 Əmma ular əz Hudasi Pərwərdigarni untudi; xunga u ularni Həzorning koxunidiki sədar Siseraning qolioqə, Filistiylərnin qolioqə həm Moabning padixahining qolioqə tapxurup bərdi; bular ular bilən jəng qilixti. ■ 10 Xuning bilən ular Pərwərdigarøa pəryad qilip: «Biz gunah qilip Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk; əmma əmdi bizni düxmənlirimizning qolidin kütquzøin, biz sanga ibadət qilimiz» dedi. □ 11 Wə Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip, ətrapinglardiki düxmənliringlarning qolidin silərnə kütquzdi, xuning bilən tinq-aman

---

□ 12:8 «Yakup Misirøa kirgəndin keyin...» — «Yakup» muxu yərdə Yakupning əwladliri, yəni Israilni kərsitidu.

■ 12:8 Yar. 46:5; Mis. 2:23; Mis. 3:10. ■ 12:9 Həq. 4:2; Həq. 10:7; Həq. 3:12. □ 12:10 «Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk» — «Baallar» wə

«Axtarotlar» ikki hil butlarni kərsitidu.

turuwatkanidinglar. □ ■

<sup>12</sup> Lekin Hudayinglar Pərwərdigar Əzi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahi Nahaxning silərgə qarxi qopkinini kərgininglarda silər: Yak! Bir padixah üstimizgə səltənət qilsun dəp munga eytinglar.

■ <sup>13</sup> Əmdi silər halap tallioqan, silər tiligən padixahka karanglar; mana, Pərwərdigar silərnin üstünglaroqa bir padixah koydi. ■

<sup>14</sup> Əgər silər Pərwərdigardin qorkup, uning kullukida bolup, Uning awazioqa kulakliringlarni selip, Uning əmrigə asiylik kilmisanglar, silər həm üstünglarda səltənət qiləqan padixah Hudayinglar Pərwərdigarəqa əgəxsənglar, əmdi silərgə yahxi bolidu.

■ <sup>15</sup> Lekin Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, bəlkə Pərwərdigarning əmrigə asiylik qilsanglar, Pərwərdigarning qoli atabowiliringlarəqa qarxi boləqandək silərgimu qarxi bolidu.

<sup>16</sup> Əmdi turunglar, Pərwərdigar kəzliringlarning aldida kilidioqan uluq karamətni kəringlar!

<sup>17</sup> Bügün buqday oridioqan waqit əməsmu? Mən Pərwərdigarəqa nida qilay, U güldürmama bilən yaməqur yaqduridu. Xuning bilən silərnin bir padixah tiligininglarning Pərwərdigarning nəziridə zor rəzillik ikənlikini kərup yetisilər».

---

□ **12:11** «Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip...» — «Bedan» bəlkim Barakni kərsitidu («Hək.» 4-babni kəring). ■ **12:11** Hək. 6:14; 10:3; 11:15.

■ **12:12** 1Sam. 8:5, 19. ■ **12:13** 1Sam. 10:19 ■ **12:14** Qan. 1:26.

18 Andin Samuil Pərwərdigarğa nida kildi; xuning bilən Pərwərdigar xu küni güldürmama bilən yamoqur yaqdurdi. Həlk Pərwərdigardin wə Samuildin bək qorqti. 19 Həlkning həmmisi Samuilğa: — Hudaying Pərwərdigarğa bizni əlmisun dəp kəminiliring üqün dua qiloqin; qünki həmmə gunahirimizning üstigə yənə yamanlik axurup əzimizgə bir padixah tiliduk, dedi.

20 Samuil həlkqə mundak dedi: — Qorqmanglar; silər dərəkə bu həmmə rəzillikni qiloqansilər, lekin əmdi Pərwərdigarğa əgixixtin qətniməy, pütkül kəngülliringlar bilən Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar; 21 adəmgə payda yətküzməydiqan yaki adəmnı kütquzalmaydiqan bihudə ixlarnı izdəp, yoldin ezip kətmənglar; qünki ularning tayini yəqtur. 22 Qünki Pərwərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pərwərdigar silərnı Əz həlki qilixni layik kərgəndur.

23 Manga nisbətən, silər üqün dua qilixtin tohtax bilən Pərwərdigarğa gunah qilix məndin neri bolsun; bəlki mən silərgə yahxi wə durus yolni əgitimən. 24 Pəkət silər Pərwərdigardin qorqup pütkül kəngülliringlar wə həkikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün qiloqan uluq karamətlərgə qaranglar!

25 Lekin yamanlik qilsanglar, həm əzünglar həm padixahinglar həlak qilinisilər».

# 13

## *Saul Pərwərdigarning səzlidiridin qikiip ketidu*

<sup>1</sup> Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yil səltənət kılqandın keyin <sup>□</sup> <sup>2</sup> Əzığə Israildin üq ming adəmni ilqap aldı. İkki mingi Mikmaxta wə Bəyt-Əl taqlirida Saulning qexida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonatanning qexida idi. Əmma u qaloqan həlkning hər birini öz öylirigə kətküzüwətti.

<sup>3</sup> Yonatan bolsa Filistiyələning Gebadiki ləxkərgahıqə hujum kildi, Filistiyələr bununıdin həwər tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar anglap oyoqansun dəp, kanay qaldurdi. <sup>4</sup> Pütkül Israil Saulning Filistiyələning ləxkərgahıqə hujum kılqanlıkidin həmdə Israilning Filistiyələrgə nəprətlinidıqanlıkidin həwər tapti. Həlk Saulning kəynidin Gilgalə berip yioqildi.

<sup>5</sup> Filistiyələrdin Israil bilən jəng kılqılı üq ming jəng hər wisi, altə ming atlık ləxkər wə dengiz sahilidiki kumdək kəp piyadə ləxkər yioqildi. Ular kelip Bəyt-Awəning xərk tərıpıdiki Mik-

---

□ **13:1 «Saul ottuz yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yil səltənət kılqandın keyin...»** — qədimki kəqürmilərdə bu ayət baxqa xəkillərdə kərülıdu. «Saul **ottuz** yaxta...» degən səz Təwratning grekqə tərjimisi (LXX)də kərülıdu. Saul jəmiy kırık yil səltənət kildi («Ros.» 13:21).

maxta bargah tikti. □

<sup>6</sup> Israilning adamliri ezlirining kattik hiyim-hätərdə qaloqanlikini kərup qarlaroqa, qatqalliklaroqa, qiya taxliklaroqa, yukiri jaylaroqa wə azgallaroqa yoxuruniwelixti; □

<sup>7</sup> *bəzi* Ibraniylar Iordan dəryasidin ötüp, Gad wə Gileadning zeminiyoqa keqip bardi. Lekin Saul Gilgalda qaldi, adamlirining həmmisi uningyoqa titrigən halda əgəxti.

<sup>8</sup> Əmdi Saul Samuil uningyoqa bekitkən waqitkiqə yəttə kün kütüp turdi; lekin Samuil Gilgaloqa kəlmidi, həlk uningdin tarilip kətkili turdi.

<sup>9</sup> Saul: — Kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini bu yərgə — yenimoqa elip kel-inglar, dedi. Andin u əzi kəydürmə qurbanlik ötküzdi. <sup>10</sup> Wə xundak boldiki, u kəydürmə qurbanlikni tügitiyi bilənla, mana Samuil kəldi. Saul uningyoqa salam kiloqili aldioqa qikti.

<sup>11</sup> Lekin Samuil: — Nemə ixlarni kilding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, silining bekitkən waqitta kəlmigənliklirini, Filistiylərnin Mikmaxta yioqiloqinini kərdum, <sup>12</sup> mən iqimdə: Əmdi Filistiylər Gilgaloqa quxüp manga hujum

---

□ **13:5 «Filistiylərdin Israil bilən jəng kiloqili üq ming jəng hərwişi, ...yioqildi»** — kəp kona kəqürülmilərdə: «Filistiylərdin Israil bilən jəng kiloqili ottuz ming jəng hərwişi... yioqildi» deyilidu. Lekin bundak kəp boluxi mumkin əməs. Həq bolmioqanda muxu «jəng hərwiliri» iqidə yük-taqlarni elip mangoqan hərwilarmu bar idi. **«Bəyt-Awən»** — yəni «Bəyt-Əl». □ **13:6 «Israilning adamliri ezlirining kattik hiyim-hätərdə qaloqanliki»** — «ezlirining kattik hiyim-hätərdə qaloqanliki» bəlkim qoxunining əhwalini kərsitixi mumkin.

kılmakçi, mən bolsam tehi Pərwərdigarəğa iltija kılmıdım, dedim. Xunga köydürmə qurbanlıq kılıxka özümni məjburlıdım, dedi.

<sup>13</sup> Samuil Sauləğa: — Sən əhməklük kıldıng; sən Hudaying Pərwərdigar sanga buyruəğan əmrni tutmıdng; xundak kıləğan bolsang Pərwərdigar İsrailning üstidiki səltənitingni mənggü mustəhkəm kılattı, dedi. <sup>14</sup> Ləkin əmdi səltəniting mustəhkəm turmaydu. Pərwərdigar Əz kənglidikidək muwapıq bir adəmni izdəp taptı. Pərwərdigar uni Əz həlkining baxlamqisi kıldı, qünki sən Pərwərdigar sanga buyruəğanni tutmıdng, dedi.

<sup>15</sup> Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahəğa bardı. Saul bolsa öz yenidiki adəmlərnı sanıdı; ular altə yüzqə qıktı. <sup>16</sup> Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kəxida qələğan həlk Binyamin zeminidiki Gebada qəlip qaldı, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tikkənıdı.

<sup>17</sup> Qarakqılar daim Filistiyələrnıng bargahıdin qıqıp üq bələkkə bəlünətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahəğa barıdıəğan yoləğa atlınattı, <sup>18</sup> bir bələk Bəyt-Horonəğa barıdıəğan yol bilən mangattı, yənə bir bələk qəlning qetidiki Zəboim jiləsisıəğa qaraydıəğan zemindiki yoləğa mangattı.

<sup>19</sup> Əmma pütkül İsrail zeminıda həqbir təmürqi tepilmayttı; qünki Filistiyələr: — İbraniylar əzlırigə kılıq yaki nəyzə yasiyalmsun, dəp oylayttı. ■ <sup>20</sup> Bu səwəbtin İsrailar həmmisi sapan qıxlırı, kətmənlirini, paltılrını wə

---

■ **13:19** Hək. 5:8.

oroqaklirini bislax üqün Filistiylərning kexioqa baratti. <sup>21</sup> Ular sapan qixliri wə kətmənlər üqün üqtin ikki xəkəl, jotu, palta wə zihlarni bislax üqün üqtin bir xəkəlni töləytti. <sup>22</sup> Xunga urux bolqanda Saul wə Yonatanning kexidiki həlkning heqbiridə kiliq ya nəyzə yok idi; pəkət Saul bilən oqli Yonatandila bar idi.

### *Yonatan yaloquz jənggə qikidi*

<sup>23</sup> U waqitta Filistiylərning bir qarawullar ətriti Mikmaxtiki dawanqə qikqanidi.

## 14

<sup>1</sup> Bir küni Saulning oqli Yonatan yaraq ketürgüqisigə: — Kəlgin, udulimizdiki Filistiylərning qarawullar ətritining yenioqa qikayli, dedi. Əmma u atisioqa heqnemə demidi. □ <sup>2</sup> Saul bolsa Gibeahning qetidiki Migrondiki anar dərihining tegidə qaldi. Uning kexidiki həlk altə yüzqə idi ■ <sup>3</sup> (u waqitta əfodni Ahitubning oqli, Ihabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xiloqda turuwatqan, Pərwərdigarning kahini idi. Ahitub Finihasning oqli, Finihas

---

□ **14:1** «yaraq ketürgüqi» — bu ibarining baxqa birhil tərjimisi «sawut-qalkan ketürgüqi». ■ **14:2** 1Sam. 13:15

Əlining ooqli idi). Həlk bolsa Yonatanning kətkinlikini bilmigənidi. □

<sup>4</sup> Yonatan Filistiylərnin qarawullar ətriti tərəpkə etməkqi boləqan dawanning ikki tərpidə tüwrüktək tik qiya taxlar bar idi. Birinin nami Bozəz, yənə birinin nami Sənəh idi. <sup>5</sup> Bir qiya tax ximaliy tərpidə bolup, Mihmax bilən qarixip turatti, yənə biri jəbub tərpidə Gebaning udulida idi.

<sup>6</sup> Yonatan yaraql kətürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizlərnin qarawullar ətritigə qikayli; Pərwərdigar biz üqün bir ix kilsa əjəb əməs, qünki Pərwərdigarning kütquzuxi üqün adəmlərnin kəp yaki az boluxi həq tosaləu bolmaydu, dedi.

<sup>7</sup> Uning yaraql kətürgüqisi uningə: — Kənglüngdə hər nemə bolsa xuni kiləqin; barəqin, mana, kənglüng nemini halisa mən sən bilən billimən, dedi.

<sup>8</sup> Yonatan: — Mana, biz u adəmlər tərəpkə qikip əzimizni ularəa kərsitəyli; <sup>9</sup> əgər ular bizgə: — Biz silərnin kəxinglarəa barəquqə turup turunglar, desə ularning kəxiəa qikmay əz jayimizda turup turayli; <sup>10</sup> lekin ular: — Bizning kəximizəa qikənglar, desə, qikayli. Qünki xundak bolsa Pərwərdigar ularni qolimizəa beriptu, dəp bilimiz; muxundak ix bizgə bir bexarət bolidu, dedi.

□ **14:3 «u waqıtta əfodni Ahitubning oqli, Ihabodning akisi Ahiyah kiyətti»** — «əfod»ning nemə ikənlikini qüxinix üqün «Mis.» 28-babni wə izahatlırini kəring. Bəzi waqıtlarda uning arkilik Pərwərdigarning iradisini yaki həkümlirini pərk ətkili bolatti. Adəttə pəkət «bax kaqın» əfodni kiyətti.



11 Ikkiylən özini Filistiylarning qarawullar ətritigə kərsətti. Filistiylər: — Mana, Ibraniylar özini yoxuroqan azgallardin qikiwatidu, dedi. 12 Ətrəttikilər Yonatan bilən yaraq ketürgüqisigə: — Bizgə qiqinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip qoyimiz, dedi. Yonatan yaraq ketürgüqisigə: — Manga əgixip qikkin; qünki Pərwərdigar ularni Israilning qolioqa bərdi, dedi. 13 Yonatan qol-putliri bilən əmüləp qikti, yaraq ketürgüqisi kəynidin uningə əgəxti. Filistiylər Yonatanning aldida yikilixti; yaraq ketürgüqisi kəynidin kelip ularni kətl kildi.

14 Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaraq ketürgüqisi təhminən yerim qoxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. □ 15 Andin ləxkərgahdikikəni, dalada turuwatqanlarni, barliq ətrətlərdikiləni wə bulang-talang qiloquqilarni titrək basti. Ular həm titrəp qorqti, yərmu təwrinip kətti; qünki bu qong qorkunq Huda tərpidin kəlgənidi.

16 Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylaqqilar kərdiki, mana, ləxkər topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. 17 Saul kəxidiki həlkkə: Adəmlirimizni sanap kimning bu yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraq ketürgüqisi yox qikti. 18 Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sandukini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqitta Hudaning əhdə

---

□ **14:14 «yerim qoxluk yər»** — «bir qoxluk yər» kala bilən bir kün iqidə həydəp boləqli bolidioqan yər.

sandukı Israilning arisida idi. □

<sup>19</sup> Saul kaħinoĝa söz kıliwatķanda Filistiylarning lækergahıda bolõan oĝlwə barõanseri küqiyip ketti. Saul kaħinoĝa: — Ƙolungni yioĝķin, dedi. □ <sup>20</sup> Andin Saul wə uning bilən bolõan ħəmmə həlk yioĝlip jənggə qıkti; wə mana, Filistiylarning ħərbiri öz səpdixioĝa ķarxi kıliq kətürüp zor parakəndilik boldi.

<sup>21</sup> U waķittin ilgiri Filistiylarning arisida bolõan, ular bilən billə lækergahning ətrapioĝa qıķķan İbraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə bolõan İsaillarõa ķoxuldi. <sup>22</sup> Xuningdək Əfraim taõlirida əzini yoxuroĝan İsaillar Filistiylarning ķaĝķinini anglioĝanda sokuxķa qıķip ularni ķoõlidi. <sup>23</sup> Xuning bilən Pərwərdigar u küni İsrailõa nusrət bərdi. Sokux Bəyt-Awənning u təripigə etti.

<sup>24</sup> Lekin Israilning adəmliri u küni zor besim astida ķaldi. Qünki Saul ularõa ķəsəm iĝküzüp: — Mən düxmənlirimdin intikəm almioĝuĝə kəq boluxtin ilgiri taam yegən kixigə lənət bolsun, dəp eytkanidi. Xuning üqün həlķtin ħeqķim taam yemidi. <sup>25</sup> Əmma barlıķ zemindiki ķoxun bir ormanlıķķa kirgəndə yər yüzidə ħəsəl bar idi. <sup>26</sup> Həlk ormanlıķķa kirgəndə, mana bu ħəsəl ekip turatti; lekin ħeqķim ķolini aõzioĝa kətürmidi, qünki həlk ķəsəmdin ķorķatti.

---

□ **14:18 «Hudaning əħdə sandukını elip kəlgın»** — bəzi kona kəqürmilərdə: «əfodni elip kəlgın» deyilidu. □ **14:19 «Saul kaħinoĝa: — Ƙolungni yioĝķin, dedi»** — xübħisizki, Saul kaħindin əfodtiki «urim wə tummim» («Mis.» 28:30, «Law.» 8:8, «Qəl.» 27:21) arkıliķ Hudadin yolyoruk sorimakĝi idi.

27 Lekin Yonatan atisining həlkkə k s m i k zɡ nlikini anglimioqanidi. Xunga u  olidiki  asini sunup uqini  s l k nikig  tikip  oli bilən aozioqa saldi. Xundak  ilip kəzliri nurlandi. 28  mma həlktin biri: Sening atang həlkkə qing k s m i k z p: — B g n taam yeg n kixigə lənət bolsun! d p eytkanidi. Xuning uq n h lk  alsizlinip k tti, dedi.

29 Yonatan: — Mening atam zeminqa azar b rdi;  aranglar, bu  s ldin kiqikkin  tetixim bilənla k zlimning xunq  nurlanoqinini k rmidinglarmu? 30 H lk b g n d xm nl rdin tartiwaloqan oljidin halioqinini yeg n bolsa Filistiyl rning arisidiki  iroqinqilik tehimu zor bolmasmidi? — dedi.

31 Axu k ni ular Mikmaxtin tartip Filistiyl rni  oqlap Ayjalonoqig  urup  irixiti; h lk tola  erip kətkənidi. 32 Xuning bilən h lk olja  stig  etilip berip,  oy, kala w  mozaylarni tutup xu y rdila soydi. Andin h lk g xni  anni adaliw tm yla yedi.  

33 Saulqa h w r kelip: Mana, h lk  anni adaliw tm yla g xni y p P rw rdigarqa gunah  iliwatidu, d p eytildi. U: Sil r P rw rdigarqa asiylik  ildinglar!  mdi bu y rg  yenimoqa qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi. 34 Saul y n : Sil r h lkning arisioqa qiqip ularqa: H rbiri  z kalisini,  z  oyini  eximoqa elip

---

  14:32 «Xuning bilən h lk olja üstigə etilip berip,  oy, kala w  mozaylarni tutup xu y rdila soydi. Andin h lk g xni  anni adaliw tm yla yedi» — Musa p yoq mb rg  q x r lg n  anon boyiqə,  anni awwal adaliw tm y g xni yeyix gunah bolatti.

kelip bu yərdə soyup yesun; lekin gəxni qanni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarəğa gunah qilmanglar, dənglar, dedi. Bu keqə həlkning həmmisi hərbi öz kalisini elip kelip u yərdə soydi. <sup>35</sup> Saul bolsa Pərwərdigarəğa bir qurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigarəğa yasioqan tunji qurbangahi idi.

<sup>36</sup> Saul: — Bu keqide Filistiylərnin peyigə quxup, ətə tang atquqə ularni talap heq birini tirik qoymayli, dedi. Həlk: — Nemə sanga yahxi kərünsə xuni qiləin, dəp jawab bərdi. Ləkin kahin səz qilip: — Pərwərdigarning yenioqə kirip *yolyoruk sorap* qikayli, dedi. <sup>37</sup> Saul Hudadin: — Ya Filistiylərnin kəynidin quxuyumu? Sən ularni Israilning qolioqə tapxuramsən? — dəp soridi. Ləkin u küni U uningəğa heq jawab bərmidi. <sup>38</sup> Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qikinglar. Būgün kim gunah qiləanlikini eniklap bekinglar. □ ■ <sup>39</sup> Qünki Israiləğa nusrət bərgən Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm qilimənki, bu gunah həttə oqlum Yonatanda tepilsimu u jəzmən əltürəlsun, dedi. Ləkin pütkül həlktin heqkim uningəğa jawab bərmidi.

<sup>40</sup> Andin u pütkül Israiləğa: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oqlum Yonatan yənə bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningəğa: — Nemə sanga yahxi kərünsə, xuni qiləin, dedi.

<sup>41</sup> Saul Israilning Hudasi Pərwərdigarəğa: — Bu

---

□ **14:38** «Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qikinglar. Būgün kim gunah qiləanlikini eniklap bekinglar» — Huda Əzigə jawab bərmigəqkə, Saul arimizda gunah bar, dəp bildi. ■ **14:38** Hək. 20:2

qək bilən əyni əhwalni axkara qiloqaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kərsətti, həlk kutuldi.

<sup>42</sup> Saul: — Mening bilən oqlum Yonatanning otturisoqa qək taxlanglar, dedi. Xundak kiliwidi, qək Yonatanoga qikti. <sup>43</sup> Saul Yonatanoga: — Kiloqiningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningoga: — Qolumdiki hasa bilən kiqikkinə həsəl elip tetip baqtim wə mana, xuning uqun mən əlümgə məhkum boldum! — dəp jawab bərdi.

<sup>44</sup> Saul: — Sən qokum əlүxüng kerək, i Yonatan; undak kilmisam, Huda manga sening bexingoga qүxkəndinmu artuk qүxүrsun! — dedi.

<sup>45</sup> Ləkin həlk Sauloga: — Israilda bu uluq nusrətni qazanogan Yonatan əltürüləmdü? Bunday ix bizdin neri bologay! Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimizki, uning bexidin bir tal qaq yərgə qүxməydu; qünki bügünki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundak kilip həlk Yonatanni əlümdin halas kildi. <sup>46</sup> Andin Saul Filistiyəlni qoqlaxtin tohtidi; Filistiyəlni öz jayioqa qaytip kətti.

<sup>47</sup> Xundak kilip Saul Israilning səltənitini əzining kildi; andin u qərisidiki dүxmənlirigə, yəni Moablar, Ammoniyar, Edomiyar, Zobaqdiki padixahlar wə Filistiyəlgə hujum kildi. U qaysi tərəpkə yüzlənsə oqalip kelətti. □ <sup>48</sup> U zor jasərət kərsitip Amaləkləni urup Israilni bulang-talang qiloquqilardin qutkuzdi.

---

□ **14:47 «U qaysi tərəpkə yüzlənsə oqalip kelətti»** — yaki «u qaysi tərəpkə yüzlənsə ularni wəyran qilatti».

### *Saulning jəməti*

<sup>49</sup> Saulning oqulliri Yonatan, Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki kızining ismi bolsa — qongining Merab, kiqikining Mikal idi. <sup>50</sup> Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kızi idi. Saulning qoxunining sərdari Abnər idi; u Saulning taqisi Nərning oqli idi. <sup>51</sup> Saulning atisi Kix wə Abnərning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oqulliri idi. <sup>52</sup> Saul pütkül ömridə Filistiylər bilən kattıq jəngdə bolup turdi. Saul özi hərqaqan batur ya palwanlarni kərsə, uni öz hizmitigə salatti.

## 15

### *Saulning padixahlik hokukidin məhrum kılınıxi*

<sup>1</sup> Əmdi Samuil Sauloqa: — Pərwərdigar seni Öz həlki İsrail üstigə padixah bolux üqün məsih kılqılı meni əwətkənidi; əmdi Pərwərdigarning sözini angliqin. <sup>2</sup> Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən Amaləkləarning İsrailoqa kılqan muamilisini, yəni İsrail Misirdin qıkkanda ularning yolda ularoqa kandaq qarxilik kərsətkənlikini kənglümgə pükkmən. ■ <sup>3</sup> Əmdi berip Amaləklərnı urup ularning həmmisini wəyran kılıp ularni heq ayimayla, ər bolsun, ayal bolsun, ɵsmür bolsun, bowak bolsun, kala-qoy, tɵgə wə ixək həmmisini yoqatqin, dedi. <sup>4</sup> Saul həlkni

■ 15:2 Mis. 17:8, 14; Qan. 25:17

jəm kilip ularni Tələim xəhiridə saniwidi, ikki yüz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm qıkti. <sup>5</sup> Saul Amaləklərnin xəhirigə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə koydi. □

<sup>6</sup> Andin Saul Keniylərgə: — Qikip ketinglar, silərnı ular bilən koxup yokatmaslikim uqun Amaləklərnin arisidin qikip ketinglar; qunki Israil Misirdin qıkkanda silər ularning həmmisigə məhrıbanlık kərsətkənsilər, dedi. Xuning bilən Keniylər Amaləklərdin qikip kətti. ■ <sup>7</sup> Əmdi Saul Amaləklərnı Həwilahdin tartip Misirning udu-lidiki Xuroiqə koqlap urdi. <sup>8</sup> U Amaləklərnin padixahı Agagni tirik tutti, əmma barlık həlkni kiliq bisi bilən pütünləy yokətti. ■

<sup>9</sup> Lekin Saul bilən həlk Agagni ayidi wə koy-kala, bordaloqan mal wə kızıların əng esillərnin həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həlak kilixkə kəli barmidi; lekin nemə yarimas wə zəip bolsa xularning həmmisini ular yokətti. □

<sup>10</sup> Xuning bilən Pərwərdigarning səzi Samuilə kelip mundak deyildi: — <sup>11</sup> «Saulni padixah kılöqinimöqə puxayman kildim, qunki u mənqə əgixixtin yenip Məninq səzümqə əməl kilmidi». Samuil azar qekip pütkül bir keqə Pərwərdigarə pəryad kətürdi.

<sup>12</sup> Ətisi Samuil Saulning aldioqə qıqix uqun tang

□ **15:5 «Amaləklərnin xəhirigə»** — yaki «Amaləklərnin xəhərlirigə». ■ **15:6** Mis. 18:10, 19; Qəl. 10:29; Hək. 1:16

■ **15:8** Qəl. 24:7 □ **15:9 «Saul bilən həlk ... koy-kala, bordaloqan mal wə kızıların əng esillərnin həmmisini ...həlak kilixkə kəli barmidi»** — «bordaloqan mal» degənninq baxkə hil tərjimisi: «ikkinqi tuquloqan mal».

səhərdila ornidin turdi. Samuiloğa: — Saul Karməlgə bardi wə mana, u əzigə bir abidə turozuzup andin yenip Gilgalğa qüxüptu, degən həwər berildi.

<sup>13</sup> Samuil Saulning kəxiğa kəlgəndə Saul uningğa: — Pərwərdigar seni mubarəkligəy! Pərwərdigarning səzligə əməl kildim, dedi.

<sup>14</sup> Ləkin Samuil: — Undağ bolsa kuliqimğa anglanğan koyning mərixə bilən mən anglawatğan kalining mərixə zadi nədin kəldi? — dedi.

<sup>15</sup> Saul jawab berip: — Ular Amaləklərdin elip kelindi; çünki həlk Hudaying Pərwərdigarğa qurbanlıq kiliş üqün koy-kalining esillirini ayap qaldurup koydi; qaloqinini bolsa pütünləy yokattuk, dedi.

<sup>16</sup> Samuil Saulğa: — Koy, bu gepingni! Mən Pərwərdigarning bu keqə mənə deginini sanga eytip berəy, dedi. U uningğa: — Eytkin, dedi.

<sup>17</sup> Samuil mundak dedi: — Əz nəziringdə kiçik hesablanğan waqtingdila Pərwərdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məsih kilişə bilən sən Israil kəbililirining bexi bolğan əməsmiding? <sup>18</sup> Andin Pərwərdigar seni: — Sən berip gunahkar Amaləklərnə həlak kilişin; ularni yokatkuqə ular bilən sokuxkin, dəp əwətkənidi. <sup>19</sup> Əmdi nemixka Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, bəlkə olja üstigə düm qüxüp, Pərwərdigarning nəziridə yaman bolğanni kilding?

<sup>20</sup> Saul Samuiloğa: — Mən həkikətən Pərwərdigarning səzigə kulak saldimoqu!



Pərwərdigar meni əwətkən yol bilən mangdim wə Amaləklərning padixahı Agagni elip kelip Amaləklərning əzini pütünləy yoqattim.

<sup>21</sup> Əmma həlk bolsa oljidin qoy bilən kala, yəni yokitixka bekitilgən nərsilərdin əng esilini elip Hudaying Pərwərdigarəğa Gilgalda qurbanlik qilix üqün elip kəldi, dedi.

<sup>22</sup> Samuil: — Pərwərdigar keydürmə qurbanliklar bilən təxəkkür qurbanliklərini kəltürüxtin sөyünəmdü, ya Pərwərdigarning sөzigə itaət qilixtin sөyünəmdü? Mana itaət qilmaqlik qurbanlik qilmaqliktin əwzəl, kəngül qoyux qoqkar yeoqini sunuxtin əwzəldür.■

<sup>23</sup> Qünki asiylük bolsa jadugərlik gunahı bilən ohxaxtur,

Baxpaxtaklik kəbihlik wə butpərəslikkə barawərdür.

Sən Pərwərdigarning sөzini taxliqining üqün, Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, — dedi.

<sup>24</sup> Saul Samuiləğa: — Mən gunah sadir kildim, qünki mən Pərwərdigarning əmridin wə sening sөzüngdinmu qıqtim; qünki mən həlktin qorkup ularning sөzigə kirdim. <sup>25</sup> Əmdi gunahimni əpu qiləyin; mening Pərwərdigarəğa səjdə qilixim üqün mening bilən qaytip barəyin, dedi.

<sup>26</sup> Samuil Sauləğa: — Mən sening bilən qaytip barmaymən; qünki sən Pərwərdigarning sөzini taxliqansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, dedi.

■ 15:22 Top. 4:17; Hox. 6:6; Mat. 9:13; 12:7

27 Samuil ketixkə burulo'inida Saul uning tonining pexini tutuwaldi, u yirtilip kətti. 28 Samuil uningoa: — Pərwərdigar bügün Israilning padixahlikini səndin yirtip elip səndin əwzəl boləqan bir yekiningoa tapxurdi. 29 Israilning Janabiy Aliyisi Boləuqi yaloqan səzliməydu yaki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanəuqi əməstur, dedi. □ ■

30 Saul: — Mən gunah sadir kildim. Ləkin həlkimning aksakallirining wə Israilning aldida manga izzət kəlip mening bilən yenip barəqin; xuning bilən Hudaying Pərwərdigarəqa səjdə kilalaymən, dedi.

31 Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigarəqa səjdə kildi.

32 Andin Samuil: — Amaləklərnəng padixahı Agagni mening aldiməqa elip kəlinglar, dedi. Agag bolsa huxluk bilən uning kəxioqa bardi. Agag kənglidə: — Xübhisizki, əlüm dəhxiti ətöp kətti, dedi. □

33 Əmma Samuil: — Səning kiliqing hotunlarni balisiz kəloqandək səning anangmu hotunlarning arisida balisiz bolidu, dewidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldida qanap parəparə kildi.

34 Andin Samuil Ramahqa bardi. Saul bolsa

---

□ 15:29 «Israilning Janabiy Aliyisi Boləuqi» — Hudani kərsitidu, əlwəttə. ■ 15:29 Qəl. 23:19; Yak. 1:17 □ 15:32 «... Agag bolsa huxluk bilən uning kəxioqa bardi. Agag kənglidə: — Xübhisizki, əlüm dəhxiti ətöp kətti, dedi» — bu ayətni ibraniy tilida qüxinix təs. Baxka bir təjmisı: «... Agag bolsa titrigən həlda uning kəxioqa bardi. Agag: — Dərwəkə əlümning aqqıki kərkunqluktur! — dedi».

«Saulning yurti Gibeah» degən jaydiki öyigə qikip kətti. <sup>35</sup> Samuil ölgən künigiqə Saul bilən qayta kərüxmidi. Əmma Samuil Saul üçün qayqurdi. Pərwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kılqanlığıdin əpsuslandi.

## 16

*Samuil Dawutning padixah boluxi üçün uni Məsih kılıdu*

<sup>1</sup> Pərwərdigar Samuilqə: — Sən qağanıqə Saul üçün qayqurup yürisən? Mən uni Israilqə səltənət kılıxtin məhrum kılıp taxlıqan əməsmu? Münggüzüngni zəytun meyi bilən toldurup barqın. Mən seni Bəyt-Ləhəmlük Yəssəning kexiqə əwətimən. Uning oqulliridin padixah boluxqə özümgə birni bekittim, dedi.

<sup>2</sup> Samuil bolsa: — Mən qandaq barimən? Saul bu ixni anglisa meni öltürüwetidu! — dedi. Pərwərdigar: — Özüng bilən bir inəkni alıqəq berip Pərwərdigarqə qurbanlık kılıx üçün kəldim, degin. <sup>3</sup> Yəssəni qurbanlıqqa qaqıroqın, andin Mən sanga kılıdıqiningni ayan kılımən; wə Mən sanga degən birsini Özüm üçün məsih kılqın, dedi.

<sup>4</sup> Samuil Pərwərdigarning deginini ada kılıp Bəyt-Ləhəmgə bardı. Yetip kəlgəndə xəhərninğ aqsakalliri titrigən həlda qikip: — Bizgə tinq-amanlık elip kəldingmu? — dəp sorıdı.

<sup>5</sup> U: — Tinq-amanlık elip kəldim; Pərwərdigarqə qurbanlık sunuxqə kəldim. Silər özünqlarni

haramdin paklap mən bilən billə qurbanlıqqa kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oqullirini halal kılıp qurbanlıqqa qakirdi. <sup>6</sup> Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərüp iqidə: — Pərwərdigarning məsih kılıdioqini xübhısızki Özining aldidida turidu, dedi.

<sup>7</sup> Lekin Pərwərdigar Samuilə: — Uning təkı-turkıoqa yaki boyıoqa qarımioqın. Mən uni xalliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtki kıyapıtıgə qaraydu, lekin Pərwərdigar kəlbəgə qaraydu, dedi.■

<sup>8</sup> Andin Yəssə Abinadabni qakırıp Samuilning aldidin ötküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

<sup>9</sup> Andin Yəssə Xammahni uning aldidin ötküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi.

<sup>10</sup> Xuningoqa ohxax Yəssə oqullirining yəttisini Samuilning aldidin ötküzdi. Lekin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularni həm tallimidi, dedi.

<sup>11</sup> Samuil Yəssədin: — Barlıq yigitlər muxularmu? dəp soridi. U: — Həmmidin kıqıki qaldı. Lekin mana, u koy bekiwatıdu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qakırtıp elip kəlgın, qünki u kəlmıgüqə dastihanda olturmaymız, dedi.■

<sup>12</sup> Yəssə adəm mangdurup uni kəltürdi. U qırayıda kan yügürüp turıdioqan, kəzliri qıraylık wə kelıxkən yigit idi. Pərwərdigar: — Qopup uni məsih kılıqın, qünki *Mening tallioqınım*

■ **16:7** 1Tar. 28:9; Zəb. 7:9; 147:10-11; Yər. 11:20; 17:10; 20:12

■ **16:11** 2Sam. 7:8; Zəb. 78:70-71

xudur! dedi. <sup>13</sup> Samuil may münggüzini elip uni kerindaxlirining arisida məsih qildi. U kündin tartip Pərwərdigarning Rohi Dawutning wujudiya quxti. Samuil bolsa kopup Ramahya kettti. ■

### *Dawut Saulning aldiya kelidu*

<sup>14</sup> Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərpidin bir yaman roh uni pərixan qildi. <sup>15</sup> Saulning hizmətkarliri uningya: — Mana Huda tərpidin bir yaman roh seni pərixan qilidu. <sup>16</sup> Əmdi oqjimiz əzliri aldiridiki hizmətkarlirini dərhal buyruqayliki, ular qiltar qelixka usta adəmni tapsun; wə xundak boliduki, Huda tərpidin yaman roh üstlirigə kəlsə u qiltar qalsun, uning bilən halliri obdan bolidu, dedi.

<sup>17</sup> Saul hizmətkarlirioya: — Mening üqün qiltar qelixka usta bir adəmni tepip keximoya elip kelinglar, dedi.

<sup>18</sup> Ojulamlardin biri uningya: — Mana Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning qiltaroya usta bir oqlini kərdüm. U əzi batur bir jəngqi, gəptə hoxyar wə kelixkən adəm ikən, xundakla Pərwərdigar uning bilən billə ikən, dedi.

<sup>19</sup> Xuning bilən Saul Yəssəgə əlqilərnə mangdurup: — Koy bəkidioyan oqlung Dawutni mangan əwətkin, dəp eytti.

<sup>20</sup> Yəssə bir exəkni təyyarlap uningya nan bilən bir tulum xarab wə bir oqlakni artip, bularni oqli Dawutning kəli bilən Sauloya əwətti.

<sup>21</sup> Xuning bilən Dawut Saulning kexioqa kelip uning aldida turdi. Saul uningqa tolimu amraq idi; u Saulning yaraq ketürgüqisi boldi. <sup>22</sup> Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut mening aldimda tursun; qünki u nəzirimgə yaqti, dəp eytti.

<sup>23</sup> Əmdi xundak boliduki, u *yaman* roh Huda tərpidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltarni elip qoli bilən qaldi. Buning bilən Saul aram tepip həli obdan bolup yaman roh uningdin qikiq kətti.

## 17

### *Dawut bilən Goliat*

<sup>1</sup> Əmma Filistiyələr jəng kilix üqün qoxunlirini yiqdi. Ular Yəhudaqa təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikah otturisdiki Əfəs-Dammimda qedirlarni tikti. <sup>2</sup> Saul bilən Israillarmu jəm bolup Elah jiləsisida qedirlirini tikip Filistiyələr bilən jəng qiloqili səp tüzdi. □ <sup>3</sup> Filistiyələr bir tərəptiki taqda, Israillar yənə bir tərəptiki taqda turatti; otturisdida jiləqa bar idi.

<sup>4</sup> Xu waqitta Filistiyələarning ləxkərgahidin Gatliq Goliat isimlik bir qəmpiyon palwan qikiq kəldi. Uning egizliki altə gəz bir qeriq idi. □

<sup>5</sup> Bexioqa mis dubuloqa, uqisioqa kasiraqlik sawut kiygənidi. Uning bu mis sawuti bolsa

□ **17:2 «Elah jiləsisida»** — yaki «dublar jiləsisida». □ **17:4 «Uning egizliki altə gəz bir qeriq idi»** — Təwrattiki «gəz» bir jəynəkkə barawər bolup, yəni 45 santimetr idi. Demək Goliatning egizliki 2.8 metr idi.

bəx ming xəkəl kelətti. □ <sup>6</sup> Paqaklirioğa mistin tizlik baqlioğan, əxnisigə mis atma nəyzə kisturiwaloğanidi. <sup>7</sup> Uning nəyzisining sepi bolsa bapkarning hadisidək idi; nəyzisining bexi altə ming xəkəl kelətti; kalkan kətürgüqisi uning aldida mangatti.

<sup>8</sup> U ornida turup Israilning qoxunlirioğa mundak towaytti: — «Silər nemixka jəng kilix üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiy əməsmu? Silər bolsanglar Saulning qullirioqu? Aranglardin bir adəmni tallap qiqinglar, u mən bilən elixixka qüxsun!

<sup>9</sup> U mən bilən elixip meni urup ɵltürəlsə, biz silərnin qulliringlar bolimiz. Lekin mən uni məqlup kilip ɵltürsəm, silər bizning qullirimiz bolup bizning hizmitimizdə bolusilər». <sup>10</sup> Xu Filistiy yənə söz kilip: — Mən bügün Israilning qoxunioğa həkərət kildimoqu? Silər bir adəmni qiqiringlar, biz elixayli! — dedi.

<sup>11</sup> Saul bilən həmmə Israil bu Filistiyning səzlrini anglap, alakzadə bolup bək kərkti.

<sup>12</sup> Dawut Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degən Əfratlik adəmning oqlidi. Yəssəning səkkiz oqlidi bar idi. Saulning künliridə u heli yaxinip qaloğanidi. <sup>13</sup> Yəssəning üq qong oqlidi Saul bilən jənggə qikқанidi. Jənggə qikқан üq oqlunin tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üqinqisining Xammah idi. <sup>14</sup> Dawut həmmidin kiqiki idi. Üq qong oqlidi Sauloğa əgixip qikқанidi.

<sup>15</sup> Bəzidə Dawut Saulning kexidin öz atisining

---

□ **17:5 «Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kelətti»**

— «bəx ming xəkəl» bəlkim 60-100 kilogram boluxi mumkin.

qoylirini bekix üqün kaytip kelatti. ■

<sup>16</sup> Axu Filistiy bolsa kirik küngiqilik hər ətigən wə kəqtə qikip turdi.

<sup>17</sup> Yəssə oqli Dawutka: — Bu əfah komaqni wə bu on nanni elip ləxkərgahəqa tez berip akilir-ingəqa bərgin, □ <sup>18</sup> bu on parqə kurutni ularning mingbexioqa berip akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin, dedi. □

<sup>19</sup> Saul, xu *üq oşul* wə Israilning həmmə adəmliri Elah jiloşida turup Filistiyərgə qarxi jəng kilatti.

<sup>20</sup> Dawut bolsa ətisi səhər qopup qoylarni bir bakquqining qolioqa tapxurup, axlik-tülükni elip Yəssə uningəqa tapilioqandək, koxun istihkamioqa yətkəndə, jənggə qikidioqan ləxkərlər sərən kətürüwatkanidi. ■ <sup>21</sup> Israil wə Filistiyələr bir-birigə udulmu'udul turup soquxka səp tüzdi. <sup>22</sup> Dawut bolsa elip kəlgən nərsilərnı yük-taqlarəqa qarşuqining qolioqa tapxurup səp arisioqa yügürüp berip akiliridin tinqlik soridi. <sup>23</sup> U ular bilən səzlixip turəqanda, Filistiyələrdin boləqan Goliat degən qempion palwan Filistiyələarning sepiddin qikip yənə həliki gəpni kildi; Dawut uni anglidi. <sup>24</sup> Israilning həmmə adəmliri bu adəmnı kərgəndə keqip ketixti wə bək qorqti.

<sup>25</sup> Israilning adəmliri bir-birigə: — Qikiwatkan

---

■ **17:15** 1Sam. 16:19 □ **17:17 «bu əfah komaq»** — bir «əfah» 27-30 litr boluxi mumkin. □ **17:18 «akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin»** — muxu «kepil hetı» bəlkim ular Dawut aparəqan nərsilərnı qəbul kiləqanlikining ispati boluxi mumkin. ■ **17:20** 1Sam. 26:5



bu adəmni kərdünlarmu? U Israiloğa haqarət kilix üqün qıkidu. Xundak boliduki, uni ɵltürgən adəmgə padıxah kɵp mal-mülük in'am kilidu, ɵz kızını uningğa hotunlukğa beridu həm atısının jəmətini Israil təwəsində baj-alwandin halas kilidu, dedi.

<sup>26</sup> Dawut ɵz yenida turğan adəmlərdin: — Bu Filistiyni ɵltüröp Israiloğa kilinoğan xu haqarətni yokatқан kixigə nemə kilinidu? Qünki bu hətnisiz Filistiy zadi kim? U qandaqsigə mənggü hayat boluquı Hudaning qoxunlirioğa haqarət kilixğa petinidu? — dedi.

<sup>27</sup> halayik uningğa aldinkılarning degən sözi boyiqə jawab berip: — Uni ɵltürgən kixigə mundak-mundak kilinidu, dedi.

<sup>28</sup> Lekin uning qong akisi Eliab uning u adəmlər bilən sözləxkinini anglap kaldı; Eliabning Dawutğa aqqıki kelip: — Nemixğa bu yərgə kəlding? Qəldiki u azoqinə koyni kimgə taxlap qoydung? Mən kibirlikingni wə kənglüngning yamanlikini bilimən. Sən alayitən jəngni kərgili kəlding, dedi.

<sup>29</sup> Dawut: — Mən nemə kildim? Pəkət bir söz kılsam bolmamdikən? — dedi.

<sup>30</sup> Dawut burulup baxqısidin aldinkidək soridi, həlkə aldida eytkəndək uningğa jawab bərdi.

<sup>31</sup> Əmma birsi Dawutning eytkən sözlirini anglap kelip Sauloğa yətküzdi; u Dawutni qakirtip kəldi. <sup>32</sup> Dawut Sauloğa: — Bu kixining səwəbidin heqkimning yüriki su bolmisun. Silining qulliri bu Filistiy bilən soquxkili qıkidu, dedi.

<sup>33</sup> Saul Dawutğa: — Sən bu Filistiy bilən

sokuxkili barsang bolmaydu! Sən tehi yax, əmma u yaxlikidin tartipla jəngqi idi, dedi.

<sup>34</sup> Dawut Sauloqa: — Qulliri öz atisining koylirini bekip kəldim. Bir xir yaki eyik kelip padidin bir kozini elip kətsə, <sup>35</sup> mən uning kəynidin qoqlap uni urup kozini aqzidin kutkuzup alattim. Əgər kopup manga hujum kilsa mən uni yaylidan tutuwelip urup əltürəttim. <sup>36</sup> Qulliri həm xir həm eyikni əltürgən; bu hətnisiz Filistiymu ularoqa ohxax bolidu. Qünki u mənggü hayat boluquqi Hudaning koxunioqa həkərət kəltürdi — dedi. <sup>37</sup> Dawut səzini dawam kilip: — Meni xirning qənggilidin wə eyikning qənggilidin kutkuzoqan Pərwərdigar ohxaxla bu Filistiyning qolidin kutkuzidu, dedi. Saul Dawutka: — Baroqin, Pərwərdigar sening bilən billə boluqay, dedi.

<sup>38</sup> Andin Saul Dawutka öz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bexioqa mis dubuloqini takap wə uningə bir jəng sawutini kiygüzdi. <sup>39</sup> Dawut bolsa Saulning kiliqini kiyimning üstigə esip, mengip bakti; qünki u bularni kiyip bakmioqanidi. Xuning bilən Dawut Sauloqa: — Mən bularni kiyip mangalmaydikənmən; qünki burun kiyip bakmioqan, dəp ularni seliwətti. <sup>40</sup> U kəlioqa hāsisi elip, eriktin bəx silik tax iloqap padiqi haltisining yanqukiqə saldi; u saloqusini kəlioqa elip Filistiygə yəkin bardı. <sup>41</sup> Filistiy bolsa qikip Dawutka yəkinlaxti, kəlkan kətürgüqisimu uning aldida mangdi.

<sup>42</sup> Filistiy Dawutka birkur səpselip qarap məshirə kildi. Qünki u tehi yax, buoqday ənglük wə kelixkən yigit idi. <sup>43</sup> Filistiy Dawutka:

— Sən həsa kətürüp aldimoğa kəpsən? Sən meni it dəp oylap qaldingmu? — dəp öz butlirining namlirini tiloğa elip Dawutni qaroidi.

<sup>44</sup> Filistiy Dawutka yənə: — Bu yakka kəl, mən gəxüingni asmandiki uqar-kanatlaroğa wə dalalardiki yirtkuqlaroga yəm kilimən, dedi.

<sup>45</sup> Dawut Filistiykə: — Sən kiliq, nəyzə wə atma nəyzini kətürüp manga hujum kiloqili kəlding; lekin mən sən həkərət kiloqan, Israilning qoxunlirining Hudasi boloqan Pərwərdigarning nami bilən aldingoğa hujumoğa qiktim — dedi.

<sup>46</sup> «Dəl bügün Pərwərdigar seni mening qolumoğa tapxuridu. Mən seni eltürüp bexingni kesip alimən; mən ləxkərgahdiki Filistiylerning jəsətlirininu asmandiki uqar-kanatlaroga wə dalalardiki yirtkuqlirioğa yəm kilimən. Buning bilən pütkül jahan Israilda bir Hudaning bar ikənlikini bilidu <sup>47</sup> wə bu pütkül jamaət Pərwərdigarning nusrət berixining kiliq, nəyzə bilən əməs ikənlikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni qolimizoga tapxuridu».

<sup>48</sup> Filistiy Dawutka hujum kiloqili qopup yəkin kəlgəndə Dawut uningoğa hujum kiloqili Filistiy qoxunining sepigə qarap yügürdi. <sup>49</sup> Dawut qolini haltisoğa tikip bir taxni qikirip saloqoğa selip Filistiygə qaritip atti; tax Filistiyning pexanisigə təgdi. Tax uning pexanisigə petip kətti, u düm qüxüp yərgə yikildi.

<sup>50</sup> Xundak kilip Dawut Filistiyini saloq wə tax bilən məoqlup kilip uni urup eltürdi; Dawutning qolida heq kiliq yok idi. <sup>51</sup> Dawut yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, kiliqini

qinidin tartip elip uni oltürüp, uning bexini aldi. Filistiyler öz baturining oelginini kerüpla, bädär kaçtı. <sup>52</sup> Israillar bilän Yehudalar bolsa ornidin kopup serän selixip Filistiylerini jilöioiqe wä Äkron dәрwazilirioiqe kәynidin koqlap kәldi; oltürölgән Filistiyler Xaaraimoqa baridioqan yolda Gat wä Äkronoioqe yetip kәtkәnididi. <sup>53</sup> Israil Filistiylerini koqlaxtin yenip kelip ularning lәxkәrgahini bulang-talang kildi. <sup>54</sup> Dawut Filistiyning bexini Yerusalemoqa elip bardı; uning yarioqini bolsa öz qedirioqa koydı. <sup>55</sup> Saul Dawutning Filistiyning aldioqa qıkkınini kergәndә koхunning sәrdari Abnәrdin: — I Abnәr, bu yigit kimning oqlı? — dәp sorıdı. Abnәr: — I padıxah, hayating bilän kәsәm kılımәnki, bilmәymәn, dedı. <sup>56</sup> Padıxah: — Bu yigit kimning oqlı ikән dәp sorap bakkın, dedı. <sup>57</sup> Dawut Filistiyни kirip kaytip kәlgәndә Abnәr uni padıxahning kәxioqa elip bardı; Filistiyning bexi tehiqe uning kolida turatti. <sup>58</sup> Saul uningdin: — I yigit, kimning oqlısән? dәp sorıdı. Dawut: — Mән silining kulliri Bәyt-Lәhәmlik Yәssәning oqlımән, dәp jawab bәrdı.

## 18

### *Saulning Dawuttin hәsәt kılıxi*

<sup>1</sup> Dawut bilän Saulning sәhbıti ayaoqlaxkanda, Yonatanning kәngli Dawutning kәngligә xundak baqlandiki, uni öz jenidәk sөydi. <sup>2</sup> Saul bolsa u

küni uni öz yenida elip kəlip, uni atisining öyigə kəytkili kəymidi.

<sup>3</sup> Yonatan Dawut bilən əhdə kəlixti; qünki u uni öz jenidək səyəttili. <sup>4</sup> Yonatan uqisidiki tonni selip Dawutka bərdi, yənə jəng kiyimlirini, jümlidin hətta kəliqi, okyasi wə kəmirinimu uningoğa bərdi. <sup>5</sup> Saul Dawutni nəgila əwətse u xu yərgə baratti, xundakla ixlarni jayida kəlattı. Xuning üqün Saul uni ləxkərlərnin üstigə kəydi. Bu ix barlık həlkəkə wə həm Saulning hizmətkarlıriqımı yakti.

<sup>6</sup> Dawut Filistiyni əltürüp kəpçilik bilən yanqanda Israilning həmmə xəhərliridiki kiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap kərxı alqılı qikti; ular huxluk iqidə dap wə üqtar bilən nəqmə qelixti. <sup>7</sup> Kiz-ayallar nəqmə qaloqanda: — Saul minglap əltürdi, wə Dawut on minglap əltürdi, dəp okuxatti.■

<sup>8</sup> Buni anglap Saul nahayiti hapa boldi; bu söz uning kəngligə təgdi. U: — Dawutka on minglap hesablandi, əmma manga pəkət minglap hesablandi; əmdi padixahlıktin baxka uningoğa həqnərsə kəm əməs, dedi. <sup>9</sup> Xu kündin tartip Saul Dawutni kəzləp yürdi.

<sup>10</sup> Ətisi Huda tərpidin kabahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u öyidə kalaymıkan jəyligili turdi. Əmdi Dawut baxka wakittikidək qoli bilən qiltar qaldi; Saulning qolida nəyzə bar

idi. □ 11 Saul: — Dawutni tamoqa nøyzə bilən qadiwetimən dəp, nøyzini atti; lekin Dawut ikki ketim özini daldioqa aldi.

12 Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, əzidin yiraqlap kətini üqün Saul Dawuttin qorqatti.

13 Xuning üqün Saul Dawutni öz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi qilip qoydi; u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti.□

14 Dawut bolsa həmmə ixləni pəm bilən qilatti; qünki Pərwərdigar uning bilən billə idi. 15 Saul uning pəmlək ikənlikini kərüp uningdin bək qorqatti.

16 Əmma pütkül Israil bilən Yəhuda həlki Dawutni səyəttili; qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti. □ 17 Saul Dawutqa: — Mana, qong qizim Merab — mən uni sanga hotunlukqa bərgüm bar. Sən pəkət hizmitimgə jan-pida bolup, Pərwərdigarning jəngliridə kürəx qiloqin, dedi. Qünki Saul iqidə: — U mening qolum bilən əməs, bəlki Filistiyləarning qoli bilən yokitilsun, dəp hiyal qiloqanidi.

18 Əmma Dawut Sauloqa: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi, mən qandaqmu padixahning küy'oqli bolay? — dedi.

---

□ 18:10 «Ətisi Huda tərpidin qabahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u əyidə qalaymıqan jəyligili turdi» — ibraniy tilida muxu ayəttiki «jəylux» «uroqup qixix» degən səz bilən ipadilinidu. Baxqa əhwalda bu səz «bexarət berix»ni kərsitidu. □ 18:13 «u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti» — ibraniy tilida «u ləxkərlər (həlk) aldida qikip kirətti» degən səz bilən ipadilinidu. □ 18:16 «qünki u ularni yetəkləp jənggə qikatti» — ibraniy tilida «qünki u ular aldida qikip kirətti».

19 Lekin Saulning kizi Merab Dawutka berilidigan waqitta, u Məholatlik Adriəlgə hotunlukka berildi. 20 Əmma Saulning kizi Mikalning kəngli Dawutka güxkənidi. Baxkilar buni Sauloğa eytti, bu ixtin Saul hux boldi. 21 Saul: — Kizimni Dawutka berəy, u uningoğa bir sirtmak bolup, Filistiyələning qolida yokitilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutka: — Bügün ikkinqi ketim küyoqlum bolisən, dedi.

22 Saul öz oqlamliri oğa: — Dawutka astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqlamliri sanga amraq. Xuning üçün padixahning küyoqli boloin, dəp eytinglar, dəp tapilidi. 23 Saulning oqlamliri bu sözləni Dawutning qulikoğa yətküzdi. Lekin Dawut: — Nəziringlarda padixahning küyoqli bolux kiqik ixmu? Mən bolsam bir kəmbəoql wə ətiwarsiz adəmmən — dedi.

24 Saulning oqlamliri Sauloğa Dawutning degənlirini öz əyni yətküzdi.

25 Saul: — Silər Dawutka: — Padixah sanga baxka toyluk aloquzmaydu, pəkət padixah düxmənliridin intikam elix üçün yüz Filistiyning hətnilikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məxsiti bolsa Dawutni Filistiyələning qolida yokitix idi).

26 Oqlamlar bu sözləni Dawutka yətküzdi; padixahning küyoqli bolux Dawutka yekip qaldi. Əmdi bekitilgən məhlət toxmayla,

27 Dawut turup öz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyini oltürdi. Dawut ularning hətnilikini kesip elip padixahning küyoqli bolux üçün bularning həmmisini padixahka tapxurdi. Saul

kızı Mikalni uningõa hotunlukõa bõrdi. ■

<sup>28</sup> Saul Põrwõrdigarning Dawut bilõn billõ ikõnlikini wõ õz kızı Mikalning uni sõiyoõanlikini kõrõp <sup>29</sup> Dawuttin tehimu kõrkti. Xuning bilõn Saul õzluksiz Dawutõa dõxmõn boldi.

<sup>30</sup> Filistiylõrning õmirliri daim sokuxõa qikatti; õmma hõr ketim qiksila Dawutning ixliri Saulning hõmmõ hizmõtkarlriningkidin muwõppõkiyõtlik bolatti; xuning bilõn uning nami *halayik* tõripidin tolimu hõrmõtkõ sazawõr bolatti.

## 19

### *Saul Dawutni õltõrõxkõ intilidu*

<sup>1</sup> Saul õz õõli Yonatan wõ hõmmõ hizmõtkarlrigõ Dawutni õltõrõxkõ buyruk kildi. Lekin Saulning õõli Yonatan Dawutõa bõk amrak idi. <sup>2</sup> Yonatan Dawutõa: — Atam Saul seni õltõrmõkõq; õmdi õtõ õtigõn kattik ehtiyat kilõin, bir mõhpiy jayni tepip õzõngni yoxurõin; <sup>3</sup> mõn õzõm qikip sõn yoxurunoõan etizlikõa berip atamning yenida turup atam bilõn sening toõrangda sõzlixip bakay; õhwalni enik bilgõndin keyin sanga hõwõr kilay, dedi.

<sup>4</sup> Yonatan atisi Saulõa Dawutning yahxi gepini kilip: — Padixah õz hizmõtkarioõa, yõni Dawutõa yamanlik kilmioõay! Qõnki u sanga gunah kilmioõan; bõlki uning õmõlliri õzõnggõ kõp yahxilikõlarni elip kõlgõn: — <sup>5</sup> u õz jenini



alkinioʻa elip qopup heliki Filistiyni oltürdi wə xuning bilən Pərwərdigar pütkül Israil üqün qong nusrət bərdi. Xu qaʻda sən özüng körüp hux boloʻan əməsmu? Əmdiliktə nemixka Dawutni səwəbsiz oltürüp nahək qan təküp gunahkar bolmaqçi bolisən? — dedi.

<sup>6</sup> Saul Yonatanning səzigə kirdi. U: — Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, u əlümgə məhkum kilinmaydu, dedi. <sup>7</sup> Andin Yonatan Dawutni qaqirip, Dawutka boloʻan ixlarning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kexioʻa elip kəldi wə u ilgirikidək uning hizmitidə boldi.

<sup>8</sup> Əmma yənə jəng boldi; Dawut qikiq Filistiyələr bilən jəng kilip, ularni kattik kirip məqlup kildi; ular uning aldidin bədər keqisti.

<sup>9</sup> Əmdi Pərwərdigar tərpidin qabahətlik bir roh yənə Saulni basti. U öz əyidə qolida nəzisini tutup olturatti; Dawut bolsa qoli bilən saz qelip turatti. ■ <sup>10</sup> Saul nəyzə bilən Dawutni sanjip tamoʻa kadap koymaqçi boliwidi, lekin Dawut özini qacuruwaladi, nəyzə tamoʻa kadilip qaldi. Dawut xu keqisi keqip kutuldi.

<sup>11</sup> Saul birnəqqə qaparmənləрни Dawutning əyigə əwətip uni paylap turup ətisi tang yoruʻanda uni oltürüxkə mangdurdy. Əmma Dawutning ayali Mikal uningʻa: — Əgər bu keqə jeningni elip qaqmisang, ətə oltürülisən, dedi. <sup>12</sup> Xunga Mikal Dawutni pənjirdin qüxürüp qoydi. Xundak kilip u keqip kutuldi. <sup>13</sup> Andin Mikal bir «tərafim» butni elip kariwatka yatquzup, bexioʻa əqkə yungidin qilinoʻan bir

yastuqni qoyup, ədiyal bilən yepip qoydi. □

<sup>14</sup> Saul Dawutni tutux üqün qaparmənlərnə əwətkəndə Miqal: — U aqrip kəldi, dedi. <sup>15</sup> Saul qaparmənlərnə *qaytidin* əwətip: — Uni kariwat bilən qoxup elip kelinglar, uni ɵltürimən, dəp buyrudi.

<sup>16</sup> Qaparmənlər kirgəndə, mana kariwatta bu but yatatti, bexioqa ɵqkə yungidin kəlinoqan yastuq qoyuloqanidi. <sup>17</sup> Saul Miqaloqa: — Nemixka meni bundak əldəp, duxminimni kaquruwetisən? — dedi. Miqal Sauloqa jawab berip: — U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni ɵltürüwetimən» dedi, dedi. □

<sup>18</sup> Dawut qeqip kutulup, Ramahka Samuilning kexioqa berip, Saulning uningoqa kiləqanlirining həmmisini dəp bərdi. Andin u Samuil bilən Nayotka berip olturəqlaxti.

<sup>19</sup> Birsə Sauloqa: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp həwər bərdi. <sup>20</sup> Saul Dawutni tutup kelixkə qaparmənlərnə mangdurdi. Əmma ular yetip baroqanda pəyoqəmbərlərnəning bir jamaiti bexarət beriwatqanlikini wə Samuilningmu ularning arisida turup ularoqa nazarətqilik kiliwatqanlikini kərdi; xundak boldiki, Hudanəng Rohi Saulning qaparmənlirining wujudioqimu quxup, ularmu həm bexarət berixkə bəxlidi.

<sup>21</sup> Bu həwər Sauloqa eytildi; u yənə bəxka

□ **19:13 «tərafim»** — birhil but. Miqalning yenida bundak butning boluxi Təwratka hilap, əlwəttə. □ **19:17 «U: «Meni qoyuwətkin; bolmisa seni ɵltürüwetimən» dedi»** — ibraney tilida: «U: «Meni qoyuwətkin; seni ɵltürüxümning nemə həjiti?» dedi».

qaparmənlərnı əwətti, ləkin ularmu bəxarət bərixkə qüxti. Andin Saul üqinqi kətim yənə qaparmənlərnı mangdurdı. Ularmu həm bəxarət bərixkə qüxti. <sup>22</sup> Andin Saul əzi Ramahkə bərip, Səküdikı qong kudukkə yetip kəlgəndə, «Samuil bilən Dawut nədə?» — dəp sorıdı. Birsı: — Ular Ramahdikı Nayotta bərikən, dəp jawab bərdı.

<sup>23</sup> Xunga u Ramahdikı Nayotkə yetip kəldı; Hudaning Rohı uning wujudioqımu qüxti; xuning bilən umu piyadə mengip Ramahdikı Nayotkə baroquqə bəxarət bərip mangdı. <sup>24</sup> U hətta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldida bəxarət bərdı; pütün bərikə wə pütün bərikündüz u yərdə yalingaq yattı. Buning bilən: — «Saulmu pəyoqəmbərlərdinmu?» dəydioqan gəp pəyda boldı.□

## 20

### *Yonatan Dawutni qoşdimakqi*

<sup>1</sup> Dawut Ramahdikı Nayottın kəqip Yonatanın kəxiqə bərip uningqə: — Mən nemə kiliptimən? Nemə kəbihlik kiliptimən? Atang aldida nemə gunah kiliptimən, u mening jənimni almakqi boluwatıdu? — dedı.

<sup>2</sup> U uningqə: — Yoksu, bundak ix neri bolsun! Sən əlməysən. Qong ix bolsun, kikiq ix bolsun atam manga deməy koymaydu. Nemixkə atam

---

□ **19:24** «**Buning bilən: — «Saulmu pəyoqəmbərlərdinmu?» dəydioqan gəp pəyda boldı»**

— 10-bab, 12-ayət wə uningdikı izaqatni kəring.

bu ixni mändin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi.

<sup>3</sup> Lekin Dawut yənə kəsəm qilip: — Atang sening nəziringdə iltipat tapqinimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uningə azar bolidu, degəndu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingda kəsəm qilimənki, manga ölümning ariliki bir kədəmla qaldi, dedi.

<sup>4</sup> Yonatan Dawutqa: — Kənglüng nemini halisa xuni qilay, dedi.

<sup>5</sup> Dawut Yonatanə mundak dedi: — Mana ətə «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisam bolmaydu. Lekin meni koyup bərgin, mən üqinqi küni ahx-imioiqə dalada məkünüwalay. <sup>6</sup> Atang mening sorunda yoxlukimni kərüp sorisa, sən uningə: «Dawut mändin öz xəhiri Bəyt-Ləhəmgə tezraq berip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik qurbanlik ötküzidikən», degin, dedi. <sup>7</sup> Əgər u: — Ob-

dan boptu, desə, qulung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqiklansa, uning manga yamanlik kilixni niyət kiloanlikidin guman kilmioqin.

<sup>8</sup> Sən qulungə iltipat kərsətkin; qünki sən özüng bilən Pərwərdigarning aldida qulungni əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlik bolsa sən özüngla meni öltürgin; meni elip berip atangə tapxuruxning nemə həjiti? — dedi.■

<sup>9</sup> Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun!

Əgər atamning sanga yamanlik kilidigan niyiti barlikini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi.

<sup>10</sup> Dawut Yonatanə: — Əgər atang sanga kattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi.

<sup>11</sup> Yonatan Dawutқа: — Kəlgin, dalaəa qıqayli, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaəa qıqti.

<sup>12</sup> Yonatan Dawutқа mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga *guwahki*, mən ətə yaki əgünlükkə muxu waqıtta atamning niyitini bilip, sanga iltipatlik bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum kilmamdim? <sup>13</sup> Əgər atam sanga yamanlik kılmaqçı bolsa, mən seni tinqaman yoləa selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingəa qüxkəndinmu artuk qüxürsun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləqandək sening bilən billə bolsun.

<sup>14</sup> Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhribanlikini manga kərsətkəysən. <sup>15</sup> Mən əlöp kətkən təkdirdimu, əydikilirimdin həm heq waqıt məhribanliqningni üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə düxmənlirini yər yüzidin yəqatqandin keyinmu xundak kıləaysən».

<sup>16</sup> Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kılixip: — Pərwərdigar Dawutning düxmənliridin hesab alsun, dedi. <sup>17</sup> Andin Yonatan yənə əzining Dawutқа boləqan muhəbbiti bilən uningəa kəsəm kıldurdi; qünki u uni əz jenidək səyətti.

<sup>18</sup> Yonatan Dawutқа mundak dedi: — Ətə

yengi ay bolidu. Mana sening ornung box qalidu, kixilər sening yoqluqingoqa diqqət qilidu. <sup>19</sup> Üçinçi küni sən qüxüp aldinki qetim bu ixka yolukkingda özüngni yoxuroqan jayoqa berip «Ezəl» degən taxning yenida turup turqin. <sup>20</sup> Nən taxning yenediki bir jayoqa huddi nixanni qaraliqandək üq pay ya oki atay. <sup>21</sup> Andin oqulamni mangdurup: — «Ya oklirini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oqulamqa: — Ənə, oklar arka tərəptə turidu, ularni elip kəl, desəm, sən qıkip yenimoqa kəlgin; xundak bolqanda, Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm qilimənki, sən üqün tinq-amanlıq bolidu, heq ix bolmaydu. <sup>22</sup> Lekin oqulamqa: — Ənə, oklar aldingda turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu. <sup>23</sup> Əmdiliktə mən bilən sən sözləxkən ix toqruluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturimda guwahqidur.

<sup>24</sup> Xuning bilən Dawut dalada məkünüwaldi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi. <sup>25</sup> Padixah bolsa burunkidəkla öz ornida tamning yenediki tərdə olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi. Lekin Dawutning orni box qaldi. □ <sup>26</sup> Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutqa bir ix boldi, u napak bolup qaldi.

□ **20:25 «Padixah bolsa burunkidəkla öz ornida tamning yenediki tərdə olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi»** — Yonatanning «ornidin turuxi» bəlkim taqisi Abnərninğ hərəmiti üqün uningqa Saulning yenediki orunni boxitix üqün. Baxqa hil tərjimisi: «Yonatan uning (Saulning) odulida idi»

U jəzmən napak bolup kaptu, dəp oylidi. □

<sup>27</sup> Lekin Dawutning orni yengi ayning ətisimu, yəni ayning ikkinçi künimu box idi. Saul oqli Yonatandin: — Nemixka Yəssəning oqli yaki tünügün yaki бүгүн tamakka kəlməydu, dəp soridi.

<sup>28</sup> Yonatan Sauloğa jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə baroqli məndin jiddiy ruhsət sorap: —

<sup>29</sup> Mening beriximoğa ruhsət kıloqin, ailimizning xəhərdə bir qurbanlıq ixı boloaq akam mening beriximni eytiptu; əgər sening nəziringdə iltipat tapqan bolsam qerindaxlirim bilən kəruxüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihinoğa kəlmidi, dedi.

<sup>30</sup> Saulning Yonatanoga kattik oşəziri kelip: — I buzuk, kaj hotunning oqli, nemixka Yəssəning oqlini əzünggə tallap, əzüngni xərməndə kılıp wə anangni nomuska qoyoşiningni bilməmdimən? <sup>31</sup> Əgər Yəssəning oqli

yər yüzidə tirik bolsila, sən həm sening padixahlıqning mustəhkəm bolmaydu. Xunga əmdi adəm əwətip uni mening kəximoga elip kəlgin, qünki u ölümgə məhkəmdur! — dedi.

<sup>32</sup> Yonatan atisi Sauloğa jawab berip: — U nemixka ölümgə məhkəm kılınıxi kerək? U nemə kıptu? — dedi.

<sup>33</sup> Andin Saul Yonatanoga sanjix üqün uningoga nəyzini atti; buning bilən Yonatan atisinin

---

□ **20:26 «Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldin»** — «napak bolux»: Musa pəyoşəmbərgə qıxürülgən kanun boyiqə, birsi məsilən bir elükkə təgkən bolsa bir məzgil «napak» bolatti — xundak bolsa uning həq qurbanlıq (məsilən, yengi aydiki qurbanlıqlar)din yeyixigə bolmaytti.

Dawutni oltürməkqi bolğanlıkını enik bilip yətti. <sup>34</sup> Yonatan bolsa kattik aqqıqlap dastihandin kəpup kətti wə yengi aynıng ikkinqi küni heq taam yemidi. Qünki atısının Dawutni xundak həkərətlixi uningə qattik azar bolğanidi.

<sup>35</sup> Ətisi Yonatan dalağa qikip Dawut bilən kelixkən jayğa bardı. Uning bilən bir kiqik oqlam billə bardı.

<sup>36</sup> U oqlamğa: — Sən yügür, mən atқан ya oklırını tepip kəlgin, dedi. Oqlam yügürdi, u bir okni uning aldi tərıpıgə atti. <sup>37</sup> Oqlam Yonatan atқан ok qüxkən jayğa kəlgəndə Yonatan oqlamni qakirip: — Ok sening aldi tərıpıngdə turmamdu? — dedi. <sup>38</sup> Andin Yonatan oqlamni yənə qakirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmişin! — dedi. Yonatanning oqlami ya okını yioşip oşjisişə elip kəldi. <sup>39</sup> Lekin oqlamning bolğan ixtin həwiri uq idi. Buni yaloquz Yonatan bilən Dawutla bilətti.

<sup>40</sup> Andin Yonatan oqlamişə yaraqlırını berip uningə: — Ularni xəhərgə elip kətkin, dedi.

<sup>41</sup> Oqlam kətkəndin keyin Dawut *taxning* jənub tərıpıdin qikip yərgə yikilip üq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyüxti, bir-birigə esilixip yioşlaxti, bolupmu Dawut kattik yioşlidi.

<sup>42</sup> Yonatan Dawutқа: — Səpiring tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pərwərdigar mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nəsling otturisida mənggügə guwah bolsun, dəp Pərwərdigarning nami bilən kəsəm iqixkən, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.



## 21

### *Dawut Nob xəh̄irigə baridu*

<sup>1</sup> Dawut əmdi Nobka kelip Ahimələk kahinning xəxiqə bardi. <sup>2</sup> Ləkin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp kərkup uningə: — Nemixka birimu sən bilən kəlməy yaləuz kəlding? — dedi.

<sup>3</sup> Dawut Ahimələk kahinqə: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruqan ix yaki sanga tapiloqan yolyoruk toqrisidin həqkim birnemə bilmisun, degənidi. Öz oqlamlirimni bolsa məlum bir jayqə berixka bekitip koydum. <sup>4</sup> Əmdi qolungda nemə bar? Bəx nan, yaki nemə bolsa, xuni manga bərgin, dedi.

<sup>5</sup> Kahin Dawutka jawab berip: — Qolumda adəttiki nan yok, pəkət mukəddəs nan bar. Əgər oqlamlar ayallarqə yəkinlaxmioqan bolsa yesə rawa bolidu, dedi.

<sup>6</sup> Dawut kahinqə jawab berip: — Bərhək, mən baxka wəqitlarda qikkinimoqə ohxax, ayallar bizdin yirək boləqili üq kün boldi. Mən *hərketim* qikqanda, gərqə adəttiki səpər bolsimu, oqlamlarning qaqiliri pak bolidioqan yərdə, bəgün ular wə qaqiliri tehimu pak bolmamdu, dedi. □

<sup>7</sup> Xuning bilən kahin uningə mukəddəs nandin bərdi, qünki bu yərdə «təkdin nan»din baxka həqkandaq nan yok idi. Bu nan

□ 21:6 «...gərqə adəttiki səpər bolsimu, oqlamlarning qaqiliri pak bolidioqan yərdə, bəgün ular wə qaqiliri tehimu pak bolmamdu» — baxka nəqqə təjmisini uqrixi mumkin.

Pərwərdigarning huzuriya yengi issiq nan qoyulgan küni almacturulan nanlar idi ■  
 8 (lekin u küni Saulning hizmetkarliridin məlum birsi u yərdə Pərwərdigarning huzurida qaldurulganidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirining qongi idi).

9 Dawut Ahimələkkə: — Qolungda nəyzə yaki kiliq yokmu? Padixah tapxuroqan ix jiddiy boloaq yaki kiliq yaki baxqa yaraqlirimni elip keləlmidim, dedi.

10 Kahin: — Sən Elah jiləisida ɵltürgən Filistiy Goliatning kiliqi bu yərdə bar, u əfodning kəynidə, bir parqə rəhtkə oraqlik halda turidu. Halisang aloqin, uningdin baxkisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga bərgin, dedi.

11 Dawut u küni qopup Sauldin keqip Gatning padixahi Akixning kexioya bardı.

12 Lekin Akixning hizmetkarliri uningoya: — Bu zeminning padixahi Dawut əməsmu? Uning toqrisida qiz-ayallar bir-birigə: —

Saul minglap ɵltürdi,

Wə Dawut on minglap ɵltürdi,

— dəp nahxa-əzəl okuxup ussul oynioqan əməsmu, dedi. ■

13 Dawut bu səzləni kəngligə püküp Gatning padixahi Akixtin bək qorqti. 14 Xuning üqün ularning kəz aldida əzining yürux-turuxlirini

□ 21:7 «qünki bu yərdə «təqdim nan»din baxqa heqkandaq nan yok idi» — «təqdim nan»: — yaki «(Hudaning) huzuri neni», yaki «tiziloqan nan». «Mis.» 25- wə 35-babni kəring. ■ 21:7 Mat. 12:3; Mar. 2:25; Luqa 6:3 ■ 21:12 1Sam. 18:7

özgärtip, ularning kolida turoqan waqtida özini sarangdæk kersätti; u dər wazilarning ixiklirigə jijip, tükürükini sakilioqa akturatti.

<sup>15</sup> Aqix hizmətkarlırioqa: — Mana bu adəmning saranglikini kərməmsilər? Uni nemixka mening aldiməqa elip kədinglar? <sup>16</sup> Məndə saranglar kəmçilmidi? Silər bu kixini aldiməqa saranglik kילוili elip kədinglarmu? Bu adəm mening öyümgə kirixi kerəkmu? — dedi.

## 22

### *Dawut Mizpah wə Adullamoqa baridu*

<sup>1</sup> Dawut u yərdin ketip Adullamdiki qarəqa kaqti. Uning kərindaxliri bilən atisining pütkül jəməti buni anglap uning kəxioqa bardi.

<sup>2</sup> Ezilgən, kərzdar boləqan wə dər dər mənənlərninğ həmmisi yioqilip uning yenioqa kəldi wə u ularning sərdari boldi. Uningəqa koxuloqan adəmlər bolsa tət yüzqə idi.

<sup>3</sup> Dawut u yərdin qikip Moabdiki Mizpahqa berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nemə kildioqinini bilgüqə, ata-anamning bu yərgə kelip aranglarda turuxioqa yol koyəqayla, dər tələr kildi. □ <sup>4</sup> Dawut atisi wə anisini Moabning padixahining kəxioqa elip kəldi. Dawut qoroqanda turoqan pütkül künlərdə ata-anisi uning bilən billə turdi.

<sup>5</sup> Əmma Gad pəyoqəmbər Dawutqa: — Qoroqanda turmay, bu yərdin qikip, Yəhuda

□ **22:3 «Moabdiki Mizpah»** — yaki «Moabdiki Mizpəh».

zeminioʻga baroʻin, dedi. Xuning bilən Dawut u yerdin ayrilip, Hərət ormanlikioʻga bardı.

### *Saul Nobdiki kahinlarni oltüridu*

<sup>6</sup> Saul Dawutning nədə turuwatқанlikidin həwər taptı. Saul bu waqıtta Ramahdiki Gibeahda egiz bir jayda yuloqun dərihining tüwidə olturatti. Uning qolida nəyzisi bar idi, barlik hizmətkarlırı qərisidə turatti. <sup>7</sup> Saul qərisidə turoʻan hizmətkarlırioʻga: — I Binyaminliklar, kulak selinglar! Yəssəning oʻqli hər biringlaroʻga etizlar bilən üzümzarlarni təksim kilip berəmdı? Həmminglarni ming bexi wə yüz bexi kilamdu? <sup>8</sup> Silər həmminglar manga kəst kildinglar, əz oʻqlumning Yəssəning oʻqli bilən əhdə kilixqinini heqkim manga uqturmidi. Heq qaysinglar manga iq aqritmidinglar yaki əz oʻqlumning mening hizmətkarimni manga yoxurun hujum kilixka kutratqinidin manga həwər bərmidinglar, dedi.

<sup>9</sup> Andin Saulning hizmətkarlırining iqigə kirıwaloʻan Doəg: — «Mən Yəssəning oʻqlining Nobka Ahitubning oʻqli Ahimələkning kexioʻga kəlginini kərdüm, <sup>10</sup> — Ahimələk uning üqün Pərwərdigardin yol soridi wə uningoʻga ozuk-tülük bilən Filistiy Goliatning kiliqini bərdı» — dedi.

<sup>11</sup> Padixah adəm əwətip Ahitubning oʻqli kahin Ahimələkni, xundaqla uning atisining pütkül jəmətini, yəni Nobdiki kahinlarnimu qakirtip kəldi. Ularning həmmisi padixahning kexioʻga kəldi.

<sup>12</sup> Saul: — I Ahitubning oqli angliqin, dedi. U: — I oqjam, mana mən, dedi.

<sup>13</sup> Saul uningoa: — Nemixka silər, sən bilən Yəssəning oqli, manga kəst kilisilər? Sən uningoa nan wə kiliq berip, uning üçün Hudadin yol soridingoqu? Mana əmdi u bügünkidək manga hujum kılmakqi bolup paylap yürməktə! — dedi.

<sup>14</sup> Ahimələk padixahqa jawab berip: — Silining barlıq hizmətkarlırining arisida Dawutdək sadıq kim bar? U padixahning küy'oqli, silining məhpiy məslihətlirigə ixtirak kıloquqi wə ordiliri iqidə izzətlik əməsmidi? <sup>15</sup> Mən pəkət uning üçün Hudadin yol soraxni bügünla baxlidimmu? *Asiylik* kılix məndin neri bolsun! Padixah öz kulinı wə atamning pütkül jəmətini əyibkə buyrumioqayla, qünki kıllirining bu ixtin kılgə həwiri yok, dedi.□

<sup>16</sup> Ləkin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qokum əlisilər, dedi. <sup>17</sup> Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahinlirini əltürüglar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqqinini bilip turup manga həwər bərmidi, dedi. Ləkin padixahning kol astidikiliri Pərwərdigarning kahinlirini əltürüxkə kol kətürgili unimidi.

<sup>18</sup> Əmdi padixah Doəgkə: — Sən berip kahinlarnı əltürüwətkin, dedi. Edomluk Doəg berip kahinlarnı əltürdi; bu küni u kanaptin tokuloqan

□ 22:15 «qünki kıllirining bu ixtin kılgə həwiri yok» — ibraniy tilida «qünki kıllirining bu ixtin azmu, jikmu həwiri yok».

əfod kiygən səksən bəx adəmni öltürdi.

<sup>19</sup> Andin u kahinlarning xəhiri Nobda olturuquqilarni kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowaqlar, kala, exək, koylar — həmmisini kiliqlidi. <sup>20</sup> Əmma Ahitubning oqli Ahimələkning Abiyatar degən bir oqli kutulup Dawutning qexioqa qeqip kəldi. <sup>21</sup> Abiyatar Dawutqa Saul Pərwərdigarning kahinlirini öltürdi, dəp həwər bərdi.

<sup>22</sup> Dawut Abiyataroqa: — U küni Doəgning u yərdə ikənlikini kərüp, uning jəzmən Sauloqa həwər beridoqinini bilgənidim. Mən atangning pütkül jəmətining öltürüluxigə zamin boldum, dedi. <sup>23</sup> Mən bilən billə turəqin, heq qorkmioqin. Qünki mening jenimni almaqqi boləqanlar sening jeningnimu həm almaqqi. Mening qeximda bihətər turisən, dedi.

## 23

### *Dawut Keilah xəhirini kutkuzidu*

<sup>1</sup> Birsi Dawutqa həwər berip: — Mana Filistiyələr Keilahoqa hujum kilip hamanlarni bulap-talimakta, dedi.

<sup>2</sup> Dawut Pərwərdigardin: — Mən berip bu Filistiyəlgə zərbə berimənmü? — dəp soridi. Pərwərdigar Dawutqa: — Berip Filistiyəlgə zərbə berip Keilahni azad qiləqin, dedi.

<sup>3</sup> Lekin Dawutning adəmliri uningəqa: — Mana biz Yəhuda zeminida turupmu qorkiwatqan yərdə, Keilahoqa berip Filistiyələarning

qoxunlirioqa hujum kilsak kandak bolar? — dedi.

<sup>4</sup> Xunga Dawut yənə bir ketim Pərwərdigardin soriwidi, Pərwərdigar uningqa jawab berip: — Sən ornungdin turup Keilahqa baroqin; qünki Mən Filistiylərnı qolungqa tapxurımən, dedi.

<sup>5</sup> Buning bilən Dawut öz adəmliri bilən Keilahqa berip Filistiylər bilən soquxup, mallirini olja kilip, ularni qattik kırdi. Dawut xundak kilip Keilahda turuwatqanlarnı qutkuzdi.

### *Dawut Saulning qanggilidin yənə kutulidu*

<sup>6</sup> Əmdi Ahimələkning oqli Abiyatar Keilahqa qeqip kelip Dawutning qexioqa kəlgəndə, uning qolida əfod bar idi.■

<sup>7</sup> Birsı Saulqa, Dawut Keilahqa kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni mening qolumqa taxlap tapxurdi. Qünki u dərwaziliri wə taqaklıri bar xəhərgə kirgəqkə solunup qaldı, dedi. <sup>8</sup> Əmdi Saul Dawut bilən adəmlirini muhasirigə elix üqün həmmə həlkni Keilahqa berip jəng kilixka qakirdi.

<sup>9</sup> Dawut Saulning əzini kəstləydiqanlikini bilip, Abiyatar kaqinoqa: — Əfodni elip kəlgin, dedi.

□ <sup>10</sup> Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening qulung Saulning bu xəhərnı mening səwəbimdin harab kilix üqün Keilahqa kelixkə kəstləwatqanlikini enik

---

■ **23:6** 1Sam. 22:20 □ **23:9** «**Dawut Saulning əzini kəstləydiqanlikini bilip, Abiyatar kaqinoqa: — Əfodni elip kəlgin, dedi**» — kərüniduki, 10-12-ayəttiki soallarnı Dawut əfod wasitisi bilən Pərwərdigardin soraydu.

anglidi. <sup>11</sup> Keilahdikilər meni uning qoliga tutup berarmu? Saul öz bəndəng angliqandək bu yərgə kelərmu? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndin ətünimənki, öz bəndənggə bildürgəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kelidu, dedi. □ <sup>12</sup> Dawut yənə: — Keilahtikilər meni wə adəmlirimni Saulning qoliga tutup berarmu, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərnı tutup beridu, dedi.

<sup>13</sup> Əmdi Dawut adəmliri bilən (təhminən altə yüzqə) ornidin turup Keilahdin qikip, əzliri baralaydıqan tərəpkə karap kətti. Saulqa, Dawut Keilahtin keqiptu dəp həwər berilgəndə u uni koqlaxka qikmıdi.

<sup>14</sup> Dawut bolsa qəldiki qoroqan-kiyalarda həmdə Zif qəlining taqlirida turdı. Saul uni hər küni izdəytti; ləkin Huda uni uning qoliga tapxurmıdi.

<sup>15</sup> Əmdi Dawut Saulning əzini əltürgili qikıdıqanlıqını baykap qaldı. Xu qaşda u Zif qəlidiki bir ormanlıkta turattı. □ <sup>16</sup> Saulning oqlı Yonatan bolsa ormanlıkka qikip Dawutning kexioqa berip, uni Huda arkilik riqbətləndürüp uningqa: — □ <sup>17</sup> Korkmişin; qünki atam Saulning qoli seni tapalmaydu. Sən bəlki Israilning üstidə padixah bolısən, mən bolsam sening wəziring bolimən, buni atam Saulmu bilidu, dedi.

---

□ **23:11** «...kelərmı?... **kelidu**» — ıbranıy tilida «...qüxərmı?... qüxıdu» deyılıdu. □ **23:15** «**Zif qəlidiki bir ormanlıkta...**» — yaki «Zif qəlidiki horəx xəhiridə...». □ **23:16** «**Yonatan... Dawutni** .... riqbətləndürdi» — ıbranıy tilida: «Yonatan ... uning (Dawutning) qolını küqləndürdi» deyılıdu.



18 Andin ular ikkiylən Pərwərdigarning aldidə əhdə kılıxti; Dawut bolsa, ormanlıqta turup qaldı, Yonatan öz öyigə yenip kətti.

19 Xuningdin keyin Ziftikilər Gibeahda turuwatqan Saulning qexioqa kelip: — Mana, Dawut Haqilahning egizlikidiki Yəximonning jənubi tərıpigə jaylaxqan ormanlıqtiki qoroqlarlarda yoxuruniwaldı, bilməmdıla?

20 Xunga, i padixah, qaqaan kəngülliri tartsa xu qaqa qəsilə; bizning burqimiz uni padixahning qolioqa tutup berixtur, dedi.

21 Saul: Manga iq aqritqininglar üqün Pərwərdigar silərgə bəht ata qiloqay. 22 Əmdi silərdin ətünimənki, berip zadi qaysi yərdə turidioqinini jəzmləxtürünglar, uning iz-derikini eniklap, wə kimning uni kərgənlikini bilip kelinglar; qünki kixilər eytixiqə u intayin hıyligər ikən, dedi.

23 Xunga berip, uning yoxurunoqan barlıq məhpiy jaylirini enik kərüp kelinglar, yenimoqa yenip kelip manga əynini eytinglar. Andin mən silər bilən billə barimən; wə xundak boliduki, əgər u zeminda bolsila, mən Yəhudiylarning minglioqlarning arisidin uni izdəp tapimən, dedi.

24 Ular qopup Sauldin ilgiri Zifka bardı; lekin Dawut öz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximonning jənub tərıpıdiki Arabah tüzlənglikidə turuwatatti. 25 Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bardı. Kixilər bu həwərnı Dawutqa eytti; xuning bilən u qüxüp, qiyaoqa berip Maon qəlidə turdi. Saul buni anglap Dawutning kəynidin qoqlap Maonning qəligə

qikti. <sup>26</sup> Saul taqning bu tərpidə mangdi, əmma Dawut adəmliri bilən taqning u tərpidə mangdi. Dawut Sauldin keqix üçün aldiriwatkanidi; lekin Saul adəmliri bilən Dawut wə uning adəmlirini tutimiz dəp ularni korxiqili turdi. <sup>27</sup> Əmma bir həwərqi Saulning kexioqa kelip uningqa: — Filistiyələr zeminimizning jənub tərpiyə kirip bulang-talang kiliwatidu, tezdin kaytsila, dedi.

<sup>28</sup> Xuning bilən Saul yenip Dawutni koqlaxtin tohtap Filistiyələr bilən sokuxkili qikti. Xunga u yər Sela-Ḥammahlekot dəp ataldi. □ <sup>29</sup> Dawut bolsa u yərdin qikip Ən-Gəding taq-koroqanlikida turdi.

## 24

### *Dawut Saulni ayaydu*

<sup>1</sup> Saul Filistiyələri koqlap qikirip yanqanda uningqa: — Mana, Dawut Ən-Gədidiki qəldə turuwetiptu, degən həwər berildi. <sup>2</sup> Saul əmdi pütkül Israildin hillanoqan üq ming adəمني elip Dawut bilən adəmlirini izdigili «Yawa tekilər» koram taxliqioqa qikti. <sup>3</sup> U yolning yenediki koy qotanlirioqa kəlgəndə, xu yərdə bir qar bar idi. U tərət kilix üçün qarqoqa kirdi; Dawut bilən adəmliri qarning iqqirisidə olturatti.

<sup>4</sup> Dawutning adəmliri uningqa: — Mana Pərwərdigarning sanga: — Öz düxminingni sening kolungqa berimən, nemə sanga layiq

□ **23:28 «Sela-ḥammahlekot»** — mənisi bəlkim «ayrioqı Koram tax».

kөрүнсә xuni қилојин, degән күни дәл muxu күn ikән, dedi. Dawut қоруп Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. <sup>5</sup> Lekin Saulning tonining pexini kәskini үqүн Dawut көnglidә қattiq әpsuslandi. <sup>6</sup> U өз adәmlirigә: — Pәrwәrdigar meni Pәrwәrdigar Өzi мәsiһ қилојан ојојамоја bundaq қolumni uzartixtin saқlisun, qünki u Pәrwәrdigarning мәsiһliginidur, dedi.

<sup>7</sup> Xu sөz bilән Dawut өз adәmlirini tosup Saulоја qeqilојili қoymidi. Saul bolsa қоруп ојardin қikip өз yolоја kәtti. <sup>8</sup> Andin Dawutmu turup ојardin қikip Saulning kәynidin: — I ојојam padixah! — dәp qaqirdi. Saul kәynigә қarawidi, Dawut egilip yүzini yәrgә yakқan ҳalda tәzim қildi. <sup>9</sup> Dawut Saulоја mundaq dedi: — «Mana, Dawut seni қәstlәxkә pursәt izdәwatidu, dәydiојan kixilәrning sөzigә nemixқа қulақ salila? <sup>10</sup> Mana бүgүн өз көzliri bilән көrdiliki, Pәrwәrdigar бүgүн ојarda silini өз қolumоја bәrgәnidi. Bәzilәр manga uni өltürүwәtkin, dedi; lekin mән silini ayap: — Ојојамоја қolumni uzartmaymән, qünki u Pәrwәrdigarning мәsiһliginidur, dedim. <sup>11</sup> Қarisila, i ata, қolumdiki tonlirining pexigә. Silini өltürmәy tonlirining pexini kәskәnlikimdin xuni bilsilәki, көnglümdә siligә ya yamanliқ ya asiyliқ yok, siligә gunah қилојinim yok, lekin sili jenimni aloјili paylimaqtila. □ <sup>12</sup> Pәrwәrdigar mән bilән silining otturimizda һөкüm қilsun, mening

□ **24:11 «көnglümdә siligә ya yamanliқ ya asiyliқ yok»** — ibraniy tilida «қolumda siligә ya yamanliқ ya asiyliқ yok».

hesabimni silidin Pərwərdigar alsun; lekin mening qolum siligə kətürülməydu. <sup>13</sup> Konilar: — «Rəzillik rəzillərdin qıqıdu» dəp eytkanikən, lekin öz qolum siligə kətürülməydu. <sup>14</sup> Israilning padixahı kimni tutkili qıkti? Kimni qoqlap yürüdü? Bir əlük itni, halas! Yaloquz bir bürgini, halas! <sup>15</sup> Pərwərdigar soraqçı bolup mən bilən silining otturimizda həküm qıqarsun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining qolliridin halas kılıp, adalət yürürgəy!» — dedi.

<sup>16</sup> Dawut Sauloqa bu sözlərnı eytkanda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukiri awaz bilən yioqlap kətti. <sup>17</sup> U Dawutka: — «Sən məndin adilsən, qünki sən manganı yaxilik qayturdung, lekin mən sanga yamanlik qayturdum. <sup>18</sup> Sən bügün manganı yaxilik kılolanlikingni obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni qolungoqa tapxuroqan bolsimu, sən meni öltürmiding. <sup>19</sup> Birsı öz düxminini tapsa, unı aman-esən kətkili qoyamdu? Pərwərdigar sening manganı bügün kılolan yaxiliking üqün sanga yaxilik yanduroqay. <sup>20</sup> Əmdi mana, xunı bildimki, sən jəzmən padixahı bolısən, Israilning padixahlıki sening qolungda tiklinidu. <sup>21</sup> Lekin hazır Pərwərdigar bilən manganı kəsəm kılöinki, məndin keyin mening nəslimni yokatmay, namimni atamning jəmətidin əqürmigəysən», dedi.

<sup>22</sup> Xuning bilən Dawut Sauloqa kəsəm kildi. Saul öz öyigə yenip kətti; Dawut adəmliri bilən qoroqan-kıyaqqa qıkip xu yərdə turdi.

## 25

### *Samuil ølidu*

<sup>1</sup> Samuil øldi. Pùtkùl Israil yiojilip uning üqün matəm tutti; ular uni uning Ramaħdiki øyidə dəpnə qildi. Dawut bolsa qopup Paran qøligə bardı.■

### *Dawut, Nabal, Abigail*

<sup>2</sup> Əmdi tirikqiliki Karməldə boløan, Maonda olturukluk bir adəm bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming qoy, bir ming øqkisi bar idi. U øz qoylirini Karməldə kırkiwatatti. <sup>3</sup> U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayali hèm pəm-parasətlık hèm əpt-turki qiraylık, lekin eri kattik kol wə rəzil idi; u Kaləbning əwladidin idi.□

<sup>4</sup> Dawut qəldə turup Nabalning øz qoylirini kırkiydioqanlıkini anglap <sup>5</sup> On yax yigitni u yərgə mangdurup ularøa: — Silər Karməlgə qikip Nabalning qexioqə berip, məndin uningøa salam eytinglar. <sup>6</sup> Uningøa: — «Yaxioqaysən; sizgə tinq-amanlık boløay, øyingizgə tinq-amanlık boløay, həmmə barlıkingizøa tinq-amanlık boløay! <sup>7</sup> Mən kırkiøquqılarning sizdə ix baxlioqanlıkini anglidim. Sizning padiqiliringiz biz tərəplərdə turoqanda ularøa heq zəhmə yətküzmiduk; biz Karməldə turoqan waqıtta ularning heq tərsisi yitip kətmidi. <sup>8</sup> Øz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kutluk bir künidə kəlduk,

■ 25:1 1Sam. 28:3 □ 25:3 «U adəmning ismi Nabal bolup...» — «Nabal»ning mənisi «əhmək, qopal».

xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipat tapsun; öz qolingizğa nemə qıqsa xuni kəminiliringizgə wə oolingiz Dawutқа nemə qıqsa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi.

<sup>9</sup> Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəpləning həmmisini Dawutning namida uningğa eytip andin jim turup saklıdi.

<sup>10</sup> Nabal Dawutning hizmətkarlırioğa jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oolı degən kim? Bu künlərdə öz oojilirini taxlap ketiwatқан hizmətkarlar tola. <sup>11</sup> Mən özümning yemək-iqməklirimni wə yung kırquoquqilirimğa soyqan gəxni kəlgən jayi namələm bolqan kixilərgə berəmdim? — dedi.□

<sup>12</sup> Dawutning yigitliri kəlgən yolioğa yenip kətti. Yenip kelip ular Dawutқа həmmə gəpni dəp bərdi. <sup>13</sup> Dawut öz adəmlirigə: — Hər biringlar öz kiliqinglarni esinglar, dedi. Xuning bilən hər biri öz kiliqini *tasmisioğa* asti, Dawutmu öz kiliqini asti. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qıkti, wə ikki yüz kixi jabduklar bilən qaldi. <sup>14</sup> Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailoğa: — Dawut əqlilərnı qəldin oojimizogə salam berixkə əwətkənıkən; lekin u ularni tillap kayip kətti. <sup>15</sup> Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yahxilıq kılqan. Biz dalada ularning yenida yürgən wakitlirimizda bizgə heq yamanlık kəlmidi, bizning heq nərsimizmu yitip kətmigənidi. <sup>16</sup> Biz ularoğa yekın jayda koy baqqan wakitda

□ **25:11 «yemək-iqmikim»** — ibraniy tilida «nenim wə süyüm».

ular keqə-kündüz bizgə sepildək boləqanidi. <sup>17</sup> Əmdi bu ixtin həwərdar boldila, qandək kılıx kerəklisini oylixip baqqayla. Bolmisa, ətəjimizətə wə pütkül əydikilirigə bir balaqaza kəlməy qalmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningətə söz kılıxqa petinalmaydu, dedi. □

<sup>18</sup> Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixuruloqan koy, bəx seah qomaq, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artip □ <sup>19</sup> öz yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglardin baray, dedi. Ləkin u öz eri Nabalətə bu ixni demidi. <sup>20</sup> U öz exikigə minip tətəning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning udulioqə qüxüp uning bilən uqraxti.

<sup>21</sup> Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikardin bikar qəşdəp, uning barlıqidin heqnemini yittürgüzmişidim; ləkin u yahxilikning ornida mənə yamanlıq kildi. <sup>22</sup> Uning adəmliridin ətəgicə birər ərkəkni qaldurup qəysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay, degənidi. □ <sup>23</sup> Abigail Dawutni kərup, aldirap exəktin qüxüp, Dawutning al-

□ **25:17 «U xunqə kaj bir adəmki...»** — ibranıy tilida «U Belialning (Xəytanning) xundaq bir oşlıki...». □ **25:18 «bəx seah qomaq»** — «seah» üqtin bir əfah, yəni axlıq-danlarning əlqəm birliki idi, təhminən 9 litr. □ **25:22 «Uning adəmliridin ətəgicə birər ərkəkni qaldurup qəysam...»** — muxu yərdə «birər ərkək» ibranıy tilida «təmoqə qarap birər siygüqi» bilən ipadilidı. **«Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay»** — yaki «Huda Dawutning düxmənligigə uningdinmu artuq qiləqay» (bəzi kona kəqürmilərdə xundaq yezilidı).

did a yikilip yüzini yərgə yekip təzim kildi; <sup>24</sup> uning putlirioğa esilip mundak dedi: — «I oqjam, bu kəbihlik mangu hesablınsun; əmdi xuni ətünimənki, dedəklirining siligə səz kılirioğa ijasət kılıp, dediklirining səzigə kulak saloqayla: — <sup>25</sup> ətünimənki, oqjam bu rəzil adəm Nabalğa pisənt kılirioqayla; qünki uning mijəzi huddi ismirioğa ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərwəkə uningda kajlik tolimu eoqirdur. Lekin mən dedəkliri bolsa oqjam əwətkən yigitləni kərmidim. □ <sup>26</sup> Əmdi i oqjam, Pərwərdigarning hayati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimənki, Pərwərdigar silini əz qolliri bilən kan təküp intikam elixtin saklıdi. Əmdi düxmənlimu, sili oqjamğa yamanlik kılmaqçi bolğanlarmu Nabalğa ohxax bolsun. <sup>27</sup> Əmdi dedəkliri oqjamğa elip kəlgən bu sowoqat bolsa oqjamğa əgəxkən yigitlərgə təkşim kılinsun.

<sup>28</sup> Silidin ətünimənki, dedəklirining səwənlikini kəqürgəyla; qünki sili, i oqjam Pərwərdigarning jənglirini kılıp kəlgənliri üqün, barlik künliridə silidə yamanlik tepilmioqini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kılidu. <sup>29</sup> Birsı qopup silini koqlap janlirini izdisə, sili oqjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltisi iqidə orilip saklınidu, lekin düxmənlorining janlirini bolsa, u saloqoğa selip qerüp taxlaydu.

□ **25:25 «oqjam bu rəzil adəm Nabal»** — ibraniy tilida «oqjam belialning (Xəytanning) bu ooqli Nabal» deyilidu. **«uning ismi «kaj», dərwəkə uningda kajlik tolimu eoqirdur»** — ibraniy tilida «Nabal» degəning mənisi «kaj».



<sup>30</sup> Əmdi Pərwərdigar sili oqjam toqrisida eytkan barlik yahxi wədilirigə əməl kilip, silini Israiloqa bax kilqanda xundak boliduki, <sup>31</sup> sili oqjamning nahək kan təkmigənlikliri yaki öz intikamlirini almiqanlikliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oqjamoqa nusrət bərginidə sili öz dedəklirini yad kilqayla».

<sup>32</sup> Dawut Abigailoqa: — Seni bügün mening bilən uqrixixka əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigaroqa təxəkkür-mədhiyə qayturuloqay! <sup>33</sup> Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bügün meni öz kolum bilən kan təküp intikam elixtin tostung.

<sup>34</sup> Ləkin meni sanga ziyən-zəhmət yətküzüxtin sakliqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, sən mening aldimoqa tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi, dedi.□

<sup>35</sup> Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini qolidin tapxurup elip uningqə: — Tinq-aman öyünggə barqin, mana səzliringgə qulak selip, kənglüngni qobul kildim, dedi.

<sup>36</sup> Abigail Nabalning kexioqa kəldi; mana, u öyidə xahənə ziyapəttək bir ziyapət ötküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal idi wə intayin məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atquqə uningqə heq nemə demidi. <sup>37</sup> Ləkin ətisi Nabal

□ **25:34 «Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi»** — muxu yərdə «ərkək» ibraniy tilida «tamoqa qarap siygüqi» bilən ipadilinidu.

məstliktin yexilgəndə ayali uningəya boləyan wəxələrni dəp beriwidi, uning yüriki əlgəndək bolup, əzi taxtək bolup qaldı. <sup>38</sup> Wə xundək boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u əldi.

<sup>39</sup> Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərwərdigar mubarəktur. Qünki U mən Nabalnin tartқан һakərət üqün dəwayimni sorap Əz kulini yamanlıqtin saklıdi; əksiqə Pərwərdigar Nabalning yamanlığını əz bexioya yandurdi, dedi. Andin Abigailni əz əmrimgə alay dəp, uningəya səz kiləyli əlqi mangdurdi. <sup>40</sup> Dawutning hizmətkarlıri Karməlgə Abigailning kexioya kelip uningəya: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga səz kiləyli bizni əwətti, dedi.

<sup>41</sup> Abigail bolsa kəpup yüzini yərgə təgküdək təzim kilip: — Mana, dediking oqjamning hizmətkarlırining putlırini yuyuxka kul bolsun, dedi. □ <sup>42</sup> Andin Abigail xu һaman əzigə һəmrəһ boləyan bəx qərisi bilən exəkkə minip Dawutning əlqilirining kəynidin berip, uning ayali boldi.

<sup>43</sup> Dawut Yizrəəllik Aһinoamni һəm hotunluqka aloqanıdi. Xuning bilən bu ikkisi uningəya hotun boldi.

<sup>44</sup> Lekin Saul Dawutka hotun kilip bərgən kizi Mikalni Gallimdiki Laixning oqlı Faltioya hotunluqka bərgənidi. ■

---

□ **25:41 «Mana, dediking oqjamning hizmətkarlırining putlırini yuyuxka kul bolsun»** — Israilda wə ottura xərktə xundək adət barkı, əygə mehman kəlsə, sahibhan yaki hizmətkarlıri ularning putlırini yuyidu. ■ **25:44** 2Sam. 3:15

## 26

### *Dawut Saulni yənə rəhım kılıp ayaydu*

<sup>1</sup> Əmdi Zifliklar Gibeahqa Saulning kexioqa kelip: — Dawut Yəximonoqa yekin Həkilah egizlikigə yoxurunuwaptu əməsmu? — dedi.

<sup>2</sup> Saul qopup Israildin hillanoqan üq ming adəmni elip, Zif qəlidə Dawutni izdigili u yərgə bardı. <sup>3</sup> Saul bolsa yol boyıda, Yəximonoqa yekin Həkilah egizlikidə qedir tıkti. Dawut qəldə turuwatatti; u Saulning qəlgə öz kəynidin qıkkınidin həwər tapqanda

<sup>4</sup> Dawut paylaqqılarnı mangdurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi. <sup>5</sup> Dawut qopup Saul qedir tikkən jayqa bardı; u Saul bilən qoxun sərdari, Nərning oqlı Abnər yatqan yərni kərđi. Saul bolsa qoxun istihkəmi iqidə uhlap yatqanidi, adəmliri qedirlirini uning ətrapioqa tikkənidi.

<sup>6</sup> Dawut əmdi Hıttıylardın boləqan Ahimələk wə Yoabning inisi Zəruiyaning oqlı Abixayoqa: — Kim mən bilən ləxkərgahqa qüxüp, Saulning yenioqa barıdu? — dəp sorıdı. Abixay: — Mən sening bilən baray, dedi.

<sup>7</sup> Xuning bilən Dawut wə Abixay keqidə qoxun bar yərgə beriwıdı, mana Saul qoxun istihkəmi iqidə uhlap yatqanidi; uning nəyzisi təkiyisining yenıda yərgə kədaqlıq turatti; Abnər bilən adəmliri uning ətrapıda yatatti.

<sup>8</sup> Abixay Dawutqa: — Huda bğün dğxminıngni qolungoqa tapxurđi. Səndın etünımənki, mąga nəyzə bilən birla sanjıp uni yərgə kədap

qoyuxka ijazət bərgəysən! Ikki kətim sanjiximning lazimi yoktur, dedi.

<sup>9</sup> Dawut Abixayofa: — Uni yokatmioqin. Kim Pərwərdigarning məsih kəloqiniofa qol uzitip gunahofa tartilmioqan? — dedi.

<sup>10</sup> Dawut yənə: — Pərwərdigarning həyati bilən *qəsəm qiliməнки*, Pərwərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidiqan kuni kelidu ya u jənggə quxüp həlak bolidu.

<sup>11</sup> Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsihliginigə qol uzitixidin sakliofay! Əmma uning bəxidiki nəyzə bilən su idixini aloqin, andin ketəyli, dedi. <sup>12</sup> Xuning bilən Dawut nəyzə bilən idixni Saulning bəxining yenidin elip, ikkisi qikip kətti. Əmma həqkim kərmidi, tuyupmu qalmidi həm oyofinip kətmidi, bəлки həmmisi uhlawərdi; qunki Pərwərdigar bir qattiq uykuni ularning üstigə quxürgənidi.

<sup>13</sup> Dawut uduldiki tərəpkə ətüp yirakraq bir dəngning təpəsidə turdi; ularning arilikə yirak idi. <sup>14</sup> Dawut qoxun bilən nərning oqli Abnərgə towlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padixahka towliofuqi kim sən? — dedi.

<sup>15</sup> Dawut Abnərgə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kelələydu? Nemixka ofojang padixahni qoofdimiding? Qunki həlktin bir kixi ofojang padixahni həlak kəloqili kiriptu. <sup>16</sup> Səning bundaq kəloqining yahxi əməs! Pərwərdigarning həyati bilən *qəsəm qiliməнки*, Pərwərdigar məsih kəloqan ofojanglarni qoofdimioqanliqinglar üqün əlümgə layiq boldunglar. Əmdi padixahning nəyzisi wə

bexining yenidiki su idixining kəyərdilikigə qarap bekinglar, dedi.

<sup>17</sup> Saul Dawutning awazini tonup: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oqjam padixah, bu mening awazimdur, dedi.

<sup>18</sup> U yənə: — Nemixka oqjam öz kulini mundak qoqlaydu? Mən nemə kiliptimən? Qolumda nemə yamanlik bar? <sup>19</sup> Əmdi oqjam padixah öz kulining səzigə kulak saloqay. Pərwərdigar silini manga qarxi kozoqatkan bolsa bir hədiyə-kurbanlik uning kənglini razi qiləqay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning al-dida lənətkə kalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən bolux-tin məhrum kilip, meni baxka ilahlarəqə ibadət kil, degini bolidu. □ <sup>20</sup> Əmdi mening kenim Pərwərdigarning huzuridin yirak yərgə təkülmisun; qünki taqlarda bir kəklikni owliəqandək Israilning padixahı bir

□ **26:19 «... Pərwərdigar silini manga qarxi kozoqatkan bolsa bir hədiyə-kurbanlik uning kənglini razi qiləqay...»**

— məni: (1) Dawut məlum yamanlik qiləqan bolsa, Pərwərdigar uni kurbanlik arkilik kəqürüm kilidu; (2) Pərwərdigar Saulni jazalax üqün uni Dawutka qarxi qikixka kozoqəqan bolsa, xühşisizki, u kurbanlik arkilik Saulni kəqürüm kilidu. **«qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən bolux-tin məhrum kilmaqı...»**

— muxu yərdə «Pərwərdigarning mirasi»: (1) Huda Israiləqə wədə qiləqan Kanaan zeminini; (2) Hudaning ibadət qediridiki tüzümi arkilik boləqan kəp imtiyazlardin, jümlidin kahin-lawiy-lar arkilik Hudaning təlim-kalamini anglax-tin bəhrimən boluxni öz iqigə alidu. **«ularning** meni baxka ilahlarəqə ibadət kil, degini bolidu» — Dawut əzi Israilning zeminidə turmiəqan boləqəqə, Hudaning ibadət qedirəqə baralmaydu.

yaloquz bürgini izdigili qikiptu, dedi.■

<sup>21</sup> Saul: — Mən gunah kildim; yenip kəlgin i oqlum Dawut; mening jenim bugün kəzliringdə əziz sanaloqini üçün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklük kildim, bək eziptimən, dedi.

<sup>22</sup> Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyzisi, oqlamlardin biri kelip uni yandurup alsun.

<sup>23</sup> Pərwərdigar hər adəmning həkəkaniyliki bilən sadiklikioğa qarap yanduroqay.

Qünki bugün Pərwərdigar silini mening qolumoğa tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məsihliginigə qol uzitixni halimidim.

<sup>24</sup> Mana, bugün silining janliri mening kəzlimdə əziz boləqandək mening jenim Pərwərdigarning kəzidə əziz boləqay, u meni həmmə awariqiliktin kutkuzəqay, dedi.

<sup>25</sup> Saul Dawutka: — Əy oqlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluq ixlarni qilisən, ixliring jəzmən rawajlik bolidu, dedi. Andin Dawut öz yolioğa kətti, Saulmu öz jayioğa yenip bardi.

## 27

### *Dawut Filistiyərgə qoxulidu*

<sup>1</sup> Dawut kənglidə: — Həman bir küni Saulning qolida həlak bolidioğan ohxaymən. Xunga Filistiyələarning zeminiə tezdin qeqip ketiximdin

baxka amal yoq. Xundak qilsam Saul Israil zeminini iqida meni tepixtin umidsizlinip, izdaxtin kol uzidu, wa men uning kolidin kutulimən, dəp oylidi. <sup>2</sup> Xuning bilən Dawut kopup uningoa əgəxkən altə yüz adəmni elip Gatning padixahi Maokning oqli Akixning qexioa bardı. <sup>3</sup> Əmdi Dawut wa adəmliri, yəni hər biri öz ailisidikilər bilən billə Gatta Akix bilən turdi. Dawut ikki ayali, yəni Yizrəellik Ahinoam wa Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi.

<sup>4</sup> Saul: — Dawut Gatka qeqiptu, degən həwərnı angliqanda, uni yənə izdəp yürmidi.

<sup>5</sup> Dawut Akixka: — Əgər kəzlrining aldidə iltipət tapqan bolsam, olturuxum üqün səhradiki bir xəhərdin bizgə bir jay bərgəyla; kulung qandakmu xahənə xəhərdə silining qaxlirida tursun, dedi.

<sup>6</sup> U küni Akix uningoa Ziklag xəhirini bərdi. Xuning üqün Ziklag bögünki künqiqə Yəhuda padixahlirioa təwə bolup kəlməktə. <sup>7</sup> Dawut Filistiyələrnin zeminida turəqan waqit bir yil tət ay boldi.

<sup>8</sup> Dawut bolsa öz adəmliri bilən qikip Gəxuriylarə, Gəzriylərgə wa Amaləklərgə hujum kilip, ularni bulang-talang kilip turatti (qünki ular kədimdin tartip Xurioa kirix yolidin tartip Misir zeminiqiqə boləqan xu yurtta turatti). <sup>9</sup> Dawut *hərketim* zemindikilərnı kirip ər yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti wa koy, kala, exək, tögə wa kiyim-keqəklərnı elip Akixning yenioa yenip kələtti.

<sup>10</sup> Akix: — Bögün qaysi jaylarnı bulang-talang

kildinglar, döp soraytti; Dawut: — Yəhuda zeminining jənub tərini, Yərahməlliklərinin jənub tərini və Keniylərinin jənub tərini bulang-talang kildük, dəytti.

<sup>11</sup> Dawut ər yaki ayallarning birinimu Gatka tirik elip kəlməytti; qünki u: — Ular bizning toqrimizdin, «Dawut undak-mundak kildi» döp gəp kilihi mumkin, dəytti. Dawut Filistiyələrinin zeminida turoqan waqtida u daim xundak kilatti.

<sup>12</sup> Xunga Akix Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlki Israilni əzidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü kul bolidu», döp oylidi.

## 28

### *Ən-Dordiki jadugər ayal*

<sup>1</sup> U künlərdə Filistiyələr Israilə qaxi jəng kilix üqün əz qoxunlirini yioqdi. Akix Dawutka: — Bilixing kerəkki, adəmliringni elip mening bilən jəzmən jənggə qikixing lazim, dedi.

<sup>2</sup> Dawut Akixka: — Undakta sili qullirining nemə kilalaydioqanlikini bilip qalila — dedi. Akix Dawutka: — Mana, seni əzümgə mənggülük pasiban kilay, dedi.

<sup>3</sup> (Samuil əlgənidi və pütkül Israil uning üqün matəm tutup uni əz xəhiri boləqan Ramahta dəpnə kiləqanidi. Saul bolsa jinkəxlər bilən



palqilarni zemindin qoqllap qikardi). □ ■

<sup>4</sup> Filistiylər toplixip qikip Xunəmdə qedir tikti. Saulmu həm pütkül Israilni yioqip, Gilboahda qedir tikti. <sup>5</sup> Saul əmdi Filistiylərnin qoxun bargahini kərgəndə qorkup, yuriki su bolup kətti.

<sup>6</sup> Saul Pərwərdigardin yol soridi; lekin Pərwərdigar ya qux bilən ya «urim» bilən ya pəyoqəmbərlər arqilik uningəja jawab bərmidi.

□ <sup>7</sup> Xuning bilən Saul hizmətkarlirioqə: — Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar, mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarliri uningəja: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikən, dedi. □ <sup>8</sup> Saul niqəblinip, baxqa kiyimlərni kiyip ikki adəmnə həmrəh qilip bardı. Ular keqisi berip hotunning kəxiqə kəldi. U hotunoqə: — Manga jin qakirip pal eqip, mən degən birsini kəximəqə kəltürgin, dedi.

<sup>9</sup> Hotun uningəja: — Mana, Saulning qiloqanlirini, yəni zemindin jinkəxlərni wə

□ **28:3 «Saul bolsa jinkəxlər bilən palqilarni zemindin qoqllap qikardi»** — muxu yərdə «jinkəxlər» əlgənlərnin roqlirini qakiroquqilarni kərsitidu. Muxundak həkətkətlər Təwratta kattik mən'i qilinoqan; əməliyəttə, undak qiloqan kixilər daim degüdək jinlar təripidin aldinip ketidu. ■ **28:3** 1Sam. 25:1 □ **28:6 «Pərwərdigar ya qux bilən ya «urim» bilən ... uningəja jawab bərmidi»** — «urim» birhil tax. U kahin kiygən «əfod»ning yanquqida turidu. Bu taxlar arqilik Israil həlqi Hudadin yol sorisa bolatti. «Mis.» 28:28-30ni kərüng.

□ **28:7 «Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar»** — «palqi jinkəx hotun» ibraniy tilida: «palqi jini bar hotun» yaki «palqi jinni qakiroquqi hotun» degən səz bilən ipadilini. Muxu səzlər uningəja qaplxaxan jin heli küqlük ikən, degənni puritidu.

palqilarni yoqatqanlikini özüng bilisən; nemixka meni oltürüxkə jenimoqa tuzak koyisən, dedi.

<sup>10</sup> Saul uningqa Pərwərdigar bilən kəsəm kilip: — Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, bu ix üqün sanga jaza bolmaydu, dedi.

<sup>11</sup> Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qikarəyin, dedi.

<sup>12</sup> Hotun Samuilni kərgəndə kattik awaz bilən qirkiridi, andin Sauloqa: — Nemixka meni gollaysən? Sən özüng Sauloqu! — dedi.

<sup>13</sup> Padixah uningqa: — Korkmioyin! Nemini kərdüng? — dedi. U Sauloqa: — Mən bir ilahning yərdin qikkinini kərdüm, dedi.

<sup>14</sup> U: — Uning kiyapiti kandaq ikən? dedi. Hotun: — Keri bir boway qikiwatidu; u yepinqa kiygənikən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təzim kildi.

<sup>15</sup> Samuil Sauloqa: — Nemixka meni awarə kilip qikarding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyələr manga karxi jəng kiliwatidu, wə Huda məndin yiraklap, manga yaki pəyoqəmbərlər arkilik yaki qüxlər arkilik heq jawab bərməywatidu. Xunga mening nemə kilixim kerəklikini manga bildürgəysən dəp, seni qakirdim, dedi.

<sup>16</sup> Samuil: — Pərwərdigar səndin yiraklap, düxmining boləqandin keyin nemixka məndin məslihət soraysən? — dedi.

<sup>17</sup> — Pərwərdigar Əzi üqün mən arkilik eytkinini kildi; Pərwərdigar padixahlikni qolungdin yirtip elip, koxnangoqa, yəni Dawutka bərdi.

□ 18 Sən Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, uning Amaləklərgə qaratқан қattik oʻzicipini yūrgūzmigining ūqūn Pərwərdigar būgūn sanga xu ixni қildi. 19 Pərwərdigar oʻzūng bilən Israilnimu Filistiylərning қolioqa tapxuridu; oʻtə sən wə oʻqulliring mening bilən billə bolisilər; wə Pərwərdigar Israilning қoxuninimu Filistiylərning қolioqa tapxuridu, dedi.

20 Saul xuan yərgə dūm yiqildi, Samuilning səzliridin қattik қorkup kətti; bir keqə-kūndūz tamakmu yemigəqkə, maʻdurimu қalmidi.

21 Ayal əmdi Saulning kexioqa berip uning tolimu pərixan bolōqinini kərūp, uningoa: — Mana, dedəkliri jenini alқinioqa elip қoyup tapilioqanlirioqa binaən қildim. 22 Əmdi silidin oʻtūnimən, dediklirining səzigə kirgəyla; meni silining aldilirioqa bir qixləm nan kəltūrūxkə unioqayla; xuning bilən sili yəp қuwuwət tepip andin oʻz yollirioqa ketəlayla, dedi.

23 Lekin u rət қilip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarliri həm ayalmu yeyixni uningoa dəwət қilixti; u yərdin қopup kariwatta olturdi. 24 Ayalning oʻyidə bir bordaq mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuqurup petir nan pixūrūp bərdi. 25 U uni Saul bilən hizmətkarlirining aldioqa қoydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

□ 28:17 «Pərwərdigar oʻzi ūqūn mən arkilik eytkinini қildi; Pərwərdigar padixahlikni ... қoxnangoa, yəni Dawutқа bərdi» — oқurmənlərninɡ esidə barki, Samuil əslidə Sauloa: «Pərwərdigar būgūn Israilning padixahlikini səndin yirtip elip səndin əwzəl boloaqan bir yekiningoa tapxurdi» dəp Hudaning jazasini uқturoqanidi (15:28).

## 29

*Filistiy əmirlər Dawutni öz sepidin qikiriwetidu*

<sup>1</sup> Filistiyələr həmmə qoxunlirini yioqip Afəktə jəm kildi; Israillar Yizrəəldiki bulakning yenida qedir tikti. <sup>2</sup> Filistiyələarning sərdarliri yüz yaki mingdin əskərnı baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut öz adəmlirini baxlap Akix bilən qikip səp tüzdi.

<sup>3</sup> Filistiyələarning əmiriliri: — Bu Ibraniylar bu yərdə nemə ix kildu? — dedi. Akix Filistiyələarning əmirilirigə: — Bu Israilning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqqə kün, birnəqqə yillardin beri mən bilən turoqan əməsmu? U munga kəlgən kündin tartip bu küngiqə uningdin həq əyib baykimidim, dedi.

<sup>4</sup> Əmma Filistiyələarning əmiriliri uningqə aqqıqlandı. Filistiyələarning əmiriliri uningqə: — Üni qayturuwət! Bu kixi sən özüng uningqə orunlaxturoqan jayqə kətsun; biz bilən billə soquxkə qüxmısun, bolmısa, u soquxta bizgə rəqib bolup qəlixı mumkin. Bu adəm öz oqjisi bilən nemisi arkilik yarixidu? Bu adəmləarning baxlirini elix bilən bolmamdu? ■ <sup>5</sup> Bu qızayallar burun uning toqrisida ussul oynap qoxak ketip: — Saul minglap öltürdi, wə Dawut on minglap öltürdi, degən Dawut əməsmu? — dedi.■

<sup>6</sup> Akix Dawutni qakirip uningqə: — Pərwərdigarning həyati bilən *qəsəm qilip*

*eytimänki*, sən durus adəmsən, sening mening bilən ləxkərgahda hizməttə boluxung kəzlirimdə yahxi ixtur; qünki manga kəlgən künidin tartip bu küngiqə səndin heq yamanliq baykimidim. Lekin sən əmirlərgə yaqməpsən.

□ <sup>7</sup> Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyələning əmirilərini narazi qilip qoyisən, dedi.

<sup>8</sup> Dawut Akixqa: — Mən nemə qildim? Silining qaxliriqə kəlgən kündin tartip bu küngiqə qiloqan qaysi *yamanliqim* üqün meni oqjam padixahning düxmənliri bilən soquxkili baroquzmayla? — dedi.

<sup>9</sup> Akix Dawutqa jawab berip: — Kəzlirimdə Hudaning bir pərixtisidək manga yahxi ikənlikingni bilimən. Lekin Filistiyələning əmiriliri seni biz bilən billə jənggə qikmisun dəwatidu, dedi.

<sup>10</sup> Xunga ətə səhərdə qopunglar, özüng wə billə kəlgənlər, yəni mən hojangning hizmətkariliri; səhərdə qopunglar, tang yoruxi bilənla qikip ketinglar, dedi.

<sup>11</sup> Xunga Dawut öz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyələning zeminiqə mangdi. Filistiyələr bolsa Yizrəəlgə qikti.

## 30

*Dawut*

*Amaləklərdin*

*bala-qaqilirini*

□ 29:6 «**sening mening bilən ləxkərgahda hizməttə boluxung...**» — ibraniy tilida «sening mening bilən ləxkərgahqə kirip-qikixing».

*ƙutƙuzidu*

<sup>1</sup> Xundak boldiki, Dawut wə adəmliri üqinqi küni Ziklagƙa yetip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəpkə wə Ziklagƙa hujum ƙilip, Ziklagni wəyran ƙilip ot ƙoyup ƙəydürgənidi. <sup>2</sup> Ular xəhərdiki ƙiz-ayallarni, qong bolsun, ƙiqik bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldi. Ulardin heƙkimni ɵltürməy, həmmisini elip, yoliƙa ƙiƙƙanidi.

<sup>3</sup> Dawut əz adəmliri bilən xəhərgə kəlgəndə, mana, xəhər allikaƙan ƙəyüp tügigənidi; ularning ayalliri wə oƙul-ƙizliri əsirgə elinƙanidi.

<sup>4</sup> Əmdi Dawut wə uning bilən billə bolƙan həlk ƙattik yioƙa-zar ƙətürüxti, taki maƙduri ƙalmioƙuƙə yioƙlaxti. <sup>5</sup> Dawutning ikki ayali, Yizrəllik Ahinoam bilən Karməllik Nabaldin tul ƙaloƙan Abigailmu əsirgə elinƙanidi. <sup>6</sup> Dawut ƙattik azablandi; ƙünki barliƙ halayik, hər biri əz oƙul-ƙizliri üqün ƙayoƙurup oƙəzəplinip uni ƙalma-kesək ƙilip ɵltürəyli, deyixiwatatti. Əmma Dawut əzini Hudasi Pərwərdigardin ƙüq-ƙuwwətləndürdi.

<sup>7</sup> Dawut Ahimələkning oƙli ƙahin Abiyatarƙa: — Əfodni yenioƙa elip kəlgin, dedi. □

<sup>8</sup> Dawut Pərwərdigardin: — Bu ƙoxunni ƙoƙlaymu? Ularƙa yetixələrmənmu? — dəp soridi. U: — Ƙoƙla; sən jəzmən ularƙa yetixiwalisən həm həmmisini ƙayturup kelələysən, dedi.

<sup>9</sup> Dawut wə uning bilən billə bolƙan altə yüz adəm berip Besor wadisioƙa yetip kəlgəndə,

□ **30:7 «Əfodni yenioƙa elip kəlgin»** — «əfod» toƙruluk 2:18diki izahatni ƙörüng.

kəynidə sərülüp qaloqanlar xu yərdə qaldi.  
<sup>10</sup> Dawut əzi tət yüz adəm bilən dawamlıq  
qoqlap mangdi; ikki yüz adəm həlsirap  
kətkəqkə, Besor wadisidin ətəlməy kəynidə  
qaloqanidi.

<sup>11</sup> Ular dalada Misirlik bir adəmni uqratti. Ular  
uni Dawutning kəxiqə elip kelip, uningqə nan  
berip yegüzdi, su iqküzdi; <sup>12</sup> uningqə bir parqə  
ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu  
bərđi. U bularni yəp, uningqə qaytidin jan  
kirdi; qünki u üq keqə-kündüz nan yemigən,  
sumu iqmigənidi. <sup>13</sup> Dawut uningdin: — Sən  
kingə təwə? Sən kəyərliksən? — dəp soridi.  
U: — Mən Misirlik yigit bolup, bir Amaləkning  
qulimən. Ləkin mən üq kün ilgiri kesəl bolup  
qaloqəqkə, oqjam meni taxliwətti. <sup>14</sup> Biz  
əslı Kəratıylərnıng yurtıning jənub tərıpigə wə  
Yəhuda zemınıqə wə Kaləbning zemınıning  
jənub tərıpigə hujum kılıp bulang-talang kılduk;  
xundakla Zıklagni kəyduwətkənıduq, dedi.

<sup>15</sup> Dawut uningdin: — Bizni u *düxmən* qoxuni  
tərəpkə baxlap baraləmsən, dedi. U: — Hu-  
danıng nami bilən mən seni əltürməymən, seni  
oqjangning qolıqımı tutup bərməymən dəp  
kəsəm kilsila, silini u qoxunıng kəxiqə baxlap  
baray, dedi.

<sup>16</sup> Uni u yərgə baxlap barqanda, mana ular  
pütkül yərgə yeyilip, yəp-ıqıp Filistıylərnıng  
zemınıdın həm Yəhuda zemınıdın alqan qong  
oljilıridın hux bolup ussul oynıxiwatattı.

<sup>17</sup> Əmma Dawut xu küni gugumdin tartıp ikkinqi  
küni kəqkiqə ularni urup kirdi. Təgıgə minıp  
bədər qəqқан tət yüz yıgıtın baxqə həqbir

adəm keçip kutulmidi; <sup>18</sup> wə Dawut Amaləklər buluwaloğan həmmə nərsini yandurup aldi; özining ikki ayalinimu kutkuzuwaldi. <sup>19</sup> Amaləklər elip kətkən oqul-qiz, mal-mülüklər wə baxқа həmmə nərsini Dawut ulardin qayturuwaldi. Heqnemə, qong bolsun kiqik bolsun qüxüp qalmioğanidi.

<sup>20</sup> *Dawutning adəmlidi* qayturuwaloğan mallirining aldioğa *olja aloğan* baxқа koy wə kala padilarni selip həydəp ketiwatatti. *Uning adəmliri* ketiwetip: — Bular Dawutning oljisi, deyixti; Dawut ularning həmmisini özige aldi.□

<sup>21</sup> Dawut həlsizlinip əzi bilən billə baralmioğan Besor wadisining boyida qaldurup kətkən ikki yüz adəmnin qexioğa yetip kəldi; ular Dawut wə uning bilən kəlgən adəmlərnin aldioğa qikti, Dawut həlkning qexioğa berip ularoğa salam kildi.

<sup>22</sup> Lekin Dawut bilən baroğanlarning arisidiki rəzil adəmlər wə ərziməslərnin həmmisi qopup: — Bular biz bilən barmioğandin keyin biz yandurup aloğan oljidin ularoğa heq nemə bərməyli. Ular pəkət hər biri öz hotun-balilirini elip kətsun, dedi. □ <sup>23</sup> Əmma Dawut: — Yak, i buradərlirim; Pərwərdigar bizgə təksim qiloğanı *ularoğimu təksim* kilmisak

□ **30:20 «Dawutning adəmlidi qayturuwaloğan mallirining aldioğa ... baxқа koy wə kala padilarni selip həydəp ketiwatatti»** — bəlkim Amaləklər ilgiri Dawut wə adəmliridin buluwaloğan mal əməs, bəlkı Amaləklərnin əzlrining baxқа malliri boluxi mumkin. □ **30:22 «rəzil adəmlər wə ərziməslər...»** — ibraniy tilida: «rəzil adəmlər wə Belialning (Iblisning) oqulliri...».



bolmaydu. Qünki U bizni qoşdap bizningigə tajawuz qiloqlarni qolimizğa tapxurdi. <sup>24</sup> Bu ixta kim silərgə maqul dəydu?

Qünki soquxqa qüxkəning ülüxi qandaq bolsa yük-taqlarğa qarışuqlarningmu ülüxi xundak bolidu; həmmə adəm təng bəlüxsun — dedi.

<sup>25</sup> Xu kündin tartip bu Israil üqün həküm-bəlgilimə kilip bekitildi. Bügüngiqə həm xundak.

<sup>26</sup> Dawut Ziklagğa yetip kəlgəndə, oljidin dostliri boləqan Yəhuda aksaqalliriğa əwətip: — Mana, Pərwərdigarning düxmənliridin aloqan olja silərgə bir sowəqat bolsun, dedi.

<sup>27</sup> U oljidin həm Bəyt-Əldikilərgə, jənubiy Ramottikilərgə, Yattirdikilərgə,

<sup>28</sup> Aroərdikilərgə, Sifmottikilərgə, Əxtəmoədikilərgə, <sup>29</sup> Raqaldikilərgə,

Yərahməəllikləarning xəhərliridikilərgə wə Keniyələring xəhərliridikilərgə,

<sup>30</sup> Hormahtikilərgə, Qoraxandikilərgə, Ataktikilərgə, □ <sup>31</sup> Həbrondikilərgə wə Dawut

wə adəmliri billə yürəgən həmmə yərdikilərgə sowəqat əwətti.

## 31

*Saul qaza qilidu, Israil məqlup bolidu*

*1Tar: 10:1-12*

<sup>1</sup> Əmdi Filistiyələr Israil bilən jəng kildi. Israilning adəmliri Filistiyələring aldidin qeqip, Gilboa teqida kirip yikitildi. <sup>2</sup> Filistiyələr Saul wə

□ **30:30 «Qoraxandikilərgə...»** — yaki «Boraxandikilərgə...».

uning oqullirini tap besip qoqlawatatti. Filistiyələr bolsa Saulning oqulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup oltürdi. <sup>3</sup> Saulning ətrapini urux qaplıdi; oqyaqılar Sauloğa yetixti; u ya oqi bilən eoİR yarilanduruldi.

<sup>4</sup> Andin Saul yaraoİ kətürgüqisigə: — Kiliqingni suoİurup meni sanjip oİtürüwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horlukİa qoyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraoİ kətürgüqisi intayin korkup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul kiliqni elip üstigə özini taxlıdi. <sup>5</sup> Yaraoİ kətürgüqisi Saulning oİginini kərüp, umu ohxaxla özini kiliqning üstigə taxlap uning bilən təng oİdi. <sup>6</sup> Xuning bilən Saul, üq oqli, yaraoİ kətürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə birakİa oİdi.

<sup>7</sup> Əmdi wadining u tərpidiki həmdə İordan dəryasining bu yekidiki İsaİllar əskərlirining kaİqanİikini wə Saul bilən oqullirining oİginini kərginidə, xəhərlərnİ taxlap kaİti, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxti.□

<sup>8</sup> Əmdi xundak boldiki, ətisi Filistiyələr oİtürülgənlərnİng kiyim-keqəklirini saldurualoİili kəlgəndə Gilboa teoİida Saul bilən oqullirining oİlük yatİanİikini kərdi. <sup>9</sup> Ular uning bexini kesip sawut-yaraoİlirini saldurup bularnİ Filistiyələrnİng zeminining həmmə yərlirigə apirip buthanilirida wə həİkning

---

□ **31:7 «İordan dəryasining bu yeki...»** — bəİkim İordan dəryasining oİərbiy tərİpini kərsitidu.

arisida bu hux həwərnı tarqatti. □ ■ 10 Ular uning sawut-yaraqlirini Axtarot buthanisida qoyup əlükini Bəyt-Xan xəhıridiki sepiloqa esip qoydi.

11 Əmdi Yabəx-Gileadta olturuquqilar Filistiylərnıng Sauloqa nemə kılqinini angliqanda 12 ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip keqıqə mengip, Saul bilən oquullirining əlüklirini Bəyt-Xandiki sepildin quxurup, ularni Yabəxkə elip berip u yərdə köydürdi. 13 Andin ularning səngəklirini Yabəxtiki yuloqunıng tüwigə dəpnə kılip yəttə kün roza tutti.

---

□ 31:9 «Ular ... sawut-yaraqlirini saldurup bu-larni Filistiylərnıng zemınıng həmmə yərlirigə apirip buthanilirida ...hux həwərnı tarqatti» — yaki «Ular ... sawut-yaraqlirini saldurup, elanqılarni Filistiylərnıng zemınıng həmmə yərlirigə əwətip buthanilirida ...hux həwərnı tarqatti». ■ 31:9 1Tar. 10:9

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)  
The Holy Bible in the Uyghur language, written in  
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5